

370.64

1125

Δ' ΕΚΔΟΣΗ

ΛΑΤ

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ (ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1940

370.64
Δ' ΓΥΜ
Λ.ΑΤ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

1125

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Δ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΝΕΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1940

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΟΡΜΗΛΙΟΥ ΝΕΤΩΤΟΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

(ΕΚΔΟΣΗ Α)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΕΚΔΟΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

«Ο Κορνήλιος Νέπωτος οὐτινος ἄγνωστον εἶναι εἰς ἡμᾶς τὸ προσω-
νύμιον καὶ ὀλίγον γνωστός ὁ βίος του, ἐγεννήθη περὶ τὸ 99 π.Χ. ἐν
τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατία.» Ἦτο πρόσκοικος τοῦ Πάδου πο-
ταμοῦ (νῦν Ρο), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι γνω-
στόν, ἴσως ἐν Τικίνα (νῦν Ραβία). Ἐπὶ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. διέμενον
ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχεν δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ
τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν
ἱπέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ὠδήγουν εἰς
τὴν Σύγκλητον.

«Ο Νέπωτος κατώρθωσε νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate
καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιο-
ρισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἣτις προεφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν
μεταστροφῶν τῆς τύχης.» Ἦδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π.Χ. ἐσχετίσθη ἐν
Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ
κύκλου. Ἦτο προστάτης τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου καὶ ἐπιστήθιος φίλος
τοῦ Ἀττικοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ Κικέρωνος.

«Ο Κορνήλιος Νέπωτος φαίνεται ὅτι ἐξῆσεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27
π.Χ. ὁπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο
τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

«Ο Νέπωτος συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν
ρωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ
ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδο-
χῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποιικιλίαν
τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι πράγματι ἱστορικὸς ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωματῶν.

Α) Ἀπολεσθέντα.

1. Χρονικά (Chronice libri ἢ Chronica), ἑλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ ἱστορία εἰς τρία βιβλία περιλαμβάνοντα περιληπτικῶς τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς ρωμαϊκῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀπὸ τοῦ Κρόνου, μέχρι τῶν χρόνων του.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἥτοι συλλογὴ ἀνεκδότων (ἠθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἥθη τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων. Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ρώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῶν Ἑλλήνων.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλητοῦ Ἀττικοῦ.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ. Διὰ τῶν δύο τελευταίων ὁ Νέπωσ μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ρώμην, παρακινήθεισ βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἑλληνιστικὴν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλοῦσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudatiōnes funēbres).

5. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

6. Περὶ τῶν βίων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ρωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ρητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος.

Ἐκ πάντων τούτων σφύζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἑξῆς :

Β) Σφζόμενα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προσοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, Ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον

τοῦ Καρῶς Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅπως συντομώτατα, εἰς τοὺς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτω-τωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latīnis, τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὡμαῖτο ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπων εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρομοὺς ἐν Ρώμῃ τὸν Μ. Τ. Varro καὶ τὸν Santra.
2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων.—Ἐγεννήθη ζήτημα ἂν οἱ σωζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι (πλὴν τῶν βίων τοῦ Κάτωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ, οἵτινες φαίνονται γνήσιοι καὶ μὴ ἐπιτομευθέντες) ἢ εἶναι ἐπιτομὴ τοῦ de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Πρόβου ἢ τοῦ Γάτου Ἰουλίου Ὑγίνου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος.—Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς καλή, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ὀρθοεπειᾶς ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί.—Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπων τὸν Θεουκιδίδην, Ξενοφῶντα (ἢ τὸν γράφαντα τὸ Ἀγησιλάου ἐγκώμιον), τὸν Θεόπομπον, τὸν Δεῖωνα, τὸν Βλῖθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber annalis), περιέχον τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1) ἕως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, οὓς ὁμως δὲν ἀναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπων διηγεῖται ὅτι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13, 7).

* Ὁ Νέπων ἔκρινεν ἐποφελές νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, υπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀφρικῇ κατὰ τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἐξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδα, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

1 Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginiensis,
 primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu-
 lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius
 2 adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginien-
 247 sium, ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum no-
 cendi dedit, saepeque e contrario occasione data lacessivit sem-
 perque superior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia
 Poeni amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco
 241 3 gestum non videretur. interim Karthaginienses classe apud
 insulas Aegates a C. Lutatio, consule Romanorum, superati
 statuerunt belli facere finem eamque rem arbitrio permiserunt
 Hamilcaris. ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci
 serviundum putavit, quod patriam exhaustam sumptibus diu-
 4 tius calamitates belli ferre non posse intellegebat, sed ita ut sta-
 tim mente agitaret, si paulum modo res essent refectae, bellum
 renovare Romanosque armis persequi, donecum aut virtute
 5 vicissent aut victi manus dedissent. hoc consilio pacem concilia-
 vit, in quo tanta fuit ferocia, cum Catulus negaret bellum com-
 positurum, nisi ille cum suis, qui Erycem tenerent, armis relic-
 tis Sicilia decederent, ut succumbente patria ipse petiturum se-
 potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum rediret: non
 enim suae esse virtutis arma a patria accepta adversus hostes
 adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Το κείμενον κατά την έκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.

At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem 2
 publicam se habentem cognovit. namque diuturnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam in pari
 periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii 2
 milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
 rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
 cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt 3
 Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque
 impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum 4
 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia 239
 facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum an-
 gustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida
 abalienata, in eis Uticam atque Hipponem, valentissima totius
 Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines 5
 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nul- .237
 lum in ea bellum videretur multis annis fuisse.

Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto 3
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe- 237
 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit
 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo 2
 adolescens illutris, formosus, Hasdrubal; huic ille filiam suam
 in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod 3
 Hamilcare occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit 229
 et princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginien-
 sium eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit
 imperium. 220

At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque ve- 4
 nit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi- 224
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam lo-
 cupletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medita- 2
 retur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio
 pugnant adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium
 erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum 218
 Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtesta-

tionibus eo est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

- 246 1 Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis, si verum est, quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
- 2 cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque, cum eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur superare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.
- 3 Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indigeret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut
- 2 omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, omnium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma
- 2 conatus sit inferre Italiae, ad quem cum legati venissent Romani, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id frustra fecissent idque Hannibal comperisset, seque ab interiori-
- 3 bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immo-
- 237 4 lavit. quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille,

faciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare si quid amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me cecularis; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris'.

Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, equitatus omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus summam imperii ad eum detulit. id Karthaginem delatum publice comprobatum est, sic Hannibal minor quinque et viginti annis natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit, tres exercitus maximos comparavit, ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. ut saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis confligit; neminem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, qua Italiam ab Gallia seungunt, quas nemo unquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpibus conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera munivit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat reperire. hac copias traduxit in Italiamque pervenit.

Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit, tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manus conseruit, utrosque profligavit, inde per Ligures Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo denique morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro libat e bene usus sit, qua valetudine cum etiamnum premere-

tur lecticaque ferretur, C. Flaminius consulem apud Trasumennum cum exercitū insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus
 216 4 occupantem. hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus
 216 uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore
 217 anno fuerat consul.

5 Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in propinquis urbi montibus moratus est, cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur. Q. Fabius Maximus,
 2 dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum angustiis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedit
 3 Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit eiusque generis multitudinem magnam dispartitam immisit. quo
 4 repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem
 5 gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proelium
 212 fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Marcellum,
 208 quinquens consulem, apud Venusiam pari modo interfecit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis
 4 erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

6 Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit
 203 adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam
 2 fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impresentiarum bellum componere, quo valentior postea congrederetur. inde colloquium convenit, condiciones non conerunt.
 3 post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem conflixit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus

Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia pas- 202
 suum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie 4
 excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam
 ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis di-
 lectibus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginien- 7
 ses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius 201
 exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago
 frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his 2 200
 enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, 200
 qui senatui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis
 pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent si-
 mulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique
 redderentur. his ex senatus consulto responsum est : munus 3
 eorum gratum acceptumque esse ; obsides, quo loco rogarent,
 futuros ; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius
 opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano,
 etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque 4
 fratrem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito 4
 Hannibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex
 factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vice-
 simo : ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis an- 5
 nui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se 5
 Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis
 vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foe-
 dere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario repo-
 neretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio 6
 consulibus Roma legati Karthaginem venerunt hos Hannibal
 ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus dare-
 tur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum per-
 fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum com- 7
 prehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publi-
 carunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudi-
 carunt.

At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, 8

193 L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Africam
 accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad
 bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persua-
 serat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Mago-
 2 nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem,
 qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
 cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad
 Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria
 prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius in-
 192 3 terfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam
 in gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in susci-
 191 piendo instituerat, propius Tiberi quam in Thermopylis de
 summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulte conari
 4 videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus,
 quas ex Syria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus
 Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. in quo cum
 multitudine adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu
 rem gessit fuit superior.

190 9 Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci-
 189 disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit,
 2 ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium
 callidissimus in magno se fore periculo, nisi quid providisset,
 propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam
 3 portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale con-
 silium. amphoras complures complet plumbo, summas operit
 auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo
 Dianae, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in
 errorem inductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni
 4 sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii
 templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab
 Hannibale, ne ille inscientibus iis tolleret sua secumque du-
 ceret.

10 Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Creten-
 sibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem
 animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem

armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domes- 2
 ticis opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges,
 adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus
 rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos ge-
 rebatur et mari et terra; sed utrobique Eumenes plus vale- 184
 bat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum 3
 Hannibal opprimi, quem si removisset, facilliora sibi cetera fore
 arbitrabatur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. clas- 4
 se paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitu-
 dine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. impe-
 ravit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque
 in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitu- 5
 dinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classiarios
 convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis
 concurrant navem, a ceteris tantum satis habeant se defen-
 dere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex 6
 autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem
 si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio
 fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in 11
 proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum
 pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco
 Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui 2
 ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens
 se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus
 est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egres-
 sus, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit 3
 nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam
 mirabatur neque reperiēbat, tamen proelium statim commit-
 tere non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibalis prae- 4
 cepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex
 cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecu-
 tus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in
 proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum 5
 adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia,

de quibus supra mentionem fecimus, conici coepta sunt. quae facta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios:

12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae Romae apud T. Quintium Flamininum consularem cenarent, atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum in Prusiae regno esse. id postero die Flamininus senatui detulit. patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis, 189 Flamininum, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum haberet sibi dederet. his Prusia negare ausus non est; illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac multitudine domum eius circumdeditissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique 5 obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum venenum, quod semper secum habere consuevit, sumpsit.

13 Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio Laeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit,

at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo, Sulpi- 182
 cius autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. 181
 atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil tem- 2
 poris tribuit litteris, namque aliquot eius libri sunt, Graeco
 sermone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis 189
 in Asia rebus gestis, huius belli gesta multi memoriae pro- 3
 diderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simul-
 que vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus
 Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graeca-
 rum usus est doctore.

4

CATO

M. Cato, ortus municipio Tusculo, adolescentulus, prius- 234 1
 quam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod
 ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii
 Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut
 M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in
 foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum de- 2 217
 cem septemque. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus mili-
 tum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii 214
 Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud 207
 Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hannibalis. quaestor ob- 3
 tigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine 204
 vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei fac- 199
 tus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardi- 4 198
 niam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens 198
 Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus
 quam quemlibet amplissimum Sardiniensem triumphum.

Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam 2 199
 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi 2 195
 cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum,
 cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provin- 194

- 184 184 3 4 3 2 3 4 150 5
- cia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum effi-
 cere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obti-
 neret, quod tum non potentia, sed iure res publica administra-
 batur. qua ex re iratus senatui *consulatu* peracto privatus in
 urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe
 praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadver-
 tit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria re-
 primeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos
 octoginta, usque ad extremam aetatem ab adolescentia, rei
 publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tenta-
 tus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed,
 quoad vixit, virtutum laude crevit.
- In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola
 sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro-
 babilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum stu-
 dium etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit,
 ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis
 rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adolescentia confecit ora-
 tiones. senex historias scribere instituit. earum sunt libri sep-
 tem. primus continet res gestas regum populi Romani, secun-
 dus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam
 rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum
 Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia
 capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo secu-
 tus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusita-
 nos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine no-
 minibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispani-
 siisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus
 multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.
-

ATTICUS

Titus
 T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae 1 189-
 generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit
 dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, 2
 diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat lit-
 teras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet,
 filium erudivit. erat autem in puero praeter docilitatem inge- 3
 nii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter ac-
 ciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret, 4
 qua ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clarius-
 que exsplendescibat, quam generosi condiscipuli animo aequo
 ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in nu- 4
 mero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos
 consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit
 carior.

Pater mature decessit. ipse adolescentulus propter affinita- 2
 tem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est non ex- 88
 pers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina,
 nupserat Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio pos- 2 87-
 teaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam
 neque sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram
 partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sul-
 lanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus
 studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius 86
 adolescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis, 88
 cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detri- 3
 mentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem
 fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Athe-
 niensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiam, quae
 iam in adolescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam 4
 eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice ne-
 cesse esset neque eius condicionem aequam haberent, semper se
 interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit

5 neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrum-
que erat iis salutare: nam neque indulgendo inveterascere
eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris
6 crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam uni-
versos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici
darentur, qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.

3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par prin-
cipibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos
possent, publice haberent civemque facere studerent: quo bene-
ficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti
2 civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi
statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque
aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim
in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habe-
3 bant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in
ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii,
ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen
prudentialiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae
antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus
ei fuit carissimus.

4
70 5 tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opi-
65 nor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem
sic universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis
desiderii futuri dolorem indicaret.

5 Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami-
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic aspe-
ritatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine
offensione ad summam senectutem retinuerit benivolen-
2 tiam. quo facto tulit pietatis fructum. Caecilium enim mo-
85 riens testamento adoptavit eum heredemque fecit ex do-
drante: ex qua hereditate accepit circiter centiens sestertium.
3 erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias
M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniun-
ctissime, multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut

iudicari possit plus in amicitia valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtretractio essetque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem: quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publicam numquam accessit, nullius rei neque praes neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitratur, cum praeturam gerere nolisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax. minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est, nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat:

ipsum enim fectum antiquitus constitutum plus salis quam
 sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi si quid vetustate
 3 coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, opti-
 ma, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri literatissimi,
 anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam
 esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri,
 4 domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quemquam
 nisi domi natum domique factum habuit: quod est signum non solum
 continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere,
 quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam
 pretio parare
 5 non mediocris est diligentiae. elegans, non magnificus, splendidus,
 non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam
 affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram
 6 partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis leve
 visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Romanus et non
 parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret,
 non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex
 7 ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non
 auditum, sed cognitum praedicamus: saepe enim propter familiaritatem
 domesticis rebus interfuimus.
 14 Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anagnosten,
 quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua
 2 lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre
 convivae delectarentur: namque eos vocabat, quorum mores a suis non
 abhorrent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano
 cultu mutavit, nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est
 moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat,
 parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius
 3 vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna.
 nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam
 villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum
 praedium, omnisque eius pecuniae redi-

tus constabat in epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius **15** comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri, quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat **2** cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut **3** omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procurationem.

Humanitatis vero nullum affere maius testimonium pos- **16** sum, quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut **2** ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei **3** sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum misarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, **4** vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum **17** hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam extulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem e sexa- **42**

- ginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in similtate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philosophorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.
- 18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficillimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Corneli et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit poetice quoque, credimus, ne eius expertus esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus describeret: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.
- 19 *Haec* hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familia-

ritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, 3 ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam 4 collocarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusilla nato, privigno suo, despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentior. quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe 20 abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, imprimis quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in 2 urbe et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo ac- 3 cidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. 4 Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiolem facere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare 5 poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

Tali modo cum septem et septuaginta annos complisset at- 21 que ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, natus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: 2

- nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque
 3 proponerantur. in hoc cum tres menses in ullis doloribus,
 praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito
 tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo
 4 tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam
 ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque
 accessisse sensit, Agrippam generum ad se accessi iussit et
 5 cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut venisse
 vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque
 in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes
 habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus
 quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad
 sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam.
 id vos ignorare nolui: nam mihi
 6 stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi
 sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis.
 quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde
 ne frustra dehortando impedire conemini'.
- 22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut
 2 non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum
 quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret,
 ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam
 tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret,
 preces eius taciturna sua obstinatione depressit.
 3 sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit
 leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius
 peregit itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie
 kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus
 est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris,
 comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia, sepultus
 est iuxta viam Appiam ad quantum lapidem in monumento Q. Caecili
 avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Α Μ Ι Λ Κ Α Σ

Κεφάλαιον 1.

1. cognomīne] άφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς; temporibus] (ένν. *belli*) άφαιρ. χρονική. — admōdum] επιτείνει τὸ ἐπίθετον *adulescentulus* = *peradulescentulus*.

2. cum] σύνδ. χρον. = έν φ. eius γεν. ύποκειμ. *adventum*] ante.. *adventum*. — *et mari et terra*] τὸ πρῶτον δέν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. *locum*] = *facultatem, occasiōnem* (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσιάζουν εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὔτοι δύνανται νὰ πλήξουν. *saereque*] — *que* = ἀλλά. *data*] άφαιρ. ἀπόλυτος. *quo facto*] άφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. *eo loco*] ἀντὶ *in eo loco*. — *ut . . . gestum . . . non . . . videretur*] ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἐξ ἴσου ἐντὸς χαρακωμάτων δέν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δέν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. *amisissent*] (ο. *amitto*) πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἄμιλκα. *arbitrio*] δοτ. *bellandi*] γενικὴ ἀντικειμενικὴ. *cupiditate*] άφαιρ. αἰτίας. *serviundum*] ένν. *esse*.

4. *sed ita . . . ut*] συμπλήρ. *paci serviundum putavit . . . ut* = συγκατένευσε νὰ γίνῃ εἰρήνη, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν νὰ . . . *armis*] άφαιρ. *vicissent - dedissent*] ὑποκ. *Romani*. Ἡ φράσις *manūs* (αἰτ. πληθ.) *dare* εἶναι ἐκ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἔτεινον τὰς χεῖρας ἵνα περιβληθοῦν διὰ χειροπέδης.

5. hoc consilio] = hac mente.—in quo] = in qua re ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει. tantā . . . ferocīā] ἀφαιρ. cum] χρον. composi-
tūrum] ἐνν. se esse.—nisi] = si non.—cum] πρόθεσις. armīs relictis]
ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Siciliā] ἀφαιρ. decedērent] ἐτέθη ὁ πληθ. διότι ἐν-
νοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis). ut . . . dixērit] ἐξαορᾶται
ἐκ τοῦ tantā ferocīā. Ἡ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum.
succumbente patriā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῆ καὶ
ipsum διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν αἰτία. se.—ut . . . dixērit] (ὥστε) εἶπε.
quam] = quam ut. Τὸ ἀποτελεσματικὸν ut παραλείπεται ὅταν προηγῆται
τὸ potius.—cum tanto flagitio] δηλοῖ τρόπον. domum] οἶκαδε. suae
virtutis] ὑπὸν. ἡ λέξις negotium: (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον. pertinac-
iāe] πτώσεως δοτικῆς. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ὄρους ὀλιγώτερον
σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν μὲ τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἀποσκευάς.

Κεφάλαιον 2.

1. ut] χρον. = ὥς. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικῆ. ex-
terni] ἀντίθ. τοῦ intestini. — mali] = belli (adversus Romanos). —
intestinum bellum] ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π. χ. cum.] σύνδεσμος χρονικός.

2. mercenarij] οὗτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἑλληνες.
erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς . . . ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus] = his a u t e m. — etiam] καί, ἔτι. petierunt] ἐζήτη-
σαν. (ιδὲ κεφ. 1,5 dixērit). impetrarunt.] οἱ Ρωμαῖοι ἐπέτρεψαν,
παρὰ τὴν τελευταίαν συνθήκην, νὰ στρατολογήθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς
Ἰταλίας καὶ νὰ ἀποσταλοῦν τρόφιμα. imperatorem] κατηγορ.

4. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20.000 μισθοφόροι καὶ
80.000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαορᾶται ἐκ τοῦ milia.—locum
angustis] = angustis locis.—fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν
νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ δούλων καὶ τέλος ἀλληλο-
σπαρασσόμενοι. in eis] μεταξύ τούτων. patriae] δοτ.

5. Τὰ κατωτέρω λεγόμενα δὲν εἶναι ἀληθῆ. neque] = ἀλλὰ δέν.

eo] (οὐσιαστικῶς) = hāc tē δηλ. ἐκ τῆς ἐκ νέου κατακτήσεως τῶν πόλεων τούτων. totā Africā] ἀφαιρ. Δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem.—reddidit] = restituit ἀποκατέστησε. multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum . . . bellum videretur] ἰδὲ 1, 2 εἰς τὸ τέλος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententiā] ἡ πρόθεσις ἐκ δηλοῖ συμφωνίαν (= κατὰ γνώμην, κατ' εὐχὴν) καὶ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus . . . peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo] ἀφαιρ. ἰδιότητος. quo] = ut eo ἵνα . . . bellandi] ἔνν. *cum Romanis*. — imperator] κατηγορ.

2. cum eo] παρ' αὐτῷ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους.

3. de hoc] = de Hasdrubāle. — Hamilcāre occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. = post mortem Hamilcāris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλικα. Οὗτος ἐφονεύθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π. X. ille] = Hasdrūbal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π. X. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthāgo nova (νῦν *Καρθαγένην*). princeps] ὁ πρῶτος ἦτο ὁ ὀποῖος . . — largitiōne] αἱ δωρεαὶ αὐταὶ προήρχοντο ἐξ ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. secundā fortunā] ἀφαιρ. τρόπου. equis, armis, viris, pecuniā] ἀφαιρετικά ὄργανικά. viris] ἐξαναγκαγάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῆς ἀνάγκης.

2. cum] σύνδ. χρον. occisus est] κατέλιπε τέσσαρα τέκνα εἰς τὰ ὁποῖα λέγουν ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ρωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. concitasse] = concitavisse. Ἔνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ρωμαίων καὶ τοῦ ὄρκου, τὸν ὀποῖον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] αἰτιατ. assidūis] Περὶ τούτου ἰδὲ Ἀνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμενική.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal] (247 — 183 π. Χ.). Ὁ ἔγγονος εἶχε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν πάππον ὄνομα. Ἰδὲ Ἀμίλκ. 1,1. si verum est . . . ut populus Romanus . . . superārit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου=(τὸ) ὅτι . . . quod] αἰτ. ἀναφορᾶς=quare. — non est infitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῆ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteris] συνηθέστερον τίθεται ἢ δοτ. ceteris.— prudentia ἀφαιρ. antecēdat] Ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἐξαορτᾶται ἐξ ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως. Πρέπει νὰ μεταφρασθῆ, ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστῶς τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. — congressus est] ὑποκ. Hannibal.— semper] κυρίως *fere semper* σχεδὸν πάντοτε. Ἐξαιρεῖται ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἠτήθη εἰς τὴν Νῶλαν (216 καὶ 215 π.χ.). quod nisi] = et si non. Τὸ quod ἐνταῦθα χρησιμεύει ὡς συνδεικὸν = *dedomi*] (=ἡ εἰς τόπον στάσις), εἰς τὴν Καρχηδόνα, *cinium*] ἡ μερίς τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμει πολιτικῶς τὸν Ἀννίβαν καὶ οὕτω κατέλιπεν αὐτὸν ἔρμαιον τῆς τύχης του. *invidia*] ἀφαιρ. αἰτίου. *videtur* . . . *potuisse*] Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλλῃ τοὺς Ρωμαίους. *multum*] τῆς μερίδος τοῦ Ἄννωνος, ἥτις ἦτο ἐχθρὰ τοῦ Βάρκα. *unius*] ἀντιτίθεται πρὸς τὸ *multum*.

3. *hereditate relictum*] = *hereditarium*. — *paternum*] τὸ παρὰ τοῦ πατρός. Ἰδ. Ἀμίλκ. 4, 3. *quam*] ἢ. *id*] δηλ. *odium*. — *deposuerit*] κατέθηκε. *qui quidem* (=δὴ) . . . *destitit*] ἀναφ. αἰτιολ. = *cum is* . . . *cum*] χρον. *patria*] ἀφαιρ. εἰς τὸ *pulsus esset*. — *animo*] ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῆ τοὺς Ρωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (*corpore*), κατεπολέμει ἀκόμη τούτους μακρόθεν διὰ τοῦ πνεύματος (*animo*) ἔξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] καίτοι εὐρίσκετο τότε εἰς τὴν Ἰταλίαν, μακρὰν τοῦ Ἀντιόχου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν δι' ἀντιπροσώπων. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus.

2. ad quem] = et ad eum. — cum] χρον. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. = ut ii. — eius] = Antiochi. — consiliis clandestinis] ἀφαιρ. Ἦθελον διὰ κρυφίων συνεντεύξεων καὶ συνδιαλέξεων νὰ καταστήσουν τὸν Ἀννίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducere] ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ darent oporteam. — tamquam] ἐνν. si = ὡς εἰάν, ὡσεύ. Συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. — alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον πρὸς τοὺς Ρωμαίους. sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non... — id] = τὴν ἀφίξιν αὐτῶν. idque] = et (cum) id. — seque] = et (cum) se. — tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος.

3. cum] σύνδ. χρον. multa] (σύστοιχον ἀντικείμεν.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. puerulo me] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (ὄντος ἐμοῦ...), utroque... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἄτε... γεγονότος. imperator] ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (profecturus) κατὰ τὸ 237 π.Χ. — Iovi optimo maximo] τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἰκεσίας καὶ τὰς θυσίας. Ἐνταῦθα πρέπει νὰ νοηθῇ ὁ ἀνώτατος τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων θεός, ὁ καλούμενος ὑπ' αὐτῶν Baal, ἥτοι summus Sol (ὑπάτος Ἥλιος).

4. quae... dum] = dum autem haec. — conficiebatur] συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώδς, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ρήματος τῆς κυρίας προτάσεως. vellem] δύο λέξεις, vellem καὶ -ne] = εἰάν ἤθελον. in castra] = ad bellum. — ne] ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ petere. — ducere] ἐνν. me secum. — dedere] τετελ. μέλλ. simul] ἐπιφρ. iussit] (me) tenentem eam (aram) iurare. Σήμερον οἱ Χριστιανοὶ δοκιζόμενοι ἐπιθέτουν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

5. usque ad] τότε ἤγε τὸ 55^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubi-

um esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θὰ . . .—quin . . . sim futūrus] (ἔξαριῶτα ἐκ τοῦ nemini dubium esse) ὅτι θὰ εἶμαι, ὅτι θὰ ἔχω.

6. si quid] = si aliquid. — feceris-celāris-frustrāberis-posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celāris=celaveris.— cum] (ἀλλ' ἔπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (ὄχι ἐμέ). si non] ὄχι nisi, διότι τὸ non ἐτέθη μὲ ἔμφασιν καὶ ἀνήκει ὄχι εἰς τὸ me ἀλλὰ εἰς τὸ posueris. — in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in eā re δηλ. in bello parando. — principem] = ducem ἀρχηγόν, «συνεργὸν ἀληθινώτατον».

Κεφάλαιον 3.

1. quā] ἀντι quam. Ἐγινε ἔλις πρὸς τὸ hāc aetate.—post obitum] = post mortem, ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 3. imperatore] κατηγορ. = ὡς στρατηγοῦ. — id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογή αὐτῆ τοῦ Ἀννίβα. delatum] = cum delatum esset.

2. annis] ἀντι annos ἔνεκα τοῦ natus. — foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντιον κετελήφθη διὰ πραξικοπήματος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους συνθήκην, ἣις ἠσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἀντι horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἡ πρόθεσις ex, de, inter. — ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo unquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ροδανὸν κατοικοῦντες πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitū] δηλοῖ συνοδίαν. quo facto] μετ' ὃ γεγονός, οὗ ἔνεκα. is] συνάπτεται μὲ τὸ saltus. — prohibere] ἐνν. se. ut] ὥστε. eā] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τοῦ viā.—quā] ἐνν. viā. — reperere] τὸ ρῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππεῖς, ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 20000 πεζοὶ καὶ 6000 ἵππεῖς. Προσέτι μεγάλην φθορὰν ἔπαθεν εἰς ζῶα μεταγωγικὰ καὶ εἰς

ἀποσκευάς. in Italiamque] Τὸ — que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodānum] Ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντικῆ. Scipiōne] Ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν Ροδανὸν, ἀλλ' ὑπέστησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὗρισκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. repulserat] κατ' ἄλλους ὅμως, νικηταί, εἰς τὸν ἀσήμαντον τοῦτον ἀκροβολισμὸν τοῦ ἱππικοῦ, ἀνεδείχθησαν οἱ Ρωμαῖοι. cum hōc eōdem] = cum Scipiōne.—Clastidī] (=apud ἢ ad Clastidium, νῦν *Casteggio*) περὶ (εἰς τὸ Κλ.) Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἐγένεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκινον, μεθ' ἣν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσε τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit-dimittit] ἴστορ. ἐνεστῶτες (Ἵποκ. Hannībal).

2. tertios] = tertium.—cum] πρόθεσις: collēgā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. ρ. consēro. utrosque] ἀντὶ utrumque, ἀλλ' ἐτέθη ὁ πληθυντικὸς προκειμένου περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ. per Ligūres] = *per fines Ligūrum* διὰ τῆς χώρας τῶν Λυγίων.

3. hoc in itinēre] διὰ τῆς λιμνώδους κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἄρνου καὶ Ἀνσερος (νῦν *Serchio*). ut] ἕξαοτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἔνν. oculo.—aeque] ἔνν. *atque sinistro*.—usus sit] μεταφρ. δι' ἀορίστου τῆς ἑλλην. γλώσσης. Ἰδ. Ἀμ. 1,5. —lectica] ἀφαιρ. = διὰ . . , ἐπιφορείου. post] ἐπίρρ. praetōrem] ἔνν. occidit . . (κυρίως ἦτο *legatus pro praetore*). Οὗτος σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σεοβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμίνου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικήν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (προβλ. ἀνωτέρω: *saltus occupantem*).—cum delectā manū] ἰδ. ἀνωτ. 3,4 cum exercitū.

4. utriusque] ἑκατέρου, ἀμφοτέρων. exercitūs] αἰτ. τοῦ πληθυντικοῦ, uno proelio] δηλ. *Cannārum* ἢ *Cannensi*.—Paulum]=L. *Aemilium Paulum*.—in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnatā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Pugnam pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον)=πόλεμον πολεμῆν. Γίνεται σύγχυσις διότι πλησίον τῆς Ρώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (=nemīne) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως urbi]=Romae. propinquis] πλησίον τοῦ σημερινοῦ *Teverone*. Ὁ Ἀννίβας διαβάς τὸν Ἀνίωνα ἐστρατοπέδευσε ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων ἦτοι δύο περίπου ὥρων ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ρώμης. τὸ ἐπεισόδιον ὅμως τοῦτο ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot diēs τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hīc] ἐνταῦθα. clāusus] ὑποκείμ. Hannibal. — locōrum angustīs] Ἰδὲ Ἀμύλκ. 2,4. exercitūs] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. — dedit verba]=fefellit (ἐκφορ. δημώδης τῶν λατίνων κωμικῶν). Εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ se expedivit. — incendit-immisit] κυρίως incendi et immitti iussit. — eiusque genēris] δηλ. iuvenōrum sarmenta in cornibus habentium. — vallum] δηλ. castrorum. — ut-nemo sit ausus] ὥστε οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] Ἡ σύνταξις: non ita multis diēbus μετὰ τινὰς ἡμέρας= post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. — pari ac dictatōrem]=pari ac dictator fuit. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαιρέσιν, διότι ὁ δῆμος δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις (ὅστις ἕνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = *Μελλητής*). productum fugavit] = produxit et fugavit. — itērum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ *bis* consulem. — in Lucānis] = in Lucanīā. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. Σύναφον πρὸς τὸ sustulit. — absens] ἀπὸν ὁ Ἀννίβας δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν. inductum sustulit] induxit et sustulit. Τοῦτο ἔγινεν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Μάγωνος, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀννίβα. quinquēns] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ *quintum* consulem (=τὸ πέμπτον ὑπατογ *δντα*). pari modo] δηλαδὴ in insidias inductum.

4. longum est] θὰ ἦτο μακρόν(=longum esset «μακρόν ἂν εἶη»)

hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = ut ex eo ἵνα... quantus ille fuerit] fuerit πρῶμ. ὑποτακτ. πλαγία ἐρώτ. = ὀπόσος μέγας... — quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. — in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἧς ἀντίθετος εἶναι ἢ ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἄ π έ ν α ν τ ι α ὕ τ ο ὕ) κατ' αὐτοῦ. in campo] = in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβές, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἦτις καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὕπιον α'. πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. — gessit] ὑποκ. Hannibal. — P. Scipionem] οὗτος μετὰ τὴν μάχην ταύτην ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ (τοῦ Πρώτου). fugārat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat..

2. cum hōc] δηλ. Scipione. — exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo] = ut eo ἵνα... congregaretur] συμπλήρ. cum Romanis.

3. post id factum] = quo facto Ἰδ. Ἀμίλκ. 1,2. paucis diebus] non ita multis diebus. — apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίγκης. incredible] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς ἦτοι εἰς τὸ Hadrumētum pervēnit. — Hadrumētum] τοῦτο ἀπέειχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ρωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία διότι ὀρίζεται (milia passuum trecenta) ἢ ἀπόστασις ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου.

4. quos] = sed eos, et eos ἀλλὰ τούτους, καὶ τούτους ipsos] ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἀντικειμένου διὰ τοῦ ipsos ἐξαίρει τὴν κλίμακα καὶ τὴν ἀντίθεσιν. Hadrumēti] γενικὴ πρὸς δῆλωσιν τῆς στάσεως. e fugā] ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸ collēgit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] ἀπολύτως, κατὰ παράλειψιν τοῦ *bellum* ἢ *copias* (= in apparātū belli = εἰς τὴν ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulātum P. Sulpicīi (et) C. Aurelīi.

2. his... magistrātibus] = his consulibus qui (= ut ii) agerent... donarent... peterent] = ἵνα.. — cum iis] δηλ. Carthaginiensibus. — cum iis] ἀντὶ sēcum διότι οἱ πρόσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν). προβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. — ob eamque rem] τὸ — que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. corōnā aurēā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἦτο ἐνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] = δηλαδή Romanos. — eorum] ἀντὶ suos δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς στάσεως = εἰς Φρεγγέλλας (νῦν Pontecorvo). — essent] (ἵνα) μείνουν, κρατηθοῦν.

3. his] = legātis Carthag. — ex] ἡ πρόθ. δηλοῖ συμφωνίαν. Ἰδὲ Ἀμ. 3, 1. quo loco rogarent, futūros] ἦτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco ἀντὶ quem) rogarent (ut essent). — remissuros] ἐνν. esse. Τὸ ὑποκείμενον εἶναι se, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis). Ἡ φράσις Romāni responderunt. — foret] = esset.

4. cognitō] ἀφαιρ. ἀπόλυτος domum] οἴκαδε = εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocārun] = revocaverunt. — huc] = domum. — ut] χρον. (εὐθὺς) ὧς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est. — ut] ὥσπερ. aunū] ἐνιαύσιοι, ἐπὶ ἕν ἔτος, δι' ἕν ἔτος.

5. pari diligentīā] ἀφαιρ. ἰδιότ. = se pariter diligentem pariac] τῆς αὐτῆς ... effecit]. Ἡ σύνταξις: effecit ex novis vectigalīpus ut non solum esset pecuniā, quae (= eius generis ut ἢ ut ea ἵνα . . .) penderetur, sed etiam superesset, quae . . . (= ut ea) reponebatur ex] δηλ. τὴν αἰτίαν ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἵνα) ὑπάρχη. ex] ἡ πρόθεσις δηλοῖ συμφωνίαν. superesset] ὑποκ. pecuniā.

6. consuliſbus] ὑπάτων (ὄντων). Romā] ἀφαιρ. ἐκ τῆς Ρώμης Carthagīnem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (= legatos) ὑποκ. τοῦ missos (esse).— exproscendi gratiā] ἡ γενικὴ τοῦ γερονδίου, ἀκολουθούσης τῆς λέξεως gratiā ἢ causā, δηλοῖ τὸν σκοπόν. prius quam - darētur] πρὶν ἢ δοθῆ. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. rē palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος rē cognītā ἢ nuntiātā. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae . . comprehendērent] = eius generis ut (ἴνα) eae comprehendērent.—si possent consēqui] (ἐνν. e u m)], ἐὰν (θα) ἠδύναντο νὰ προφθάσουν (α ὕ τ ὄ ν). publicarunt] = publicaverunt domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνας.

Κεφάλαιον 8.

1. si forte] (διὰ νὰ ἴδῃ ἢ προσπαθήσῃ) ἀντυχόν . . . προβλ. «εἴ πως». cum exercitiſbus] = cum militibus. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζικοῦ καὶ 1.000 ἱππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. hūc] = in fines Cyrenaeorum.

2. ubi] σύνδ. eādem, quā roenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα ὄθεν ἐρ ἡ μ η ν. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago.— desperātis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος naufragiō] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ perisse ἢ periisse (ο. pereō).—servūlis] ὑπὸ τῶν. . Τὸ ὑποκοριστικὸν κεῖται περιφρονητικῶς. ipsius] ἀντὶ suis ipsius (δηλ. Magōnis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἐνν. esse. Ἐξαργτάται ἐκ τοῦ scriptum οὐδ. (μετοχῆς) reliquerunt.

3. autem] ἀλλά. in gerendo bello-in suscipiendo] ἐνν. bello (ἀντίθεσις) = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου — κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliſ] (ιδὲ ἀνωτέρω § 1. in Italian). Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ρωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituērat] (συμπλήρ. parēre) = εἶχεν ἀποφασίσει, ἦτο διατεθειμένος νὰ . . Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα νικηθεὶς κατὰ τὸ

ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπούλας ὑπὸ τοῦ Ἀκιλίου Γλαβρίωνος. proprius Tibēri] (ἢ δοτ. μὲ τὸ proprius σπανιωτέρα, ἀντὶ αἰτιατικῆς) = proprius Romae (δοτικῆς τ.ξ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῖ τὸ ἀπραγματοποιήτον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλά) τοῦτον.

4. páucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. — in Asiā] = εἰς (Μικράν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρουμέδοντος. in quō] = in quā rē., — ipse] αὐτὸς οὗτος. quō corū] ἀφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. — rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας ἕνεκα τῆς προσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη ἔστι πρὸς τὸ μέρος τῶν Ροδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugāto] ὁ Ἀντίοχος ἠτηθῆεις παρὰ τὴν Μαγνησίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀνέλαβε ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μή(πως), μὴ θέλων νὰ ... dederētur] δηλ. *Romanis*. — quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα. Ἡ σύνταξις: ut ibi considerāret, quō (=quem in locum, εἰς ποῖον μέρος) se conferret.

2. nisi] = si mon. — quid] ἀντὶ aliquid. — de quā] δηλαδὴ *pecunia*. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. tale] — hoc plumbo - auro - argento] ἀφαιρ. τῆς πλημονῆς. summas] (ἐνν. *amphoras*) = τὴν ἐπιφάνειαν, «τὸ ἄνω μέρος». praesentibus principibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ. τῶν... suas. sua] ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum... his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes — inductis] ἀφ. ἀπόλυτος χρονικὴ domi] πῶσις τοπ. Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηγοῦτο ἐκ τοῦ in propatulo ἔπρεπε νὰ τεθῆ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὁρθότ. se = ἐν

ἀγνοία αὐτῶν. tolleret-duceret] ἔνν. *eas* ἤτοι ἀμφότρας σηκώση καὶ ἀποκομίση, παραλαβῶν . . . ἀναχωρήση.

Κεφάλαιον 10.

1. conservātis]... illūsis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortūnis, pecuniā.—Roenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλοιοι, ὡς καὶ οἱ Κοῦντες (πρβλ. καὶ Ἀποστόλου Παύλου Ἐπιστολὴν πρὸς Τίτον). Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν παροιμίαν «πρὸς Κοῦτα κοηίζειν». ad Prusiam] τὸν βασιλέα τῆς Βιθυνίας. exacuit] ἐντονώτερον τοῦ excitavit. — neque . . . quicquam] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (=ἐπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῆ, πρβλ. τὸ «οὐδὲν ἄλλο ἦ».

2. quem] = sed eum. — cum] σύνδ. αἰτιολογικὸς conciliābat . . . adiungēbat] (δηλ. *ei* ἢ *illi* = Prusiae). Παρατατ. ἀποπέρας = προσεπάθει (ἐπεζήτη) νὰ . . . cetēros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eō] = a Prusīa. — amicissīmus] (ἐπιθετικῶς) φίλιτος. utrobique] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terrā. — removisset] (= sustulisset) εἰάν ἤθελεν ἄρει ἐκ τοῦ μέσου.

3. quo] = et eā re igitur. — quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenem). ad] ἢ πρόθεσις δηλ. σκοπόν.

4. classe] Ἰδὲ Ἀμίλκ. 1,3. — paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decretūri] ἔμελλον νὰ . . . superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] αἰτιολ. par] συμπλήρ. E u m e n i. — quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικόν) = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν. vivas] (κατηγόρ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] χρον. — die ipso quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. factūrus erat] ἔμελλε νὰ . . . omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. — unam] μόνην, μόνον. a cetēris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. — tatum satis habeant]. Τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς καὶ δύναται νὰ μεταφρα-

σθῆ διὰ τοῦ: ἄ π λ ὦ ς. — consecuturos] ἔνν. *esse*. Ἡ σύνταξις: (*dicit*) illos (δηλ. *classarios*) consecuturos (*esse*) facile id.

6. rex] προηγείται ἡ λέξις αὕτη χάριν μεγαλύτερας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ *ceteris*. — in *quā*] ἡ πρόθεσις περιτεύει. *facturum*] ἔνν. *esse*. Ἡ σύντ.: (*dicit*) se *facturum* (*esse*) ut scirent in *quā* nave rex *veheretur*. — fore] = *futurum esse*. Ἡ σύνταξις: *pollicetur* (*id*) fore iis (qui aut *cepissent* aut *interfecissent*) *magno praemio* (δοτικὴ τοῦ σκοποῦ) = ὡς μεγάλη . . .

Κεφάλαιον 11.

1. *cohortatiōne factā*] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. *ab utrisque*] Ἰδὲ 4, 2. *quarum*] δηλ. *classium* ἢ *navium utriusque classis*. — *daretur*] Ἰδὲ 7, 6. *esset*] ἦτο. Ἰδὲ 9, 1: *conferret*.

2. *ubi*] χρόν. *regem*] ἀντικείμε. τοῦ *quaerere*. — *quod*] διότι.

3. *solūtā epistūlā*] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ ρ. *solvo* ἀρμόζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ μυστικάι, οὔσαι πινακίδια κηρωτά, ἐφηρομόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδέοντο διὰ ταινίας (*linum*) διασταυρουμένης, ἧς τὰ ἄκρα συνενούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. *quae . . . pertinērent*] ἐτέθη ὑποτακτικὴ διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ. = πράγματα τοιαῦτα ὥστε . . . *eum*] ἀντὶ *se*. — *cuius rei*] ἡ ὄνομαστ. *quae rei neque*] = ἀλλὰ δέν.

4. *Hannibālis*] γεν. ὑποκειμενική. *universi*] Ἰδὲ 10, 5: *omnes*. — *quorum*] = *horum autem fugā*] ἀφαιρ. *praesidiā*] = *castra nautica*. (ἰδὲ κατωτ.) *cum*] αἰτιολ.

5. *in*] εἰς, ἐναντίον. *conīci coepta sunt*] ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα νὰ ῥίπτονται (νὰ ῥίπτουν) ἤρχισαν. Ὁ τύπος *coeptus sum* τίθεται ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. εἶναι παθητικῆς σημασίας. *iacta*] = *cum iacerentur*. — *neque*] ἀλλὰ δέν. *quare*] διὰ τί. *poterat*] ἦτο δυνατόν. *intelligi*] (ἀπροσώπως). Πρέπει νὰ ἐπαναληφθῆ ἡ δοτικὴ *pugnantibus* (= *a pugnantibus*).

6. opprētas] ἔνν. *esse. serpentibus*] ἀφαιρ. Συνάπτεται μὲ τὸ opprētas. perterrīti] ἀνάλυσον διὰ τοῦ *καί. cum*] αἰτιολ. *vitarent*] ἔπροεπε, ὄφειλον νὰ . . . *ruppes*] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο *terga*.

7. *consilio*] = *dolo*. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἦτο κατώτερος. Ἰδὲ 10, 4: *superabatur. arma*] = *exercitum*, Ἡ λέξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἐχθροῦ ὅχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευήν. *alīās*] ἐπίρρ. *pedestribus*] = *terrestibus*. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς *classiarīos*. Ἰδὲ 10, 5. *prudential*] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. *dum geruntur*] ἐν ᾧ χρόνῳ ἐπράττοντο. *accidit*] προκμ. *legati*] οὗτοι ἦσαν ἀναμφιβόλως πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ρώμην χάριν τοῦ πολέμου τοῦ Εὐμένους καὶ τοῦ Προυσίου, οἵτινες ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα *Romae*] γεν. πρὸς δήλωσιν τῆς στάσεως = εἰς Ρώμην. *apud*] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ . . . *consulārem*] = *qui consul fuerat* (τὸ ἔτος 198 π.Χ.). *ibi*] = *in cenā dementiōne factā*] μετοχὴ ἀπόλυτος = μνείας γενομένης. *eum*] = *Hannibalem*. — *in Prusiae regno*] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος *detulit*] ο. *defēro*.

2. *qui*] = *cum ii* (ἐπειδὴ . . .). Οἱ πρέσβεις εἶχον σταλῆ δι' ἄλλον σκοπόν. *se*] ὑποκείμε. τοῦ *futūros (esse)*. *sine insidiis*] ἐκτὸς ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ρωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. *qui*] = *qui ipse qui* διότι οὗτοι. *suum*] = *patrum conscriptōrum*, ἐπομένως *Romanōrum*. — *sēcum*] παρ' ἑαυτῶ (τῶ Προυσία). Ἡ *se* ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον ἥτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ *haberet*. — *sibi que*] = *sed Romanis*. Τὸ — *que* = ἀλλά. *dederet*] πρὸ τοῦ ῥήματος ἐννόησον τὸ *ut*, ὅπερ περιέχεται εἰς τὸ *ne*.

3. *negāre*] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. *illud*] μόνον τοῦτο. *recusāvit*] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἔχε-

τευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fiēri (= ut fiēret). — a sē] = a Prusiā.—quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi]=l e g a t i.—comprehēdērent] παρατ. τῆς ὑποτακτ. = προστακτ. τοῦ εὐθέως λόγου Ὁ εὐθύς λόγος: comprehendite, si potestis. — inventūros] (ἐνν. esse) Τὸ ὑποκείμεν. eos (ἢ illos). Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής. esset] ἰδ. 9, 1. in castello] ὅπερ ὠνομάζετο Λίβυσσα. munēri] ὡς δῶρον. Ἰδ. 10,6: praemio.—exiit] αἰτ. πληθυντικῶ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπὶ ὑπογείους ἐξόδους. habēret] ὑποκείμεν. Hannibal.—usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usū). Usū venit = fieri solet.

4. cum] χρον. abianūā] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciēns.—praeter consuetūdīnem] ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui]=et is, tunc is (δηλ. Hannibal). ei] δηλαδὴ p u e r o.—sibi]=Hannibālī.—num] εἰσάγει πлагίαν ἐρώτησιν=ἄρα γε, εἰάν.

5. cum . .] renuntiasset . . ostendisset . .] ἀφοῦ . . . (τί εἶχεν ἴδει) occupātos] ἐνν. e s s e.—sensit] ὑποκ. Hannibal.—factum] ἐνν. e s s e.—neque . . . esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ . . . (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ . . .) sibi] Ἰδὲ 11,5: intellēgi.—quam] = hanc autem vitam. aliēno] = aliōgum.—arbitrīo] Ἰδὲ 11,4. virtūtum] πληθυντικῶς, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη = τῶν ἥρωικῶν ἔργων. sēcum] λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφερον ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] Τὸ -que=καὶ μάλιστα. adquiēvit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη ἀπέθανε). = septuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3) λεγόμενα ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortūum] ἐνν. eum esse.—in annāli suō] ἐνν. libro (ὁ πληθυντ. ἐπὶ τοιαύτης σημασίας συνηθέστερος). Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 56 π.Χ. Ἰδὲ Att. 18,1: volumine.—scriptum] Ἰδὲ 8,3. Blitho] Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως εἶναι ἄγνωστον.

2. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο. ., καίπερ ὄν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετική. litteris] (δοτ.) εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = scripti. — in eis] μετὰ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. est liber confectus (ἢ scriptus). Volsonis] οὗτος εἰς τὸν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου πόλεμον ἀντικατέστησε τὸν Λεύκιον Σκιπίωνα τὸν Ἀσιατικόν.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ gesta (= res gestas) belli. — memoriae] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. duo] (κυρίως) δύο. simul] ἐνν. cum Hannibale. — fortuna] ἢ εὐτυχία. passa est] ο. patior. — Sosylo] οὗτος, ὡς καὶ ὁ Silenus, εἶναι ἄγνωστοι συγγραφεῖς. doctore] κατηγορ.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1 M. Cato]. οὗτος ἔζησεν ἀπὸ τοῦ 234 — 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἢ oriundus (α) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adolescentulus] νεώτατος ὄν. in Sabinis] = in finibus Sabinorum ἢ Sabino in agro. — quod] διότι. in consulari] ἰδ. καὶ 11, 4 : in concursu. — censurae] = et in censura. ut] ὡσπερ. in foro] Τὸ — que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro. Ἰδ. Ἄνν. 3, 4 : in italiamque. — esse] = versari (= νὰ εἶναι, νὰ διατρέβῃ).

2. annorum] γεν. ἰδιότητος, ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 1. decem septemque.] τὸ σύνθηες εἶναι septendecim. Ἡ ἡλικία αὕτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. — consularibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος ὑπάτων ὄντων. ut] (εὐθὺς) ὡς. magni] μεγάλως.

3. P. Africano] Τότε, κατὰ τὸ 204 π. Χ. δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει

τὴν ἑπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. consūli] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας. cum quō] = cum eō *tamen*. pro] ἀναλόγως πρὸς. perreſſā. . . vitā] ἀφαιρ. dissensit] ὡς λόγος διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Κ. Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ Σκιπίων δὲν ἠγάπα καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebē] γεν. = plebis. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebē (ἢ plebi) [γεν.]).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ᾶν). ex quā] σύνδεσμον μετὰ τὸ deduxerat (Romam). — quod] αἰτία. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἢ ἄφειξ τοῦ Ἑννίου εἰς τὴν Ρώμην ὠφείλετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποιήσιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. quam] ἢ. amplissimum] Ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριαμβῶν. Sardiniensem] (θριαμβῶν) ἀπορρέοντα ἐκ τῆς καθυποτάξεως τῆς Σαρδηνίας (233 π.Χ.)

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο ἔγινε διαρκῶντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2, 2: consulatū peracto). Ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] ἀλλὰ δὲν. per senātum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου ἥτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] διότι. (αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit). quā ex re] δι' ὅ. privatus]. κατηγορούμενον· ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς διοικητής. in urbe] κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἢ Ρώμη (πρβλ. *ἀστυ* = Ἀθῆναι καὶ νῦν Πόλις = Κωνσταντινούπολις). — censor] ἢ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἢ τιμητεία. ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ στρατηγίαν, ἀλλὰ μετὰ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ τιμιώτατον τῶν ἀξιοματίων τῆς ἐλευθέρου πολιτείας (τ. ἔ. τῆς Ρώμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων).

3. sevērē praeficit] ὄθεν καὶ ἡ ἑπωνυμία Censorius Ἰδὲ 1, 1.

novitas] ἐξεδιώξε τινὰς τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novitas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικά τῆς τροφῆς μέτρα, τοῦναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ τὴν ὠραίαν ἐπιγραφὴν. edictum] οἱ τιμηταὶ ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν ἢ ἐδήλουν εἰς ἴδιον διάγραμμα, ἢ ἐποίουν προσθήκας εἰς ἐκεῖνο τοῦ ἀρχοντος, ὃν διεδέχοντο εἰς τὴν ἀρχήν, ἐκεῖνα τῶν πολιτικῶν ἢ κοινωνικῶν ἡθῶν, ἅπερ ἀπεδοκίμαζον.— quā rē] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus)=ut eā rē. luxuria] αὕτη αἰτίαν εἶχε τὸν εἰσρεύσαντα εἰς Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν ἐπιτυχῶν ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. octoginta] ἦτοι εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν, ἐπομένως τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πῶς ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ τὴν χρονικὴν μόνον περίοδον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extrēmam aetātem] εἰς βαθυτάτον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. tentatus] λέγεται ὅτι 44^{κις} (ἢ κατ' ἄλλους 50^{κις}) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἠθώθη.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industria] ἀφαιρ. ιδιότητος et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Νὰ μεταφρασθῇ πρέπει μόνον τὸ τελευταῖον et.—agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν *de re rustica* ἢ *de agrī cultura* (= περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν τοῦ Κάτωνος σφίζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον περὶ λατινικὸν ἔργον. peritus iuriconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ρήτωρ. Ὁ Κάτων ὡς ὕπατος, ἐκυρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς Ἑλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὕπατον Γλαβριώνα, φανεῖς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος. Ἴδὲ καὶ Ἀνν. 8, 3: Thermopylis.—probabilis] τοῦτο εἶναι μέτριος ἔπαινος. Παρὰ ταῦτα ὁ Κάτων εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἦτο ρήτωρ πρώτης γραμμῆς. cupidissimus] litterarum] γεν. ἀντικειμενική.

2. senior] ἀρχετὰ γέρον. Ὁ Κάτων «πόρρω παντάπασιν ἡλικίας» ἔλαβεν εἰς χεῖρας ἑλληνικὰ βιβλία, καθότι ἐθεώρει τὴν ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ρωμαϊκὰ ἦθη. possit] ἀντὶ posset. Ἐνε-

στὼς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ προᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. Ὡς ὑποκειμένου τοῦ *possit* πρέπει νὰ νοηθῆ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις: *quod...—de Graecis, de Italicis*] ἐπέχουν θέσιν γεν. διααιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π. χ. *id, aliquid, quiddam*).— *quod ei* (ἰδὲ Ἄνν. 11, 5: *intelligi*) *fuērit incognitum*] = *quod ille non investigaverit et scierit*, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ διότι ἐξαριτῶνται ἐξ ἄλλης ὑποτακτικῆς.

3. *oratiōnes*] ἐδημοσίευσεν πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα λόγους ῥητορικούς, ἔνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησε πολιτικούς καὶ δικανικούς, ὧν ἐλάχιστα ἀποσπάσματα μόνον σφῶνται. *historias*] ἱστορικὸν ἔργον, ρωμαϊκὴν ἱστορίαν. *sunt*] ὑπάρχουν. *primus*] ἔνν. *liber*.—*unde orta sit*] = τὸς «*Κτίσεις*». *omnes*] δηλ. *libros*. — *Origīnes*] «*Ἀρχάς*». Ἐκλήθησαν οὕτω εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἤτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἴδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II, III), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (*ab origīne*) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου προῖδν τῆς ρωμαϊκῆς πεζογραφίας, δυστυχῶς ὁμως δὲν σφῶζεται. *est*] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. *bella*] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δευτέρον Καρχηδονιακόν. *diripiit*] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθρώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. *atque*] καὶ δὴ. *non nominavit*] ἐμνημόνευσεν ὁ Νέπως τὰ ὀνόματα τῶν ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένων ἀρχόντων, ἀλλ' ὁμως εἰς τὴν διήγησιν τῶν γεγονότων μετεχειρίζετο μόνον τὰ δηλωτικὰ τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων ὀνόματα (π. χ. *consul, praetor* κ.τ.τ.). *res*] τὰ γεγονότα. *in eisdem*] δηλ. *libris*. — *fiērent... viderentur*] τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς πᾶν ὃ τι ἦτο ἄξιον θαυμασμοῦ, τὸ δεύτερον εἰς πᾶν ὃ τι ἦτο ἀξιοθέατον (π. χ. τοπεῖον, μνημεῖον κτλ.). *admiranda*] κοινὸν εἰς ἀμφοτέρω τὰ ρήματα.

Διηγείται π. χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἄλατος εἰς Ἰσπανίαν κτλ. in quibus] ἔνν. *libris*.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Rompus, υἱὸν τοῦ Νομά. perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. — equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης περιουσίας ἣν εἶχε, νὰ συγκαταριθμῆται μεταξὺ τῶν Συγκλητικῶν.

2. usus] Ἰδὲ Ἀνν. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διατὴν ἐποχὴν του. filium erudit] δηλ. erudiendum curavit (=ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικειμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὄνομαστ. ος) τῆς προφορᾶς. clarius . . . quam . . . possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ ἠδύναντο νὰ . . .

4. quo] ἀντι quorum. — filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γαίου Μαρίου — quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἔνν. *sibi*. — fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπέζιτης. decessit] ἔνν. *de vita*. — adolescentulus] ὡς νεανίας. plebei tribunus] ὢν δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei id. Κάτ. 1,3 illius periculi] τοῦ κινδύνου, εἰς ὃν ἐκεῖνος (ὁ Σολπίκιος) ἐφέρετο (ἐκρημνίζετο) ἢ τοῦ κινδύνου, ὅστις εὔρεν ἐκείνον (τὸν Σολπίκιον). namque] αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν *affinitatem*. — Servio] δοτική.

2. interfecto. Sulpic[io] μετοχή ἀπόλυτος χρόν. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. — vivendi] facultātem vivendi. — quin] = χωρὶς νὰ . . . dissociātis an[im]is] μτχ. ἀπόλ. αἰτιολογική, ἐπειδὴ . . . cum] χρόν. ἐν ᾧ. stud[io]s] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. — Athēnas] εἰς Ἀθήνας. Αὐταὶ εἶχον περιέλθει εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ρωμαίων. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ τοῦ 86-65 προσέλαβε καὶ τὸ ἐπώνυμον Ἀττικός. iun[is] ἢ ὑποστήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ. adolescentem Mar[ci]um] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicātum] ἐνν. patriae. Παράφρασις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius] = διότι τούτου. fugam] τὴν φυγὴν (ἐνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecunia] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου.

3. aliquid] Τὸ aliquid μετὰ τὸ ne εἶναι ἐντονώτερον τοῦ quod. — eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαγῶ, π.χ. εἰς τὴν Ἥπειρον). hic] ἐνταῦθα. ita . . . ut esset] οὕτως . . . ὥστε νὰ εἶναι.

4. eorum] = Atheniensium adolescentū] οὐσ. op[er]ibus] ἀφαιρ. διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum] = δσάκις, ἕαν, eius] δηλ. versurae faciendae. — se interposuit] παρενεβλήθη, ἐμεσίτευσε. atque ita] καὶ δὴ οὕτως. accep[er]it] ἐδέχθη. quam dictum esset] ἢ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι δηλοῖ ἀόριστόν τι = ἢ ὅσον (ἐκάστοτε) προσδιωρίζετο, τοῦ ἐκάστοτε ὀριζομένου, τοῦ χρονικοῦ ὀρίου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos δηλ. Athenienses, διότι ἐβόηθει ἐξ ἰδίων του χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερονδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ ὀργάνου = indulgentiā suā. — neque] ἐνν. patiebatur. — multiplicandis usuris] ἀφαιρ. τοῦ ὀργάνου = multiplicando usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων.

6. alia] σύναφον μὲ τὸ liberalitate. — singulis] εἰς ἕκαστον. seni] ἀντὶ ἕξ. Athēnis] εἰς τὰς Ἀθήνας.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] εἰς τὰς Ἀθήνας gerēbat] ὑποκείμεν. Atticus. — communis... par] ἐνν. esse quo] = eo i g i t u r. quos possent] ἐτέθη ὑποτακτικῆ,

διότι δηλοῦται σκέψις ἄλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων) = πάσας τὰς δυνατάς.

2. affūit] δηλ. Athēnis.— nē] ἐξαριτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit (resisto).—ne. . qua]—aliqua.—sibi] δοτ. ἠθική. absens] ἀφοῦ ἀνεχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. effigies, statuas.—ipsi] = Attico.—Phidiae] ποῖον Φειδιάν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἄγνωστον. Ἴσως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, ὅστις θὰ εἶχε καὶ οὗτος εὐεργετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. locis] ἀφαιρ. posuerunt] ὑποκείμε. Athenienses.

3. hoc] ἐνῶ ἢ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς ὅλα τὰ ἐπόμενα ὅμως ἐλλκυσθη πρὸς τὸ specimen κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν. illud-hoc] ὑποκείμε. τοῦ ὑπονοουμένου (est ἢ) fuit.—munus fortunae — specimen prudentiae] κατηγορούμενον. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud.—quod] (τὸ γεγονός) ὅτι. in ea . . urbe] = in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ Ρώμῃ) in qua esset = ut in ea . . esset = εἰς τοιοῦτου εἴδους πόλιν, εἰς ἣν (ὥστε νὰ . . ἐξη). orbis terrarum] ἐξαριτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαριτᾶται ἐκ τοῦ domicilium.—eandem] δηλ. urbem. Ἀντικείμε. τοῦ haheret.—patriam . . et domum] κατηγορ. (πρὸβλ. τὸ ἡμέτερον «γέννημα καὶ θρόμμα»). Ἡ ἐν Ἀθήναις διανομή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς διέμεινε ρωμαῖος πολίτης. quod] (τὸ γεγονός) ὅτι. Σύναφον πρὸς τὸ ἐνν. fuit.—doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā, ἰδὲ 17,3. omnes] ἀντι δοτ. omnibus.— unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus) = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus. Ἰδὲ 2,4 : gratiam.

Κεφάλαιον 4.

1. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ. . . consulibus] ὑπάντων ὄντων. desiderii] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem τῆς (μελλοντικῆς) ἀπουσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τὴν . . . naturā] ἀφ.

τῆς ἰδιότητος. cuius] = οὗ, τούτου λοιπόν. ut] Ἡ σύντ. : ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset ad summam senectūtem (δηλ. *Caecilii*) sine offensione (*huius*) retinuerit (διετήρησε). quem . . . posset] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. huius] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ offensionne.— quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἔκτοτε ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. — soror Atticij] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque] = καὶ μάλιστα (κατὰ λέξιν = καὶ τοῦτον). conciliārat = conciliāverat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] = ita ut εἰς τρόπον ὅσπερ. iudicāri] ἀπροσώπως = νὰ κρίνῃ (νὰ ἴδῃ) τις. possit] ἐτέθη ἐνεστὸς διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε καὶ ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεὺς.

4. utebātur intīme Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ . . . — autem] δέ, πρὸς τούτοις. iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89—68 π.Χ. ut] μετὰ τὸ ut συμπλήρωσον διὰ τοῦ *inter eos*. — intelligi] νὰ κατανοηθῆ, νὰ κατανοήσῃ τις. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἄττικός). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publicā] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium corpora] κατηγορ. (γεν. κατηγορικῆ) = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νὰ . . . quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in suā potestāte quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestāte] κύριοι ἑαυτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅτι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (= quamvis). peti-capi-geri] = ἡ ἐπιζήτησις - ἀπόκτησις - διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι),

ἄνευ δηλ. τεχνασμάτων (σκανδάλων) κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἄγορὰν τῆς ψήφου των. quod . . . possent] ὑποκ. honōres=διότι ἦσαν (κατὰ τὸν Ἀττικὸν) δυνατὰ (ἦτο δυνατὴ); Ἡ ὑποτακτικὴ διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservātis legībus] ἄφαιρ. ἀπόλυτος=ἄνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὕτως ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti more maiorum) = ἐν μέσφ. . . tam] ἐπιτείνει τὸ effūsi.—e re] πρὸς ὄφελος τῆς. . . Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἄφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογική).

3. praes - mancers] ὁ μισθωτῆς ἢ ὁ ἐργολάβος (mancers) ὄφειλε νὰ καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] τὰς ἐπαρχίας δηλ. τὰς διοικήσεις. Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς *legatio* καὶ τῆς *quaestura*.—sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη ὥστε. . . ἠκολούθησε (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη).—honōre] ἄφαιρ. εἰς τὸ contentus.—quī ne quidem] ἀναφ. συμπερ.—ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος ὥστε οὐδὲ . . . ἠθέλησε. Cicero] Ὁ Κ. Κικέρων (ἰδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61—59 διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἠδύνατο). cum] ἀφοῦ. praetoris] τοῦ (ἄλλοτε πραιτῶρος στρατηγοῦ καὶ νῦν) ἀντιστρατήγου.

5. quā in re]=in quo καὶ διὰ τοῦτο. Ἀναφέρεται εἰς δλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. crimīnum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας. Ὁ Κόιντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη πρὸς στιγμὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quō fiebat ut] τούτου ἕνεκα. eius] γεν. ἀντικειμ., ἢ πρὸς αὐτόν. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timore] οὐχὶ ἐκ φόβου πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui]=esse tribuendum . . .

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero . . minus . . quam] ἀλλὰ δὲν . . . ὀλιγώτερον . . . ὅσον. pater familiās= pater familiae. Τὸ familiās εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐν. cum] ἄν καὶ (=quamvis). illo] β' ὄρος συγκρ.=quam ille.—neque tamen non] ἐν τοσοῦτω (μ' ὄλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατόκησε (εἶξε ὡραῖο σπῆτι).

2. ab avunculo] Ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius autem τούτου δέ. aedificiō - silvā] ἀφαιρ. σύν. πρὸς τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὄλου=domus.—salis—sumptūs] γεν. διαίρ. si quid]= si aliquid coactus est] συμπλήρωσον commutare.

3. usus est familiā] ἔσχεν οἰκογένειαν...ἀορίστην. optimā] Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὡραίους (πρβλ. κατωτ. formā] ἔθεωρεῖτο τότε ζήτημα εὐπορίας. utilitāte - formā] ἀφ. τοῦ κατά τι. formā] συμπλ. iudicandum est. — in eā]=in Attici familiā.—agnostae et librarij] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δοῦλοι). qui non]= talis ut τοιοῦτος ὥστε νὰ μή. utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφὴν. apprime boni] συμπλ. erant.

4. horum] γεν. διαίρ. domī] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δούλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci.—quod]= id quod (ἀντικείμε. τοῦ concup.). a plurimis] συμπληρ. fieri, τ. ἔ. concupisci.—videās] ὑποτακτ. δυνητικῆ. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β'. πρόσωπον = vidēre aliquis potest δύναται τις νὰ ἴδῃ. continentis] = proprium (= ἴδιον) continentis (=ἐγκρατοῦς). industriā] ἀφαιρ. pretio] δι' ἀγορᾶς διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. aliquid.—non mediocris] =magnae.—est diligentiae] τὸ est κεῖται ἐλλειπτικῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος est signum (σημεῖον) diligentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. elegans - magnificus - splendidus - sumptuosus] συμπλ. erat.

6. nec praeteritō] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἔνν. esse), τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι συνήθως ἔδαπάνα. quamquam] μὲ ὑποτακτ. πολὺ σπάνιον. visum tibi πάγιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητική = putare possum. — cum] μολονότι. lautus] = splendidus. — domum suam] εἰς τὸν οἶκόν του. terna milia] ἔνν. sestertiū m = 3000 σηστερτίων. expensum] Ἡ λέξις αὕτη μένει ἀμετάβλητος. sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ.

7. hoc] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονός τοῦτο. auditum] ἔξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] ἔξ ἰδίας ἀντιλήψεως. praedicamus - interfuimus] ἀντὶ α'. ἔν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico). rebus πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐπόμενον quam anagnostem = praeter anagnostem. — nos quidem] = ego quidem ἐγὼ τοῦλάχιστον. aliqua] οὐχὶ ullā διότι τὸ non unquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. — apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι τοῦ). cenatum est] ἀπροσ. = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. eos . . . eorum] = tales ut eorum. — abhorrerent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus. — cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἕνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit - vixerit - steterit] μετάφρασον δι' ἄορίστων = ὥστε . . . in sestertio viciēns] = in viciēns centenis milibus sestertiūm ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν . . . 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiēns] = in centiēns centenis milibus sestertiūm = 10.000.000 σηστερτ. quam . . . instituērat] = solito, τοῦ σηνήθους. fastigio] ἀφαιρ. in utraque fortunā] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρα) ὡς καὶ πολυτελεῖς ἔξοχικὰς

οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ρωμαῖοι. eius] = Attici. — omnīs] σύναψον πρὸς τὸ reditus. — urbānis] δηλ. τῆς Ρώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (=tabernae), ἐργαστήρια, ἄτινα οὕτως ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἑπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). — non magnitudīne sed ratione] ἀφαιρ., οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου. Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως, περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ιδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ρωμαίους

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectū] δύσκολον νὰ ἐνοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur. — promittēbat] ἀπολύτως ἀνευ ἀντικειμ. quod] διότι. liberālis - lēvis] γεν. τῆς κτήσεως = ἴδιον . . . Συμπλ. esse. Ἰδὲ 13,4 : continentis. — quod . . . posset] ἀντικειμ. τοῦ pollicēri. Τίθεται ἡ ὑποτακτικὴ, διότι quod = *tale ut id non . . .*

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid εἴαν τι, ὁσάκις τι. adnuisset] Ἡ ὑποτακτ. δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā . . . curā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμεν. τοῦ pertaesum est. — suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώμην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. quā] β'. ὄρος τῆς συγκρίσεως.

3. quo fiēbat ut] ἰδὲ 6, 5. Cicerōnum] = Marci et Quinti Cicerōnis. Ἰδὲ 5, 3. iudicāri] ἀπροσώπως. inertīa - iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμεν. ἐνν. eū m.

Κεφάλαιον 16.

1. *adulescens*] νέος ὢν. Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν ὁ δὲ Ἀττικὸς 27 ἐτῶν. *idem*] ὁ αὐτός, *similis*. *senex*] (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ *adulescens*) = *cum senex esset*. Εἶχε τότε ὁ Ἀττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. *cui aetati*] (δοτ. ἡθικῆ) τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὀμηλικῶν. *fuerit artissimus*] = προσηρομόσθη (συνεφώνησε) καλύτερον.

2. *quamquam*] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. *ei*] = *M. Ciceroni*. — *ut*] = *tam praecipue .. ut* (ὥστε). *fuerit*] ὑπῆρξεν.

3. *ei rei*] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν. *indicio . . . eos libros*] Πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος ἅπερ ἐπιγράφονται *de amicitia* (=περὶ φιλίας) καὶ *de senectute* (=περὶ γήρατος). *de eo*] = *de Attico*. — *sedecim volumina*] Ἡ «συναγωγή» τῶν πρὸς Ἀττικὸν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. *ab consulatu*] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα. *eius*] = *Ciceronis*. — *ad extremum tempus*] ἐν. *vitae Ciceronis* μέχρι τοῦ 44 π.Χ. ἤτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. *missarum*] πεμφθεισῶν, ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν: *γραφεισῶν*. *quae*] δηλ. *volumina*. — *qui legat*] = *si quis ea legat* εἰάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. *desideret*] ἤθελεν ἐπιθυμήσει, ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν ἱστορίας συγχρόνου.

4. *principium*] π.Χ. τοῦ Πομπηίου, τοῦ Καίσαρος, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου. *vitiis*] = *de vitiis*. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. *in eis*] δηλ. *voluminibus*. *nihil . . . non* = πᾶν. — *appareat - possit*]. Τίθεται ἐνεστώδως διότι ἡ ἐνέργεια παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπος. *prudenciam*] δηλ. *Ciceronis divinationem* τὴν τέχνην τοῦ μαντεύειν τὸ μέλλον. *vino se*] ἀφαίρ. ἀπόλ. (χρον.). *Tò se* ἀντὶ *eo*. — *futura*] συμπλ. *esse* τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. *usu*] ἰδὲ Ἀνν. 12,3. καὶ *lexilogion cecinit*]

Τὸ ρῆμα κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν, ὡς οἱ μάντις (*vates*) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. quid (= cur) τί, διατί. plura] σύστοιχ. ἀντικείμε. commemorem] ὑποτακτικὴ ἀπορη(μα)τικὴ. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχον ἀντικ. τοῦ gloriantem) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam . . . redisse . . . fuisse). ipsum] = Atticum. — redisse] = rediisse. — aequalem] ἐνν. sibi. — ipse] δηλ. Atticus. — gloriantem] μετ. κατηγορηματικὴ, ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriāri, πρὸς ἕξαρσιν τῆς πράξεως. extulit] = sepe liendam curavit. annorum] γενικὴ τῆς ιδιότητος.

2. Hunc] = Atticum. — eā indulgentiā] γεν. ιδιότη. ἐπέχουσα θέσειν κατηγορουμένου = τοιαύτης . . . in] (= erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐννοίας. ut] ἢ σύνταξις: ut duceret nefas irasci eis quos amare debēret (τίθεται ὑποιακ. debēret διότι ἕξαριᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς duceret . . . καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἕξωτερίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δὲν . . . naturā-doctrinā] ἀφαιρ. αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐκ χαρακτῆρος, ἀλλὰ . . . ei] δηλ. naturae. — iis] (ἀφ.) δηλ. praeceptis. — ad ostentationem] δηλ. scientiae = πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. — summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὀλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδ. κατωτέρω), εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3,3 ἐν τέλει). volumine] ἰδὲ Ἀνν. 13,3: in annali suo. — magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. curules τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ. ἔ. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς.

2. est] ὑπάρχει. quae] = ut ea. — in eo] δηλ. volumine, libro. — ex eo] δηλ. volumine, libro.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου, τῶν διακεκομμένων τῆς Ρώμης οἰκογενειῶν. ut] π. χ. M. Brutij] Marci Iunii Brutij. — rogatu] Ἰδ. Ἄνν. 11,4. Iuniam familiam] εἰς ταύτην ἀνήκεν ὁ Βρούτος. ad] μέχρι. ordine] ἢ λέξεις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων = ἐν (χρονολογικῇ) τάξει. ἰδὲ § 1 ordinavit. — quis . . .] πλαγία ἐρώτησις. Ἐννοεῖ τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα=τίς, πῶς ὠνομάζετο). a quoque . . . quibusque] = et a quo . . . et quibus. Ἰδ. λεξιλόγ. λ. orior.—ortus] ἰδὲ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλ. ὡς ἐξῆς : pari modo M. Claudii (rogatu hoc idem fecit de) Marcellorum (familiā) ; Scipionis Corn. et F. Max. (rogatu de) Fabiorum et Aemiliorum (familiā).—quibus] β' ὄρος τῆς συγκρίσεως = iis igitur. — iis] δοτ. ἠθικῆ. notitiae virorum] γεν. ἀντικ. = noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] ἀντι credo, ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπωσ, διὰ τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς. eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. Ἀνήκει εἰς τὸ suavitatis. — qui] ἐνν. de iis qui. — ceteros] ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἡ δοτικὴ συνηθεστέρα.

6. singulorum] ἐκάστου. imaginibus] αἱ εἰκόνες αἷται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὐρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάθειον (= τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡλείου κτῆμα αὐτοῦ. Ἰδὲ 14,3. exposuit] ἐνν. eos ἢ eorum vitam. — facta magistratūisque] τὰ πολιτικά καὶ στρατιωτικά κατορθώματα. quaternis quinisque] (δύο λέξεις : quinīs καὶ —ve) διὰ περισσοτέρων τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προσεαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθοῦσης συμπληρω(μα)τικῆς προτάσεως. sit] (ὑποτακτ. δυνητικῆ) = ἤθελεν εἶναι. — est] ὑπάρχει, κατέχομεν. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est πρὸς τὸ confectus. — liber] βιβλίον, «ὑπόμνημα». confectus] = scriptus.

Κεφάλαιον 19.

1. haec haectenus] ἔνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου—19ου κεφ.) vino] ἰδὲ 16,4. edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὄλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ. nunc] τώρα, δηλ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ (3½ π.Χ.) ei] = Attico.—reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγγραφή μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὀριστικῆς. potuerimus] τετελ. μέλλ. Οἱ Λατίνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ρήματος=κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docēbimus] ἀντὶ docēbo.—supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἀνθρώπον.

2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatōris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ρώμης. divi filii] divi Caesaris filii. cum] χρόν. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] ἀφαιρ. μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐλεγκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ.= (σῆματινες ἦσαν) ἕσης (μὲν) ἀξίας. fortuna] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliōres] συμπλήρωσον quam Octavianus erat. Οὗτοι ἄρα ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliōres.—prosperitas] ἡ εὐτυχία τούτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ρωμαίοις παροιμιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγουστος ἔμεινε **μόνος** κύριος τοῦ ρωμ. κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίφ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix.—Caesarem] ὁ Ὀκταβιανὸς ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus.—est consecuta] = obtigit ἢ μᾶλλον tantam prosperitatem Caesar consecutus est.—nihil... non... quod] πᾶν ὅπερ, πᾶν ὅ τι. ei] δηλ. Caesaris.—conciliārit] (=conciliaverit) ἔνν. nihil ei non quod—quod nemo... consēquii] τ. ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἡθικὴ. neptis] ἡ Ἀγορπιπῖνα (κατ' ἄλλους Βιφανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ δμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae.

virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῖ ὅτι ἡ κόρη ἦρχετο εἰς πρώτου γάμου κοινωνίαν. Drusillā nato]= Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam . . . misit . . . intercessit] τὸ quamquam περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν: quae coniunctio . . . frequentiore. Τὸ ὑποκείμεν. γενικῶς εἶναι ὁ Ὀκταβιανός. ante] (ἤδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2, 4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς Ρώμης.—quin] χωρὶς νά. Ἰδὲ 2, 2. mitteret] δηλ. litteras.—quid ageret] πλαγία ἐρώτησις. Συμπλήρωσον: scribens (γράφων) quid ageret τί ἔπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε).

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae.—quam vellet] ἢ ὅσον ἤθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως)=facile (=εὐκόλως), fere (=σχεδόν). quo (=ut eo die) non scriberet] = quin scriberet] χωρὶς νά γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestio[n]em poetica[m] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποιητικὴν φιλολογίαν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἔξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut . . .] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ.: accidit ut . . . curaret, cum . . . prolaberetur.—vetustate . . . incuria] σύναφον πρὸς τὸ detecta.

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἐνῶ ὁ Ὀκταβιανός διώκει εἰς τὴν Δύσιν. Ὁ θάνατος τοῦ Ἀντωνίου συνέβη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττικοῦ. minus] σύναφον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ Ἀντωνίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ Ἀντωνίου. (Ἰδὲ 3, 2 καὶ Ἀνν. 5, 3). Ὁ Ἀττικὸς διέτριβε τότε εἰς Ρώμην, ὁ δὲ Ἀντώνιος εἰς Αἴγυπτον. accuratē] σύναφον πρὸς τὸ certio[n]em facere.—sibi] τὸ sibi πλεονάζον ἐξαίρει ἔτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν.

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποίας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νά πῇ). quan-

tae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (Ἰδὲ 13,4 ἐν τέλει). eorum] τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ Ἀντωνίου. γεν. κτητική. maximarum rerum] = de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. — quantam] (δηλ. aemulationem et obtrectationem). fuit necesse] ἐνν. in cōdere. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum] χρον. ἀφοῦ (συνεπλήρωσεν). Ἦτο συνήθεια εἰς Ρώμην νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι εἰς τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἀνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὗρισκοντο μακρὰν τῆς Ρώμης. ut indiguisset] ὥστε.

2. medicinā] ἀφαιρ. tenesmon] αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-on=on.) Ἦ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων δηλοῖ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] δοτική ἠθική μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπομακρύνσεως = χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ὁποίου. proponebantur] προτείνοντο, διεγράφοντο.

3. in hoc] δηλ. morbo. — cum] χρον. quos] eos quos. ex] ἰδ. Κάτ. 2,1. fistulae puris] τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου ἐπηκολούθησεν ἐμπύσις καὶ ἔπειτα παρουσιάσθησαν συρίγγια. erupērint] ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς) τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις ἀποστήματος (= ut per lumbos fistulae puris erumpērent). ei] = Attico. — priusquam . . accideret] ἐτέθη ὑποτακτ. διότι ἡ κυρία πρότασις (iussit) δὲν εἶναι ἀρνητική.

5. ut] (εὐθὺς) ὥς. innixus - inquit] ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam . . adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξάρτ. ἐκ τοῦ commemorare. — hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρὸν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγορ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. — quibus] δοτ. = et quoniam vobis. — ut spero] παρενθετικῶς = ὥς ἐλπίζω. satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα ὥστε νὰ πιστεύσετε (= persuāsi). — nihil reliqui fecisse] =

nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν παρέλιπον (παρημέ-
λησα). quod . . . pertinēret] = *tale ut* pertinēret.— ut mihi consū-
lam] ἀπαλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων, τὰ ὅποια ὑπέστην μέχρι
τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης
μου. ignorare nolui] λιτότης=ἠθέλησα νὰ γνωρίζετε. mihi stat] (ἀπρο-
σώπως). alere] ἐξάρτησον ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. cibi]
γενική διαιρητική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. auxerim]
ἠύξησα. deinde] ἔπειτα (ἐὰν δηλ. μὴ ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου).
frustrā] σύναφον πρὸς τὸ conemini. — dehortando impedire] προσ-
παθοῦντες νὰ μὲ ἀποτρέψετε ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπολ.). depressit] δηλ. Atticus.—constantiā]
ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐν-
νόησον πάλιν τὸ migrāre (=discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ
ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῶ. quod] ἀντικείμε. τοῦ
cogēret. et . . . reservāret] (ἐννόησον τὸ ut, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τοῦ
προηγούμενου ne) = et *ut* . . . reservaret.— tum quoque] ἀκόμη
τώρα, δηλ. εἰς τοιαύτην κατάστασιν.— superesse]= superstitem (=
ἐπιζῶντα) esse.— eius] δηλ. Agrippae.— taciturnā suā obstinatiōne]
διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ
σιωπῆς.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. ρ. in eo
pridie Kal(endās) Aprīles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. consulibus]
ὑπάτων ὄντων.

4. in lecticulā] τὸ ὑποκοριστικόν δηλοῖ ὡσαύτως ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ
τῆς ἐκφορᾶς πᾶν τὸ πομπῶδες. ut] ὥσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. τροπ.
lapīdem] ἡ ἀπόστασις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζετο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς
τῆς Ρώμης (forum), ἐνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegātes, ἴμ, θηλ. Αἴγουςαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.
- Aemilius (Paulus), Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος 1) ρωμαῖος ὑπάτος, ὅστις ἐφρονεύθη κατὰ τὴν παρὰ τὰς Κάννας μάχην τῷ 216 π.Χ. Ηη 4,4. — 2) ρωμαῖος ὑπάτος τῷ 182 π.Χ. Ηη 13,1.
- Aemiliī, ὄνυμ, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεάν τῶν Αἰμιλίων Α 18,4.
- Afrīca, ae, θηλ. Ἀφρική, ἡ ἐπὶ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων βόρειος παρῳαῖος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνας Ηη 2,2.
- Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιῶνων, ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐιπάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεξεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.
- Alpes, ἴμ, θηλ. Ἄλπει, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.
- Alpīci, ὄνυμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῶν Ἄλπεων.
- Anicīa, ae, Ἀνικία, ἑξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικῷ. Ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antīochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π.Χ.).
- Antonīus (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος, εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Arpennīnus, i, ἄ. τὰ Ἀπέννινα ὄρη.
- Arrīa (via), Ἀπρία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἧς τὴν κατασκευὴν ἤροχισε (τῷ 212 π.Χ.) ὁ τιμητῆς (censor) Ἀππίος Κλαύδιος Καΐκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ρώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἐφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου κατέληγεν εἰς τὸ Βρενδῆσιον (νῦν Πρίντζι). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφ'

ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ρώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφύζονται ἔτι λείψανα.

Arulīa, ae, θηλ. Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Arretīnus, Ἀρρητῖνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρητίον, πόλιν τῆς Ἐτροουρίας (νῦν *Arrezzo*).

Asīa, ae, θηλ. (Ἀσία), 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία Hn 8,4. — 2) ἡ ρωμ. ἐπαρχία Ἀσία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) A 6,4.

Athēnae, ārum, θηλ. Ἀθηναίαι. *Romae, intransit - Cicerone 109-32 π.Χ.*
Atticus (T. Pomponius Atticus) ἰδ. C 3,5 Hn 13,1 καὶ A 1 καὶ *ἐπὶ τῆς κεντρικῆς τοῦ, διακεντρικῆς ἀπὸ ἀλλήλων*
ἑξῆς.

Aurelius Cotta (C.) Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ρωμαῖος ὑπάτος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7,1.

Baebius, Βαιβίος, ὄνομα ρωμ. οἰκογενείας, ἰδ. Tamphilus.

Balbus (L. Cornelius) Βάλβος, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Barca, ae, ἄ. Βάρκας (λ. Φοινική, ἰδ. λ. Hamilcar ἐν τέλει). Προσω-
νυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Bithyni, ōrum, ἄ. Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.

Bithynia, ae, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.

Bliho, ἰδ. Sulpicius.

Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βρούτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σεργιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας κατὰ τοῦ Καίσαρος.

Caecilius (Quintus), πλούσιος ρωμαῖος ἵππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.

Caesar, āris Καίσαρ 1) Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπενεμήθη ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδί-
δετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19,2. — 2) Caesar (C. Octavius). Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π.Χ. καὶ κατοπινὴν τὴν προσω-
νυμίαν Augustus. Ἦτος υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ

- Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολίχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis ἢ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.
- Capitolium, Ἰί, οὐ. Καπετώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπετωλίου A 20,3.
- Caria, ae, θηλ. Καπύη, πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.
- Cato, οἰς 1) M. Porcius Cato. Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius, ἰδ. βιογρ. Κάτωνος.— 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος ὁ ἐπονομασθεὶς Uticensis, διότι ἐφόνευσεν αὐτὸς ἑαυτὸν τῷ 46 π.Χ., δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15,3.
- Catulus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ρωμ. ὕπατος (242 π.Χ.).
- Centenius (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἔστο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σεοβιλίου.
- Cethegus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ρωμ. ὕπατος (181 π.Χ.) Hn 13,1.
- Cicero, οἰς 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ρωμ. πολιτικός, ρήτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκ. 43 π.Χ.) A 1,4. 5,4. 16,1. 19,3. — 2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5,3. 6,4. 16,2. — Πληθ. Cicerones = M. καὶ Q. Tullius Cicero A 15,3.
- Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πέντε ἡμέρας διαρκέσαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.
- Clastidium, ii, οὐ. Κλασιτίδιον (νῦν Casteggio) πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόας (νῦν Genova).
- Claudius, i 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ρωμ. ὕπατος (196 π.Χ.) Hn 7,6.— 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (ὕπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1,2. — 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθεὶς εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Ἀγούστου), ὁ μετέπειτα (14—37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19,4.

Cornelius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ρωμ. ὑπατος (193 μ.Χ.) Hn 8,1.
ιδ. Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ρωμ. ὑπατος τῷ 65 π.Χ. A 4,5.

Crēta, ae, θηλ. Κρήτη.

Cretenses, ἴμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρηῖτες.

Cyrenaei, στυμ, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναικῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.

Diāna, ae, Ἔρτειμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐπιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται πρὸς τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.

Domitius (Cn. = Γναῖος), Δομίτιος, ρωμ. ὑπατος (33 π.Χ.).

Drussilla, ae, ιδ. Claudius ἄρ. 3.

Ennius (Q. = Quintus), Κόιντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ρωμ. λογοτεχνίας. Ἐγενήθη τὸ ἔτος 239 π.Χ. ἐν Ρωδαίαις (νῦν R u g g e) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον *annāles* (= Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν Ρωμαίων ἀπὸ τῆς ἀρίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.

Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.

Eryx, ὕσις, ἄ. Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν [Monte] San Giuliano).

Etruria, ae, θ. Ἐτρουρία (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumenes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π.Χ.)

Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Fabius 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator = Μελλητής), ὑπατος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δευτέρου Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5, 1 καὶ ἐξῆς, C 1, 2. A 18, 4. Πληθυντ. Fabii, στυμ, ἄ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων A 18,4.—2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ρωμαῖος ὑπατος τῷ 183 π.Χ. Hn 13,1.

Feretrius, Jupit̄ter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρομαχος, Ζεὺς ὁ νικητὴς (κυρίως=ὁ θεὸς τῶν σκύλων, τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπετωλίου.

Flaccus, ιδ. Valerius.

- Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοϊντίος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 177 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτὴς τῶν Ἑλλήνων.
- Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπατος (217 π.Χ.).
- Fregellae, ārum, θ. Φρεγγελλαι (νῦν Cerreto), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης.
- Furius (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὑπατος (196 π.Χ.).
- Galba, ae, (Servius Sulpicus), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).
- Gallia, ae, θ. Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη: εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4 καὶ εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortyni, ōrum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης, οἱ Γορτύνιοι.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρόνιος Γράγχος (Γράκχος), ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφονεύθη τῷ 212 π.Χ.
- Graecus, ἑλληνικός, ἔλλην Hn 13,2. C 3,2.
- Grāius (προφ. Grājus) saltūs, «Γραίγαι Ἄλπεις» (ἐκ τοῦ Κελτικῷ Kraig=φαιὸς βράχος), ὁ ἀνχὴν (ἢ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἄγ. Βερνάρδου. Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἔ. Γραίαι Ἄλπεις ἐκ τοῦ graius=graecus) ἀπὸ τοῦ ἑλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i, οὔ. Ἀδρῦμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν Susa).
- Hamīcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα. Ὄνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπερέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart (Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου πολιοῦχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο Barag (Barak ἢ Barca=ἀστραπή, τὸ ἀστράπττον ξίφος).
- Hannībal, ālis, Ἀννίβας. Ὄνομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν. Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Τὸ baal (Βάαλ=Βῆλος).
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα

καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229—221 π.Χ.) Hm 3,2. Hn 3,1.—2) ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3,3. C 1,2.

Helvius (C.) Γάιος Ἐλβιος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π.Χ.).

Hercules, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, ὀνομαστὸς ἔθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων.

Hippo, opis, ἄ. Ἴππων (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν Βοηα).

Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae, αἱ δύο Ἰσπανίαι τ.ἔ. Hispania citerior (Tarracoenensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ἐβρου). Hispania ulterior Lusitania καὶ Baetica βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.

Hortensius (Quintus Hortensius Hortalus), Κόιντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114—50 π.Χ.) ὀνομαστὸς ῥήτωρ, σύγχρονος τοῦ Κικέρωνος.

Italia, ae, θ. Ἰταλία. Italicus, ἰταλικός.

Iuppiter (καὶ Iupiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3. — Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal, τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2,3. Ἰδ. Feretrius.

Karthaginiensis, e (καὶ Carthaginensis), Καρχηδόνιος Hn 6,2. (οὐσ.) Hn 1,1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι, ἰσχυρὸς ἐμπορικὸς καὶ λιάν ἐξηπλωμένος λαὸς Hm 1,3. 2,3. Hn 7,1. ἔξ.

Karthago, givis (καὶ Carthago), Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφάζονται ἐρείπια παρὰ τὴν Mersa ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τῷ 146 π.Χ.

Labæo, id, Fabius ag. 2.

Lacedaemonius, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).

- Ligures, um, ἄ. Λίγυες, Λιγυστινοί, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν Genova).
- Longus (Tiberius Semprius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ἕπατος τῷ 118 καὶ 194 π.Χ.).
- Lucullus (Lucius Licinius), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ρωμαῖος ἕπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ, γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν.
- Lusitani, ōrum, ἄ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί. Ἰδ. Hispania.
- Lutatius (C. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 242 π.Χ.
- Magus, ōnis, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.
- Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ρωμ. ἕπατος τῷ 212 π.Χ., περιφημὸς στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3. C 1,2. — 2) ρωμαῖος ἕπατος τῷ 183 π.Χ. Hn 13,1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ἕπατος τῷ 50 π.Χ. Πληθ. Marcelli, ōrum, ἄ. ἡ γενεά, ἢ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18,4.
- Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ρωμαῖος ἕπατος τῷ 82 π.Χ., υἱὸς τοῦ γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα, νικητὴς τῶν Κίμβρων καὶ τῶν Τευτόνων.
- Maximus, ἰδ. Fabius.
- Minucius 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ρωμαῖος ἕπατος 193 π.Χ. Hn 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, Ἰππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.
- Nero, ἰδ. Claudius ἀρ. 2.
- Nomentanus, Νομεντανός, τοῦ Νομέντου (νῦν Mentana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ τῆς Ρώμης. Nomentanum (praedium) κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.
- Numidae, arum, ἄ. Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.
- Padus, ἄ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po). πηγάζων ἐκ τῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Ramphylūm mare, οὐ. Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἰδ. Aemilius.

Peduceaus (Sextus), Πεδουκαῖος, φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν Pergama), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10,2. 11,5. Οὐσ. Pergamēni strum, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11,7.

Pergenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περγέννας, ἐπιφανὴς ρωμαῖος ἕπατος τῷ 92 π.Χ., τιμητῆς τῷ 86 π.Χ.

Phīdīas, ae, Φειδίας.

Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 220 — 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως.

Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνος Πόντος (Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίας.

Prusīa, (καὶ Prusias), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας (228 — 180 π.Χ.).

Pyrenaeus saltus, ἀ. τὰ Πυρηναῖα, σειρὰ ὄρεων μετὰ τῆς σημ. Γαλλίας καὶ τῆς Ἰσπανίας.

Quirinālis collis, ἀ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἐπτὰ λόφων τῆς Ρώμης (νῦν Montecavallo). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ρωμύλου).

Rhodānus, i, ἀ. Ροδανὸς (νῦν Rhodne), ποταμὸς τῆς Γαλατίας ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.

Rhodii, strum, ἀ. οἱ Ρόδιοι, οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ρωμαίων.

Rōma, ae, θ. Ρώμη πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ Ρωμαϊκοῦ βασιλείου.

Romānus, Ρωμαῖος. Οὐσ. Romāni, strum, ἀ. οἱ Ρωμαῖοι.

Romulus, Ρωμύλος, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ρώμης.

Rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (ἡ νῦν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ ὁ Περσικὸς κόλπος).

Sabīni, strum, ἀ. οἱ Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντροικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ

Λατίου. In Sabīnis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων C 1,1.

Saguntum, ἰ, οὔ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Valencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro) κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα τῷ 219 π. X. Hn 3,2.

Sardinia, ae, θ. Σαρδώ, Σαρδηνία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardinensis, e, ἀνήκων εἰς τὴν Σαρδηνίαν.

Scipio, onis 1) P. Cornelius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος τῷ 218 π. X. καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1. - 2) P. Cornelius Scipio Africanus maior (ἐγεννήθη περὶ τὸ 235 π. X. ἀπέθανε τῷ 184 π. X.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα ἐν Ζάμα τῷ 204 π. X. Hn 6,1. — 3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γάϊου Μετέλλου Πίου υἰοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio, ὕπατος τῷ 52 π. X. πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.

Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικής ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον.

Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 216 π. X.

Sicilia, ae, θ. Σικελία.

Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτίνος (= ἐκ τῆς καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστοριῶν.

Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ ἴλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαίμονος (Σπάρτης), ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα.

Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 32 π. X.

Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ τῷ 82 π. X., ἐχθρὸς τοῦ Μαρίου. Sullanus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.

Sulpicius 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος τῷ 200 π. X. Hn 7,1. — 2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος τῷ 88 π. X. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus, ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθὴς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διετέλεσεν

- ἕπατος τῷ 51 π. X. A 2,1. — 3) Sulpicīus Blitho Σολπίκιος Βλίθων, ρωμαῖος χρονογράφος Hn 13, 1.
- Syrīa, ae, θ. Συρία χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου (νῦν Soristan).
- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἰδιοκτῆτου αὐτῆς Ταμφίλου.
- Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebīus, καὶ M. Baebīus, ῥωμαῖοι ἕπατοι τῷ 182 καὶ 181 π. X.
- Terentiūus (τὸ πλήρες C. Terentiūus Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων) ρωμαῖος ἕπατος τῷ 216 π. X.
- Thermopylae, arum, θ. Θερμοπύλαι.
- Tiberis, is (αἰτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi) ἄ. Τίβερις (νῦν Tevere). πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων διέρχεται διὰ τῆς Ῥώμης.
- Torquātus 1) Manlius Torquātus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος, ὀνομαστός ρωμ. ρήτωρ, ἕπατος τῷ 65 π. X. A 1,4. 4,5. — 2) Aulus Manlius Torquātus, Αὔλος Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικῷ A 15,3.
- Trasumennus, i, ἄ. (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἄρσ.=λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτροουρίας (νῦν lago di Perugia).
- Trebia, ae, ἄ. Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza).
- Tullius, Τύλλιος, ἰδ. Cicero.
- Tuscūlum, i, οὐ. Τοῦσκλον, (νῦν Frascati) πόλις τοῦ Λατίου, 14 χλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης.
- Υτίκα, ae, θ. Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν Henschir bu Schater).
- Valerīus (C. Valerīus Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ τῷ ἔτει 199 π. X. καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ τῷ 184 π. X.
- Venusia, ae, θ. Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρὶς τοῦ ρωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου.
- Vettōnes, um, ἄ. οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν.
- Vipsanius, ἰδ. Agrippa.

Volso, (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso, Γναῖος Μάνλιος Οὐόλ-
σον (Βόλσων), ρωμαῖος ὕπατος τῷ 189 π. Χ.

Zama, αε, θ. Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρ-
χηδόνας.

ΜΕΡΟΣ Δ'
Λ Ε Ξ Ι Λ Ο Γ Ι Ο Ν

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς· ἀπὸ Hn 2,2. 6,3. 7,7. A 14,2. 20,1. usque a ἀπὸ Hn 2,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τινος (ἡμεῖς λέγομεν : ἐναντίον) Hn 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς· ἀπὸ C 2,4. 3,2. A 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους· ἀπὸ, ἐκ A 1,1. 18,3. (a quodque ortus=et a quod ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας· a patre accipio παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω A 14,2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου=ὑπὸ, παρὰ (+γεν.) ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἐπανίστημί τι (κινῶ ἢ ἐξεγείρω εἰς ἐπανάστασιν), κάμνω τινὰ νὰ ἀποσκιρτήσῃ Hn 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστάσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2,4.

ab-est, ἰδ. absum.
ab-horrēo, ἦί, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν, διαφέρω.
ab-icō (πρόφερε ab jicio ἐκ τῆς ab καὶ icio), icō, iectum, 3. (ἀπορίπτω), 2) ῥίπτω (τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς εὐτελοῦς ἀξίας [παρὰπειῶ]).
abs-tinēo (abs καὶ tēnēo), tinēi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω.
ab-sens, ἰδ. absum.
ab-sum, afūi, abesse εἶμαι ἀπὸν, ἀπέχω μακράν. absens ἀπὸν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—2) ἀπὸν (ἀνευ ἐπεμβάσεως) Hn 5,3.
ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ συμφ.) καί, καὶ δὴ· multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικά ἢ πρότερον).
ac-cēdo, 3. προσέρχομαι. ad hastam publicam προσέρχομαι εἰς

Ο Δ Η Γ Ι Α Ι

Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a, -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἄρσενικοῦ. Οἱ σημειούμενοι μεθ' ἑκάστον ῥημα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας.—Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων (πλὴν τῶν τῆς πρώτης συζυγίας) ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς.—Ἐκάστης λέξεως ἢ πρώτης σημασίας ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτός ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον διὰ τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν.

Hn = Hannibal, Hm = Hamilcar, C = Cato, A = Atticus

- δημοσίαν προᾶξιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημοπράτα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν. 2) Africam (= ad Africam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικήν. 3) ἐπίδοσιν λαμβάνω A 21,4.
- ac-celŕero, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.
- accēp̄ri, ἰδ. accipio.
- acceptus, εὐπρόσδεκτος.
- accessio, ὄπισ, ἐπαύξησης πλήθυνσις.
- ac-cido (ad καὶ cado), accidit, —, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμβαίνει.
- ac-cip̄ro (ad καὶ cap̄ro), accēp̄ri, accertum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2, 4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μαθηθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.
- ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, ἐπαυξάνομαι.
- accur̄ate, ἐπίροο. ἀκριβῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.
- ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ ὡς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος. in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκῃ.
- acīēs, tēi (τάξις μάχης), παρόταξις, μάχη Hn 6,4. 2) ναυτική παράταξις Hn 11,1. 3) in acīē «κατὰ στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.
- acquiēvi, ἰδ. acquiesco.
- ac-quiēso, ēvi, ētum, 3. (ἀναπαύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, «ἀναπαύομαι».
- acrīter, ἐπίροο. (ὀξέως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκοτ. ἐπίροο.
- acrīus, ὑπερθ. ἐπίροο. acerīt̄e (acer, acris, acre δορυμύς, ὀξύς).
- acrōama, ātis, οὐ. (πληθ. āta, δοτ. ἄφαιρ. ātis), ἀκρόαμα ([ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι] = πᾶν τὸ μετὰ τέρας ἀκουόμενον, εἴτε τοῦτο ἀναγινώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλλεται, εἴτε κρούεται, εἴτε ἄδεται, ὡς π.χ. ἀνάγνωσις, δροᾶμα, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα). 2) (ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγινώσκει, διηγεῖται ἠδέως, ἀπαγγέλλει κλπ., μάλιστα ἐν τοῖς δείπνοις), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγγέλλων, ὁ μουσικός, ὁ αὐοιδὸς A 14,1.
- actor, ōris, ā. (πράκτωρ), 2) ὁ ἐκτελῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργω ὑποστηρικτής.
- ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸς, εἰς Hn 2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ροδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ροδίσις A 22,4. — 2) χρονικῶς· μέχρι A 5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4. — 3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ A 17,3.
- addīdi, ἰδ. ad-do.
- ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addēdi),

- additum (ἐκ τοῦ ad-datum), 3. προσίθημι, προσθέτω.
- ad-dūco, 3. προσάγω, ὀδηγῶ. in suspicionem καθιστημί τινα εἰς ὑποψίαν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.
- ad-ēo, adīi, adītum, adīre, 4. προσέρομαι.
- adēō, ἐπίρο. εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).
- ad-hībeo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), hūi, hītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπεία [κάνω κοῦρα],
- adhuc, ἐπίρο. μέχρι τοῦ νῦν.
- adīi, idē ὄημα ad-ēo.
- ad-iungo, nxi, ntum, 3. προσίθημι, συνάπτω.
- adiunxi, id. adiungo.
- ad-ministro, 1, διοικῶ.
- admirandum, i, οὔ. (=miraculum) θαῦμα (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).
- admōdum, (ἐκ τοῦ ad καὶ mōdus=μέχρι τοῦ απαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.
- admonītus, ūs, ā. (admonēo παροινῶ) παραινεσις, admonitū (μετὰ γενικῆς) τῆ παραινέσει (τινός).
- ad-orpto, 1. υἱοθετῶ.
- ad-orīor, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.
- ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.
- adulescens, ntis, ā. (κυρίως μτχ. ἔνεστ. τοῦ ο. adolēscō ἀυξάνομαι), ὁ νέος ἀνὴρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm 3,2. A 16,1. —2) ἐπιθετικῶς: νέος A 2,2.
- adulescentīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- adulescentūlus, i, ā. μετῶξ, νέος ἀνὴρ A 2,1. 2,4. (πρόκειται περὶ ἀνδρὸς ἔχοντος ἡλικίαν 23 περὶ-που ἐτῶν). admodum adulescentūlus πολὺ νεαρὸς Hm. 1,1.
- adventus, ūs, ā. ἄφαιξις.
- adversariūus (ἐπιθ. ἀντίπαλος). 2) οὔσ. ā. πολέμιος, ὁ ἐχθρὸς.
- adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρὸς τι, ἀπέναντι, ἀντικρῶ). 2) τοπικῶς καὶ ἐχθρικῶς: ἐναντίον.
- aedēs (ἀρχαϊότ. τύπος aedis), is, ναός.
- aedificāram=aedificaveram.
- aedificātor, ōris, ā. (ὁ οἰκοδόμος) 2) ὁ φιλοκοδόμος, ὁ ἀγαπῶν νὰ οἰκοδομῇ.
- aedificium, īi, οὔ. οἰκοδόμημα Hn 12,3.
- aedifīco, 1. οἰκοδομῶ, κατασκευάζω.
- aedīlis, is, ā. ὁ ἀγορανόμος. aedilis plebēi (plebei εἶναι γεν. [=plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς plebes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος ἀγορανόμος.
- aedis, id. aedes.
- aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrectatio.

- āēnēus (ἐκ τοῦ aes, aeris, οὐ. χαλκός), χαλκοῦς.
 aequālis, e, (ὁμηλιξ). 2) οὐσ. ἄ. aequālis, ὁ ὁμηλιξ.
 aequē, ἐπίρρ. ἐπίσης, ὡσαύτως.
 aequus, ὁμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής, ἀτάραχος A 1,3. 3) παραδεκτός, ἐπὶ καλοῖς ὅροις, (λογικός).
 aegerium, ἴι, οὐ. ταμειῖον, ταμειῖον (τοῦ κράτους).
 aes, aeris, οὐ. (χαλκός). 2) χρῆμα.
 aes aliēnum τὸ χρῆος (κατὰ λέξιν = χρῆμα ξένον).
 aestīmo, 1. (τιμῶ). 2) magni aestīmo μεγάλως ἐκτιμῶ. minōris aestīmo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.
 aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία, ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδικὴ ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρὼν χρόνος Hn 2,5.
 affēci, ἰδ. afficō.
 affecto, 1.(ἐπιχειρῶ). 1) ἐπιδιώκω.
 af-fero (ad-fero), attūli, allatum, afferre, 3. (προσφέρω). 2) testimonium δίδω (φέρω) ἀπόδειξιν.
 af-ficō (ad και fācio), fēci, fectum, 3. (οὗτω διατίθημί τινα). 2) aliquem roenā τιμωρῶ τινα. afficior morbo (ἀφαιρ.) περιπίπτω νόσῳ, νοσῶ. afficior morbo oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμίᾳ.
 affinītas, ātis, κηδεστία, συγγένεια.
 affūit, ἰδ. adsum.
 affluentia, ae, (καὶ affluentia) ἀφθονία). 2) περίσσεια μετὰ πολυτελείας, περιττὴ πολυτέλεια, τρυφή.
 affluentius, συγκρ. τοῦ ἐπιρρημάτων affluenter ἀφθόνως) πολυτέλεστερον (μετὰ περισσότερο λοῦσσο).
 ager, agri, ἄ. ἀγρός, χώρα.
 agīto, 1. (ἐλαύνω). 2) mente ἐν τῷ νῷ κινῶ, ἐν τῷ νῷ ἔχω, διανοοῦμαι.
 āgo, ēgi, actum, 3. (ἄγω). 2) ἐπιτελῶ, κατορθῶ, Hn 10,1. 3) πράττω A 20,1. 20, 4. meam rem διεξάγω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλεμον (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ (ἐπὶ στρατηγῶ), πολεμῶ. gratias χάριτας ὁμολογῶ, εὐχαριστῶ. ad vita magendam πρὸς τὸ διαγαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸν πρακτικὸν βίον.
 4) existimatō agitur ἡ ὑπόληψις διακινεῖται (παίζεται) A 15,2.
 agricola, ae, ἄ. (ἀγρονόμος, γεωπόνος), γεωργός.
 alīās, ἐπίρρ. ἄλλοτε.
 aliēnus, ἄλλότριος, ξένος.
 alīquis, alīqua, alīquod, ἀντων. ἄορ. ὡς ἐπιθετ. τις, τι A 2,3. 14,1. 18,4. Συγκεκριμένος τύπος quis, qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἀντων. ἄορ. ὡς οὐσ. alīquis, alīquid τις, τι. Hn 11,2. A 20,2, συγκεκριμένος τύπος, quis, quid Hn 2, 6. 9,2. alīquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
 alīter ἐπίρρ. ἄλλως. alīter ac ἄλλως ἤ.
 alīus, alīa, alīud γεν. alīus, δοτ.

- alīi (ὄχι alī), ἄλλος, διάφορος.
 alīi — alīi oī mēn — oī dē.
 alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2) morbum υποθάλω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος) 2) ὁ δευτέρως.
 alterūter, ūtra ūtrum (ὁ ἕτερος).
 alterūtra pars τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο κόμμα (μερίς).
 amātor, ōris, ἄ. (ἔραστής). 2) φίλος, θυμαστής, λάτρις, ζηλωτής.
 ambītus, ūs, ἄ. παράνομος σπουδαρχία.
 amīcē, ἐπίρο. φιλικῶς.
 amicitīa, ae, φιλία.
 amīcus, ἐπίθ. φίλος.
 a-mitto, 3. (ἀποπέμπω), 2) ἀπόλυμι [χάω], ἀποβάλλω.
 amo, 1. ἀγαπῶ.
 amoenitas, ātis, (χάρις). 2) τερπνότης, τὸ οἰκησίμον.
 amphōra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑδρίας μετὰ στενοῦ λαιμοῦ καὶ δύο λαβῶν ἢ ὠτίων).
 amplītudo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμπρότης, σπουδαιότης.
 amplīus, ἐπίρο. πλέον (θετ. amplē ἀφθόνως). amplius centum milia ἀντὶ amplius quā m centum milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.
 nom amplius novem annos οὐχὶ πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.
 amplius, (ἀφθονος). 2) μέγας κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν ἢ ἀξίαν, μεγαλοπρεπής.
 an, μόρ. ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος πλαγίας ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagnostem καὶ anagnosten) ἄ. ἀναγνώστης. Πληθ. -ae. Οἱ ἀναγνώσται ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι, Ἑλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀνεγίνωσκον ἐν ὄρα ἀναπαύσεως τῶν Ῥωμαίων ἢ διαρκούντος τοῦ δείπνου. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
 angustīae, ārum, πληθ. τὰ στενὰ angustīae locorum τὰ στενὰ τῶν τόπων, ἢ στενοχωρία, τὸ στενόπορον.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή). 2) ζωή.
 animadverto (anīmum advertō) verti, versum, 3. (προσέχω τὸν νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in aliquem ἐπιτιμῶ τινι ὅθεν animadversio ἢ nota censorīa ἢ ἐπιτίμησις.
 anīmus, ī, ἄ. (ψυχή). 2) νοῦς φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἀνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ, (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους).
 annālis, is, ἄ. (ἐνν. liber) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία.
 annūlus, ἐνὸς ἔτους, ἔτειος.
 an-nūo (ad-nuo), nūi, —, 3. (κατανεύω) ὑπισχοῦμαι, (λέγω ναί).
 annus, ī, ἄ. ἔτος. multis annis

- ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hn 2,5.
 annuus, ἐνιαύσιος.
 ante, I, πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3,3.
 2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante
 eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς
 του) Hn 3,4.— II. ἐπίρρ. χρονι-
 κόν· πρότερον A 19,2.
 antēa (ante-eā) ἐπίρρ. πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνα). 2) προ-
 ἔχω (εἶμαι ἀνώτερος).
 antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρ-
 χαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ
 ἀφορῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν,
 (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων),
 ἀρχαιολογία A 18,1. 20,2.
 antiqūitas, ἐπίρρ. ἀρχαιόθεν.
 ar-pārēo, ūi, ītum, 2. ἀναφαίνο-
 μαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανε-
 ρὸς καθίσταμαι A 16,4.
 ar-pāro (ad-pāro), παρασκευά-
 ζω.
 appellasse=appellavisse.
 appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω.
 ar-prīme, ἐπίρρ. μετ' ἐπιθ. θετικοῦ
 βαθμοῦ (ad-prīmus) ἐν πρώτοις,
 πρώτιστα, (ὄλως ἰδιαιτέρως). ar-
 prīme boni ὄλως ἰδιαιτέρως ἐπι-
 τήδειοι, [πρώτης γραμμῆς, πρώ-
 τῆς τάξεως].
 aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ. παρὰ τινα,
 παρὰ τι. 2) παρὰ τινι Hn 10,1.—
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ
 στρατοῦ Hn 7,3.
 ara, ae, θ. βωμός.
 arbitrium, ūi, οὐ. (διαιτησία). 2)
 κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βού-
 λησις, αὐθαιρεσία, ἀπεριόριστος
 ἰσχύς Hn 12,5.
 arbītror, 1. ἀποθετ. (ὠτακουστῶ).
 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω.
 arcessi, παθ. ἀρριφ. ἰδ. arcesso.
 arcesso, īvi, ītum, 3. μεταπέμ-
 πομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὐ. (ἄργυρος). 2)
 νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον.
 arma, ōrum, οὐ. πληθ. (ὄπλα). 2)
 ὄπλα, πόλεμος.
 armo, 1. (ὀπλιζῶ). 2) παρέχω ἔν-
 οπλον δύναμιν Hn 10,1. 2) ὡς
 οὐσ. armāti οἱ ἔνοπλοι.
 ar-rīpio (ad-rāpio), rīpūi, reptum,
 3. (ἀναρπάζω). 2) μετὰ ζήλου ἐπι-
 λαμβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι εἰς τι.
 arripūi, ἰδ. arripio.
 artīfex, artificis, ā. (ὁ μετερχόμε-
 νος τέχνην τινά, τεχνίτης). Τοιοῦ-
 του εἴδους τεχνίται διέμενον ἐν
 ταῖς οἰκίαις τῶν πλουσίων Ρω-
 μαίων.
 a-scendo (ad καὶ scando), ndi,
 nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) ἐπιβαίνω.
 ascītus, ἰδ. ascisco.
 a-scisco (ad-scisco), īvi, ītum,
 3. (δέχομαι). 1) civitatem λαμ-
 βάνω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου.
 asperitas, ātis, (τραχύτης). 2) δυ-
 στροπία.
 assēcla, ae, ā. (ἀντι assec[ū]la ἐκ
 τοῦ assēquor), ὁ ἀκολουθῶν τινα

(ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περιφρονητικῶς), ἀκόλουθος (ὑπάλληλος τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ρωμαίου ἄρχοντος).

assidūus, συνεχής.

at, σύνδ. ἀλλά, δέ.

atque, ἰδ. ac.

at-tingo (ad-tango), τίγi, tactum,

3. (ἐφάπτομαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-
λοῦμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι.

áuctor, ὄρις, ἄ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ κα-
λοῦ]), ὁ συμβουλῇ ὑποστηρικτής,
ὁ σύμβουλος.

áudeo, áusus sum, 2. (ἡμιαπο-
θεικὸν) τολμῶ.

áudīo, ἰνί, ἴtum, 4. ἀκούω. 2) ἐξ ἄ-
κοῆς ἢ ἐκ φήμης γινώσκω A 13, 7.

áugeo, áuxi, áuctum, 2. αὔξω, αὐ-
ξάνω. augeo officium αὐξάνω
τὴν καλωσύνην (αὐξάνω τὴν ὑπο-
χρεωτικότητα, τὴν εὐγένειαν).

áurēus, χρυσοῦς.

áurum, ἰ, οὐ. (χρυσός). 2) χρυσᾶ
νομίσματα, χρυσίον.

áusus, ἰδ. audeo.

aut, σύνδ. ἢ.

autem, σύνδ. δέ.

auxilīum, ἦ, οὐ. (ἐπικουρία). 2)
πληθυντικῶς: auxilīa, ὄrum,
βοήθεια, ἐπικουρικά στρατεύματα
Hm 2, 3.

avaritīa, ae, φιλαργυρία.

avuncūlus, ἰ, ἄ. θείος (πρὸς μη-
τρός), μητροάδελφος.

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1. πολεμῶ. anīmo bellare
νοεῶς (μετὰ ζήλου καὶ σοβαρό-
τητος, μετὰ πολεμικῆς δραστη-
ριότητος) πολεμῶ.

bellum, ἰ, οὐ. πόλεμος.

bēnē, ἐπίρο. (καλῶς). 2) εὐμαρῶς,
μετ' ἀνέσεως, [κόμμοδα].

beneficīum, ἦ, οὐ. (εὐεργεσία).
2) τιμῆ, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.

benivolentīa, ae, εὐνοια, εὐμένεια
usūs benivolentiaque αἰ (φιλι-
καί) σχέσεις, ἢ καλὴ συνανα-
στροφῆ.

bidūum, ἰ, οὐ. (χρόνος δύο ἡμε-
ρῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum
ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. biduo
μετὰ δύο ἡμέρας.

bīni, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) ἀνά
δύο, δύο.

bonītas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.

bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melīor, ἄ-
μείνων, ὑπερθ. optīmus ἄριστος).
καλός, χρηστός, ἐνάρετος [καλὸς
πατριώτης]. 2) δραστήριος, ἐπιτή-
δειος A 13, 3. Πληθ. ἄ. οἱ χρηστοὶ
πολιταί A 22, 4. — bonum, ἰ, οὐσ.
καὶ πληθ. bona, ὄrum, οὐ. περι-
ουσία, τὰ καλά.

brevīter, ἐπίρο. βραχέως, διὰ βρα-
χέων.

C

C. συντεταγμένον ἀντὶ Caius (προφέρεται Gaius), Γάιος.

caedo, cecidi, cāsum, 3. (πίπτω).

2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἀποθνήσκω.

caducēus, i, ā. (d=ρ, δωριστί: κάρυκειον), κηρύκειον. *Ἦτο ῥάβδος ἢ κλάδος τὸν ὁποῖον ἐπήγγυον ἐπὶ τῆς πρόρας τοῦ πλοίου (προβλ. νῦν τὴν λευκήν σημαίαν).

calamitas, ātis, φθορά.

callidus, πανούργος.

campus, i, ā. τὸ πεδῖον, πεδιάς, (κάμπος).

cano, cecini, —, 3 (ἄδω). 2) ἄδω, χρησιμοφῶ, προφητεύω, προμαντεύω.

capto, cepi, captum, 3. λαμβάνω.

dolores αἰσθάνομαι ἀλγηδόνας.

honores καθίσταμαι εἰς ἀρχὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω ἀρχάς (τιμᾶς). 2) συλλαμβάνω Hn 10,6.

3) θέλω (τραυῶ) A 19,2.

capitulatim, ἐπίρρ. κεφαλαιωδῶς.

capitulatim dicere κατὰ τὰ κύρια κεφάλαια (γεγονότα) ἀναφέρει ἢ διηγοῦμαι.

capivus, i, ā. ὁ ἐν πολέμῳ ἀλούς, ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).

carior, συγκρ. τοῦ carus.

carus, προσφιλής, ἀγαπητός.

castellum, i, οὔ. φρούριον.

castrum, i, οὔ. (ὄχυρὰ θέσις), φρούριον). 2) πλ. castra, ὄρυμ, οὔ. στρατόπεδον Hn 5,4. C 1,2. castra nautica ναυτικὸν στρατόπεδον, ναύσταθμος (χαράκιμα πρὸς προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν ἀνεγκυσμένων νεῶν Hn 11,6. 3) πόλεμος, στρατεία Hn 2,4. 13,3.

casus, us, ā. (πτῶσις). 2) σύμπτωμα.

casu (ἄφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.

causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3.

ἄφορη Hn 3, 1. causā (ἄφαιρ. ἐπιτασσομένη γενικῆς) ἔνεκα: rei publicae causā τῆς πολιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς πολιτείας.

cecidi, id. cado.

cecini, id. cano.

cedo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2)

ἀναχωρῶ, καταλείπω, hosti ὑποχωρῶ τῷ πολέμῳ (ε.ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερέτερων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.

celaris=celaveris, id. celo.

celer, celeris, celere (ταχύς). 2) ταχέως φέρων ἀποτέλεσμα, δραστικός: celeriter, ἐπίρρ. ταχέως.

celo, 1. (ἀπο)κρύπτω, (τινά τι, ἢ τι ἀπό τιος).

cepo, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρὰ τινι. cenatum es (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδειπνησαν.

ensor, oris, ā. ὁ τιμητής.

- censorius, ἴ, ἄ. ὁ χρηματίας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.
 censura, ae, τιμητεία.
 centiens, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.
 centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. amplius centum milia = amplius quae centum milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.
 certus, (βέβαιος) 2) συγκροτ. certior. certiore facio aliquem βεβαιότερον καθίστημι τινα, πληροφοροῦ τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).
 cessi, id. cedo.
 (ceterus, ἕτερος), cetera, ceterum. Ἀντὶ τοῦ ceterus λέγεται reliquus. 2) ἐπίθ. λοιπὸς Hn 1, 1. A 13, 3. 3) οὐσ. ceteri, ἄ. οἱ ἄλλοι Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15, 5.
 cibus, i, ἄ. τροφή, τροφίμα.
 circiter, ἐπίρρ. περὶ + αἰτ., περίπου.
 circumdēdi, προκμ. τοῦ circumdo.
 circum-do, 1. περιβάλλω.
 circum-ξο, ἴ, ἵtum, circumire, 4. περιέρχομαι.
 circumirem, id. circumeo.
 circum-venio, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.
 ceterior, ἄ. καὶ θ., ἴus, οὐ. (γεν. -ioris) ὁ ἐπὶ ταῦδε, ὁ ἐντεῦθεν
 ceterior Hispania ἡ ἐντεῦθεν (τοῦ Ἰβηρος) Ἰσπανία.
 civilis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.
 civis, is, ἄ. πολίτης.
 civitas, atis, πολιτεία C 3, 3. 2) πόλις Hn 3, 2. A 3, 3. 3) κοινωνία, κοινότης A 4, 5.
 clam, ἐπίρρ. κρύφα.
 clandestinus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.
 clarē, ἐπίρρ. λαμπρῶς.
 clarus, συγκροτ. τοῦ clarus.
 clātus, ἔνδοξος.
 classarius (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2) οὐσ. πληθ. classarii, ἄ. οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».
 classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.
 clāudo, clāusi, clāusum, 3. (περικλείω).
 clāusus, id. claudio.
 coactus, id. cogō.
 coepi, coepisse, (ο. ἐλλειπτικόν), ἠρξάμην. morbus levior esse coepit ἡ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἐλαφροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρχισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως) conici (πρόφ. conijci) coepit sunt νὰ ῥίπτονται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.
 cogito, 1. σκέπτομαι, σχολῶ.
 cognitus, id. cognosco.
 cognitomen, ἴnis, οὐ. ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον.

- cognosco, nōvi, nītum, 3. γινώσκω. 2) γινώσκω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως A 13, 7. 18, 1. 2. εὐρίσκω Hm 2, 1.
- cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen. cognōvi, ἰδ. cognosco.
- cōgo, (ἐκ τοῦ co [δ' ἐν συνθήσει =cum πρόθ.] καὶ ἄγο), cōēgi, cōactum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
- cohortatīo, ōnis, (παραίνεσις). 2) διαταγή, ὁδηγία (=praeccepta) Hn 11, 1.
- collēga, ae, ἄ. συνάρχων.
- col-līgo (cum καὶ lēgo), lēgi, lectum, 3. (συνδέω). 2) συνάπτω, συναθροίζω.
- collis, is, ἄ. λόφος.
- col-lōco, 1. (con ἀντι com [=cum] καὶ lōco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθίστημι Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυναῖκα (=in matrimonium do) A 19, 4.
- colloquīum, īi, oŷ. συνδιάλεξις.
- colo, colūi, cultum, 3. (ἐργάζομαι). 2) color litteris (ἀφαιρ.), τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω μακρόθεν γραπτὸν τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).
- comītas, ātis, εὐπροσηγορία.
- comītor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω), 2) προλέπω (εἰς τὸν τάφον). comitantibus omnibus bonis προπεμπόντων πάντων τῶν ἀρίστων (πολιτῶν), τῇ συνοδίᾳ πάντων τῶν ἀρίστων.
- com-memōro, 1. μνημονεύω, διηγοῦμαι, ἀναφέρω (ἐκθέτω).
- com-mitto, 3. συνάπτω Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (δοτ.) ἐμπιστεύω (ἢ ἐγχειρίζω) ἐμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, ὀπίτομαι εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου.
- commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσηγορος, προσηγής, καταδεκτικός.
- com-mūto, i. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
- com-pāreo, rūi, —, 2. (κατα)φαίνομαι.
- com-pāro, 1. παρασκευάζω.
- com-pello, pūli, pulsum, 3. (συνωθῶ). 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
- com-pērio, pēri, pertum, 4. μανθάνω, πληροφοροῦμαι.
- complēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ Hn 9, 3. 2) διαβιβῶ, ζῶ, (συμπληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
- complessem, ἰδ. compleo.
- complūres, oŷd. comprīra, (γεν. complurīum, πλείονες). 2) λίαν πολλοί, (κάμποσοι).
- comprōno, 4. (συντίθημι). bellum τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειῶνω) Hm 1, 5. Hn 6, 2. εἰρήνην ποιοῦμαι Hn 7, 1.
- compositūrus, ἰδ. comprōno.
- com prehendō, prehendi, prehensum, 3. συλλαμβάνω.
- com-prōbo, 1. συναινῶ, ἀποδέχομαι. publice comprobatum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κράτους) ἀπο-

- δεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρίθη).
 compūli, ἰδ. compello.
 conātus, ἰδ. conor.
 con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi, cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατασφάζω, φονεύω.
 conciliātor, 3. ἄ. ὁ πρωταίτιος (γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.
 con-cīlo, 1. συνάπτω διὰ φιλίας, (ζητῶ νὰ κερδίσω). 2) pacem εὐρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nuptias συνάπτω (διαπραγματεύομαι) γάμον. fortunam δημιουργῶ παρασκευάζω (θεμελιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3) ἐπιδαφιλεύω A 19,3.
 concitasse = concitavisse, ἰδ. concito.
 concito, 1. (παρορμῶ). 2) προκαλῶ, κινῶ.
 con-cupisco, pīni, —, 3. (con καὶ cupio), ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ. non in-temperanter concupiscere quod a plurimis (ἐν νοεῖται: concupisci) videas (= videat aliquis) τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν ὅπερ ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται) δύνασαι νὰ ἴδῃς (= δύναται τις νὰ ἴδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συν-θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσβάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, ūs, ἄ. συμπλοκή, προσβολή.
 condicio, 3. ἄ. (κατάστασις). 2) ὄρος Hn 6,2. A 2,4.
 condiscipulātus, ūs, ἄ. συμμαθητεία.
 condiscipulus, i, ἄ. συμμαθητής.
 confectum, ἰδ. conficio.
 con-fēro, contūli, collātum, con-ferre, 3. (συγκομίζω). 2) confero με ζητῶ καταφύγιον, καταφεύγω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,3.
 conferrem, ἰδ. confero.
 con-ficio (con facio), fēci, fec-tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τελῶ Hn 2,4. 3) librum (orationes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργάζομαι (συγγράφω).
 con-flīgo, flixi, flictum, 3. συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflixi, ἰδ. confligo.
 con-grēdior (con-grādior), con-gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ. (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, ἰδ. congedior.
 con-icio (πρόφερε con jicio), iēci, iectum, 3. (con καὶ iacio), ὄπτω (ἐντός).
 coniuncte, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως). 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ.
 coniunctio, 3. ἄ. (σύνδεσμος), ἐπιγαμία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa stulte conor πολλά ἀνοήτως ἐπιχειρῶ, κάμνω πολλές ἀνοήτους ἀποπείρας.
 con-scendo (con καὶ scando), scendi, scensum, 3. navem εἰσ-

βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεός.
 con-scriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
 scribo, ἔγγραφω), ἔγγεγραμμένος.
 patres conscripti κυρίως patres
 (=οἱ παλαιοὶ Συγκλητικοί) et con-
 scripti (=καὶ οἱ ἔγγραφοι, δηλ. οἱ
 νέοι Συγκλητικοί τ. ἔ. plebēi, οἱ ἐκ
 τῆς πληθῦος εἰς τὴν Σύγκλητον ἐγ-
 γεγραμμένοι). Ἔπειτα ὁμως, ἀφοῦ
 οἱ ἐκ τῆς πληθῦος πολῖται ἐξιώ-
 θησαν τοῖς πατρικίοις ἠφράσις pa-
 tres conscripti κατέστη σοδύναμος
 πρὸς τὸ Senatores [= Συγκλητικοί].
 consecutūsus, ἰδ. consequor.
 con-sēquor, 3. ἀποθ. (παρ)ακολου-
 θῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7,7. 3) τυγχάνω Hn
 10,5. A 19,2. 21,1.
 con-sēro, rŕi, rtum, 2. (συνείρω).
 2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασφῶ, φυλάττω.
 res meas τὰ ἑαυτοῦ πράγματα
 (τὴν ἰδιωτικὴν μου περιουσίαν)
 Hn 10, 1. odium διατηρῶ τὸ
 μῖσος, iusiurandum διατηρῶ (σέ-
 βεμαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνω
 τὸν ὄρκον.
 con-sidēro, 1. (κάμνω μελέτας ἐπὶ
 τῶν ἄστρον). 2) σκέπτομαι.
 consilium, ŕi, οὔ. συμβούλιον.
 consilia interiora τὰ ἐνδότερα
 συμβούλια (τὰ μετὰ τοῦ βασιλέως
 συμβ.) consilia clandestina μυ-
 στικά συμβούλια, κρύφιαι συσκέ-
 ψεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn

1,5. Hn 1,5. 3) ἀπόφασις A 21,
 6. 22,3. 4) πανουργία (πολεμι-
 κὸν) τέχνασμα Hn 11,7.
 consobrŕna, ae, θυγάτηρ θείας
 πρὸς-μητρός, πρώτη ἑξαδέλφη.
 conspexi, ἰδ. conspicio.
 con-spŕicio (con καὶ τὸ ἄχρο. spŕe-
 cŕio), spŕexi, spŕectum, 3. καθο-
 ρῶ. conspŕici in neutram par-
 tem νὰ διακρίνηται εἰς οὐδέτερον
 μέρος (νὰ μὴ κάμνη ἐντύπωσιν
 ὑπερβολικῆς πολυτελείας ἢ ὑπερ-
 βολικῆς ἀπλότητος).
 constantia, ae, (εὐστάθεια). con-
 stantia vocis atque vultus (γεν.)
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ
 προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώσῃ
 τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitio (con καὶ stātio), tŕi,
 tŕtum, 3. καθίστημι, ἰδρύω, ἐ-
 γείρω. 2) οἰκοδομῶ Hn 13,2.
 con-sto, stŕti, —, 1. (συνέστηκα). 2)
 σύγκειμαι, ἔγκειμαι, προέχομαι.
 consuēram = consueveram, ἰδ.
 consuesco.
 con-suesco, suēvi, suētum, 3.
 συνηθίζω, εἶωθα.
 consuetudo, ŕnis, ἔθος, ἔξις τοῦ
 βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὀμι-
 λητικότης, θέλγητρον τῆς συνα-
 ναστροφῆς A 1,4.
 consul, ŕlis, ā. ὑπάτης. consule ἢ
 consulis (ἀφαιρ. ἀπόλυτος = γεν.
 ἀπολύτῳ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης)
 ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων,

- ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...
 consulāris, is, ἄ. ὁ διατελέσας ὑπατος, ὁ χρηματίσας ὑπατος.
 consulātus, ūs, ἄ. ὑπατεία.
 consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλεύομαι). 2) mihi consūlo, φροντίζω, λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν A 21, 5.
 consultum, i, οὐ. ἀπόφασις, δόγμα. senatūs consultum Συγκλήτου δόγμα (ἀπόφασις).
 consultas, (βεβουλευμένους). 2) iuris consultus, ἄ. ὁ νομομαθής.
 con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπανῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆκομαι.
 con-temno, mpsi, mptum, 3. (καταφρονῶ). 2) morbum καταφρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).
 contentus, εὐχαριστημένος. contentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐχαριστημένος ἐκ... (ἀπὸ...).
 contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὑφασμα). 2) συνεχῆς, ὀλόκληρος (ἀνευ χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.
 contīnens, ntis, (συνέχων). 2) συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, ἐγκρατής, οἰκονόμος.
 continentīa, ae, ἐγκράτεια, τὸ μεμετροημένον, ἡ οἰκονομία.
 con-tīnēo (con και tenēo), tinīi, tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω, περιλαμβάνω.
 contrā, ἐπίρρο. ἐναντίον, κατὰ + γεν.
 con-trāho, traxi, tractum, 3. (συσπῶ). 2) συναθροίζω.
 contrariūs (ἀντίος). 2) e contrario τοῦναντίον.
 contūli, id. confero.
 con vñio, 4. (συνέρομαι). 2) non con vñit (ἐνν. inter scriptores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία (μεταξὺ τῶν συγγραφέων, οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσι). colloquīum con vñit (προκμ.) συνέντευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν (ᾤρισαν) συνέντευξις. condiciones non con venērunt (ἐνν. inter eos) οἱ ὄροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι (προβλ.: «ξυμβάειν».)
 con vīna, ae, ἄ. (ὁ συμβίω). 2) ὁ συμπότης, ὁ δαιτυμὼν, ὁ σύνδειπνος.
 con vīnum, īi, οὐ. (ἡ συμβίωσις) 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
 con-vōco, 1. συγκαλῶ.
 corīa, ae, (ἀφθονία). 2) corīae (πληθυντ.) στρατός.
 corūla, ae, σύνδεσμος, δεσμὸς (φιλίας).
 cornu, ūs, οὐ. κέρας, κέρατον. Hn 5, 2. 2) κέρας (πτέρυξ στρατοῦ ἢ στόλου) Hn 8, 4.
 corōna, ae, (κορώνη). 2) στέφανος.
 cor-rumpo (con και rumpo), rūri, ruptum, 3. (φθείρω). 2) διαφθείρω (χορήμασι), δεκάζω.
 corruptus, id. corrumpo.

cottidianus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.

credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω Hn 8,3. 2) πιστεύω. quod vix credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς: νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18,5.

creō, 1. (κτίζω). 2) ἀποδείκνυμι, ἐκλέγω.

cresco, crevi, cretum, 3. αὐξάνω. 2) crevit virtutum laude ηὔξησε (ηὔξῃθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ τῶν ἀρετῶν ἐπαίνου, (ηὔξῃθη διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας).

crevi, id. cresco.

crimen, īnis, οὐ. (κρίμα, ἔγκλημα). 2) αἰτίαισις.

cubitus, i, ā. (καὶ cubitum, i, οὐ. κύβιτον), ἀγκών.

cūius, γεν. τοῦ qui.

cultus, ūs, ā. (περιποίησης τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ὁ ἰδιωτικὸς βίος, ἡ καλὴ οἰκιακὴ ἐξυπηρέτησις (τ.ἔ. τὰ ἀναγκαίουντα πρὸς ἄνετον ἐξυπηρέτησιν τοῦ οἴκου π.χ. ἐνδύματα, ἔπιπλα, κλπ). cultus cottidianus ὁ καθημερινὸς (συνήθης) βίος ἐν τῷ οἴκῳ, αἱ καθημεριναὶ ἔξεις τοῦ βίου.

cum, I πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σύν. τοπικῶς: 1) πρὸς δήλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hn 1,5.

4,2. Hn 8,1. ὅθεν erat cum eo ἦτο μετὰ τοῦτου (ἀνεστρέφετο αὐτόν) Hn 3,2. 2) πρὸς δήλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7,5. 11,1. 12,5.

cum II σύνδ. 1) χρον. (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hn 2,1. 2) χρον. καὶ αἰτιολ. ἅμα, A 20,2. 3) χρον. καὶ ὑποθετ. ἅμα, ὅταν, ἐὰν Hn 2,6. 4) μετὰ προτ. ἢ ὑπεροσ. ὑποτακτ. ἐν ᾧ, ἀφοῦ (συχνάκις ἀπαντᾷ = cum historicum). 5) ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὁσάκις A 2,4. 20, 1. 20,2. 6) αἰτιολογ., ἐπειδὴ Hn 10, 4. 11, 6. C. 2, 2 (cum moraretur). A 2, 2. 6,5. 17, 1. 20, 3. 20,5. 21,5. 7) ἐνδοτικόν, εἰ καί, καίτοι Hn 2,4. Hn 1, 3. 8, 4. A 6, 2. 2,4. 13,1. 14,2. 22,2. C 2,2 (cum obtinēret).

cunctus ἐκ τοῦ coniunctus (συνηνωμένος). 2) σύμπας.

cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupiditas notitiae clagorum virorum ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν (ἢ γεν. notitiae κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscendī γεν. γερονδίου = τοῦ γνωρίσαι).

cupidus, (ἐπιθυμητικός). cupidissimus litterarum fuit ἐνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν

(ἡγάπα νὰ ἀναγινώσκη συγγραφεῖς).

cupīo, pīnī (ἡΐ), pītum, 3. ἐπιθυμῶ. cura, ae, φροντίς, πρόνοια, Hn 9, 4 A 21, 5. 2) εὐσυνειδησία A 15. 2. ἡ (ἔξ ὑποχρεώσεως) φροντίς A 20, 4. curātīo, ōnis, (φροντίς). 2) ἰατρικὴ τέχνη, θεραπεία, [κοῦρα]. eūro, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι. curo aedem reficiendam (γερονδιβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω περὶ) τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ. custodīo, īvī, ītum, 4. φυλάττω.

D

darem, id. do.

datus, id. do.

dē, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἐκ, ἀπὸ 1) τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν. διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολλάκις). 3) περὶ Hn 2, 2. 2. 6. A 6, 3. 18, 6.

debēo (de-hābeo), būi, būtum, 2. ὀφείλω, καθῆκον ἔχω. nemini dubium esse debet οὐδενὶ ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει, (δύναται). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρεωστῶ A 2, 4.

debilitō, 1. (ἀσθενῶ [= -όω] τινα, πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινα ἐν τῇ δράσει. debilitor ἔξασθενῶ [-έω]. de cēdo, 3. ἀποχωρῶ, καταλείπω τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους)

C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5. 3) ἀποχωρῶ τῆς ζωῆς, ἀποθνήσκω A 2, 1. 22, 3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑποχωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3. decem, δέκα.

decēo, decūi, —, 2. (δοκέω). 2) ἀπροσώπως: decet πρόπει, ἀρμόζει, εἶναι πρόπον.

de-cerno, decrēvī, decrētum, 3. (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) διαλύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν διαφορὰν, ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων cum hoc (ἀφαιρετ. ἄρσεν.) discernit πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τούτῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μάχην. classe erant decreturi διὰ τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. δηλῶ, ἐπισημαίνω Hn 11, 2. 2) δηλὸν καθίστημι, περιγράφω A 18, 6.

decretūrus, id. decerno.

dedērem, id. dedo.

dedēris, id. do.

dedi, id. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παραδίδωμι, παραδίδω.

de-dīco, 3. (κατάγω). 2) συμπαράλαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1, 4. 2) ἄγω, φέρω Hn 11, 1.

deductus, id. deduco.

deduxi, id. deduco.

- de-fendo, ndi, nsum, 3. υπερασπίζω.
- defensum (ὑπίτιον τοῦ defendo) Hn 6, 1.
- de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19, 3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνωστοποιῶ Hn 3, 1. 12, 1.
- de-hortor, 1. ἀποθαι. ἀποτρέπω. dehortando impedio ἀποτρέπων, καλύω, προσπαθῶ νὰ ἀποτρέψω.
- dēinde (dēin-de), ἐπιρο. (ἔπειτα). 2) primum . . . deinde πρῶτον... ἔπειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
- delātum, id: defero.
- de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delector non minus animo quam ventre εὐφραίνομαι ὄχι ὀλιγώτερον [= καὶ] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ [=καὶ] διὰ τῆς κοιλίας.
- delectus (μτχ. παθ. τοῦ delīgo, lēgi, lectum, 3. ἐκλέγω) ἐκλελεγμένος, ἐκλεκτός.
- delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω, ἀφανίζω.
- de-līgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.
- de-mīgro, 1. μετοικῶ.
- de pello, depūli, depulsum, 3. ἀποδιώκω.
- de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn 9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ πνεῦμα (τὴν ζωὴν), ἀποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀποβάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ μῖσος.
- de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) triumphum κατάγω θρίαμβον.
- de-prīmo (de καὶ prēmo), de-pressi, depressum, 3. καταπιέζω. 2) καταπαύω, ματαιῶ, ἐμποδίζω A 22, 2. 3) naves καταβυθίζω τὰς ναῦς.
- descisco, scīvi, (συνηθ. descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι, ἀποσκιρτῶ.
- descīvi, id. descisco.
- de-scībo, 3. περιγράφω. versibus (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
- de-sēro, sērii, sertum, 3. ἀπολείπω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον [ἀφίνω ἔς τὰ κρῦα τοῦ λουτροῦ].
- desideriūm, īi, οὐ. πόθος, σφοδρὰ ἐπιθυμία (λυπηρὰ ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
- desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16, 3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.
- de sīno, desīi, desītum, 3. παύω, παύομαι.
- de-sisto, destīti, —, 3. παύω, παύομαι, ἀφίσταμαι, (μτχ. μέλλ. destitūtus).
- desperatīo ōnis, ἀπελπισμός, ἀπόγνωσις.
- desperātus (παθητ. μτχ. τοῦ desperēro, 1. ἀπελπίζω) ἀπηλπισμένος, ἀελπισ. desperatis rebus ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.
- de-spīcīo (de καὶ τὸ ἄχρηστον spēcio βλέπω), spēxi, spectum,

3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φρονιζῶ περὶ... A 6, 4.
- de-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω.
- destitērim, id. desisto.
- destiti, id. desisto.
- de-tēgo, texi, tectum, 3. ἀποτεγάζω, (ἀφαιρῶ τὴν στέγην).
- detrimentum, i, οὐ. βλάβη, ζημία. A 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2, 4.
- detūli, id. defero.
- devīci, id. devinco.
- de-vincio, vixi, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «ἐπάγομαι».
- de-vinco. 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.
- devinxit, id. devincio.
- dexter, ēra, ērum (ἢ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.
- dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὀρίζω χρονικὸν ὄριον ἀποδόσεως τοῦ δανείου A 2, 3.
- dictātor, ōris, ἄ. δικτάτωρ (γεν. δικτάτωρος), στρατηγὸς αυτοκράτωρ.
- dictus, id. dico.
- dies, diēi, ἄ. καὶ θ. (ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἄρσ.) ἡμέρα. paucis diebus (= post paucos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. in dies ὀσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς).
- difficilis, e, δύσκολός, χαλεπός. difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχείριστος, παρᾶξενος, ἰδιότροπος A 5, 1.
- dignitas, ātis, (τὸ ἄξιον). 2) (ἢ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21, 1. 3) θέσις, τάξις, τὸ ἀξίωμα τοῦ ἱππέως A 1, 1. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τὸν τρόπον ἄξιον τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ὡς ἱππέως καὶ κατὰ τὸν τρόπον ἄξιον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ) A 6, 2.
- dilectus, ūs, ἄ. στρατολογία.
- dilexi, id. diligo.
- diligens, ntis (μτχ. τοῦ diligo), διαχειριστικὸς περιουσίας (ἐπὶ τοῦ καλοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκωφελῆς, οἰκονόμος.
- diligenter, ἐπίρο. (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.
- diligentia, ae, ἐπιμέλεια, ἐπιμεμηλημένη καὶ ἀδιάλειπτος ἐνέργεια (φιλοπονία) Hn 7, 5. C 3, 4 A 13, 4. 2) οἰκονομία, φειδώ, ὀλιγάρκεια, A 13, 5. 3) ἴασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21, 5.
- dī-ligo (dis καὶ lego), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ ἕξ ἐκτιμήσεως, ἐκτιμῶ.
- dī-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
- dī-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀπέμπω, ἀφίνω τινὰ νὰ ἀπέλθῃ Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἄλλο-

τρία αὐθαιρεσία Ην 12, 5.
 di-rīpō (dis καὶ rāpio), rīpī,
 reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορ-
 θῶ, ξελοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ,
 λαφυραγωγῶ.
 dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior
 ἀποχωρῶ ἀνώτερος (τ. ἔ. νικητῆς
 ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης).
 disīcī, id. disicio.
 dis-īcō (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ
 dis καὶ īcō, πρόφ. jacio] ὀίπτω,
 βάλλω), disīcī, disiectum, 3.
 (διαορίπτω). 2) domum a funda-
 mentis κατασκάπτω τὸν οἶκον
 ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).
 dispālātus, μετοχή τοῦ ἀχρήστου
 ἀποθετικοῦ ῥήμ. dispālor, 1. δια-
 σκορπίζω ἑμαυτόν, διεσπαρμένος
 περιφέρομαι.
 dissensī, id. dissentio.
 dis-sentīo, 4. διαφωνῶ, ἀντιδο-
 ξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
 dis-sīdēo (dis καὶ sēdeo), sēdi,
 sessum, 2. (δύισταμαι, διέστηκα).
 2) dissidebat ab eo διεφέρετο
 αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν),
 ἦτο πολέμιος τούτου.
 dis-socīo, 1. (διαξέγγνυμι). 2) φέ-
 ρω εἰς διχόνοιαν, διαιρῶ, διασπῶ.
 dissociatis animis civium (ἀντὶ
 dissociatis civibus) διχονοησάν-
 των τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πο-
 λῖται διέστησαν [πολιτικῶς].
 districtus (μτχ. παθ. τοῦ ρ. di-
 stringo, strinxī, strictum, 3. σύ-

ρων διαχωρίζω), (πολλαπλῶς) ἀ-
 πησχολημένος.
 d ti, δοτ. τοῦ dives.
 dīp, ἐπίρρ. πολὺν χρόνον, συγκρ.
 diutius πλείονα χρόνον, μακρό-
 τερον.
 diuturnitas, ātis, μακροχροניות.
 dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti
 ἀντὶ divīti A 1, 2).
 divinatio, ōnis, μαντική.
 divīnus θεϊός. divīna res (θεῖον
 προᾶγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς
 θεοὺς (=sacrificium).
 dīvus, i, (τιμητική προσωνυμία),
 ὁ ἀποθεωθείς, θεός. divi filius=
 divi Caesaris filius.
 do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδω-
 μι, παρέχω, δωρῶ. manus (ἐνν.
 vinculis) δίδω, (προτείνω) τὰς
 χεῖρας εἰς τὰ δεσμά, (ὁμολογῶ ὅτι
 ἠτήθη). filiam δίδω τὴν θυγα-
 τέρα ὡς γυγαῖκα, ἐκδίδωμι τὴν
 θυγατέρα. locum nocendi πα-
 ρέχω εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημεῖον
 (=locum), λαβὴν, εὐκαιρίαν πρὸς
 βλάβην. operam ut... προσπαθῶ
 νά... (πασχίζω νά...). operam.
 honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς
 τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικὰ) ἀξι-
 ώματα. tempore dato εὐκαιρίας
 (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης).
 do verba (φράσεις τῶν κωμικῶν)
 παρέχω λόγους κενούς, φράσεις
 κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα),
 ἔξαπατῶ (γελῶ) (προβλ. τὸ ἡμέτε-

- ρον: αὐτά ἔναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus datur ἢ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum=ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον) ἐπιτρέπεταιί τινι νὰ τύχη ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου.
- docēo, docēi, doctum, 2. διδάσκω). 2) διαφωτίζω.
- docilitas, ātis, (εὐμάθεια). docilitas ingenii εὐκολος ἀντίληψις.
- doctor, ōris, ā. διδάσκαλος.
- doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παιδευσις C 3, 4. 3) γνώσεις A 1, 2. 4) ἀνατροφή, παιδευσις A 17, 3
- doctrans, ntis, ā. (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1/4 ἔλαττον) = libra ἢ ās librālis μείον 1/4, ἦτοι 3/4 τῆς libra. Mía libra=327,45 γραμμ.—2) heres ex doctante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5, 2.
- dolor, ōris, ā. ἀλγηδὼν A 21, 3. 21, 4. 2) λύπη A 4, 5.
- dolus, i, ā. δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη.
- domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13, 4. 13, 7. 2) domesticae opes αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).
- domi, id. domus.
- domicilium, ii, ou. (κατοικία) 2) εἶδος, διαμονή.
- domo, id. domus.
- domus, us (καὶ domi Hn 9, 3.), οἶκος. Τύποι μετ' ἐπιρροηματ. σημασίας: domi (πτῶσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1, 2. A 3, 3. 13, 4. domum εἰς τὸν οἶκον A 13, 6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8, 1. donicum, σύνδ. (ἀρχαϊκὸς τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ.
- dono, 1. δωροῦμαι (doro). dono aliquem aliquā re δωροῦμαί τινα τινι πράγματι, δωροῦμαί τινί τι.
- dubito, 1. ἀμφιβάλλω. quod nemo dubitat (ἀντὶ de qua re nemo dubitat) περὶ οὔ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito quin (μεθ' ὑποτακτικῆς) δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου (χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά.., δὲν διστάζω νά...
- dubius, ἀμφίβολος. sine dubio ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.
- duco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn 3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ Hn 2, 4 (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ), ἀπάγω, (παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3) νομίζω, θεωρῶ. continentis debet duci ἐγκρατοῦς (μεμετροημένου ἀνδρὸς γνώρισμα) πρέπει νὰ θεωρῆται. nefas duco μετ' ἀπαρεμφ. θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ὄς) ἱεροσυλίαν νά...
- dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς· ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Ην 12, 1. Μετὰ παρατατικοῦ ἀντί ἐνεστῶτος Ην 2, 4.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, ἴσις.(διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἄ, (ὀδηγός). 2) ἀρχηγός, στρατηγός.

duxī, ἰδ. ducō.

Ε

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.): πρὸθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς· ἔξ, ἀπὸ Ην 6, 4. A 21, 1. 2) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἔξ A 19, 4. 3) ἀντί γεν. διαφ. Ην 3, 3. 12, 1. 13, 3. A 5, 2 (ex hereditate). 4) πρὸς δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος: ἔνεκα, ἐκ, διὰ Ην 7, 5. C 2, 1. 2, 2 A 1, 3. 20, 3. 21, 3. 5) πρὸς δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως πρὸς Ημ 3, 1. Ην 7, 3. 7, 5. A 5, 2 (ex dodrante), 6, 2. 13, 6. 6) πρὸς δήλωσιν ἐπιρρηματικῆς σχέσεως Ην 1, 2 (e contrario). ex quo=ὅθεν Ην 5, 4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā), ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque=et eam, ἰδ. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, ἰδ. idem.

edictum, i, οὐ. διάγραμμα, διάταξις. Ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίεον διάγραμ-

μα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων (edictum tralaticium διάγραμμα παραδοτόν), εἴτε προσθέντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας διατάξεις Ὁ τιμητῆς Κάτων ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολὺς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ē-do, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in vulgus ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω.

ef-fēcī, ἰδ. efficio.

ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-tūli, elātum, efferre, 3. ἐκφέρω.

2) ἐκφέρω, κηδεύω, (συνοδεύω εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν).

ef-fīcīo (ex καὶ fācīo), fēcī, fec-tum, 3. (ἔξεργάζομαι). 2) κατορθῶ C 2, 2. efficio ut ἐνεργῶ νά...

3) συναθροίζω (= collīgo) Ην 10, 5.

ef-fūgīo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινὰ (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως: παθ. μετχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω)=ἐκχυτός. 2) ἀμετρος, (εὐρύς, εἰς εὐρείαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

ἐγῶ, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum egrēdi, 3. ἀποθ. ἔξερχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἄντων. is, ea, id.
 eius, γεν. τῆς ἄντωνυμίας is.
 eiusdemque = et eiusdem, ἰδ.
 idem.
 elātus, ἰδ. effero.
 elēgans, ntis, κομψός, φιλόκαλος.
 elegantiā, ae, (κομψότης). 2) ele-
 gantia vitae (κομψότης τοῦ βίου),
 εὐγενῆς διαγωγή (συμπεριφο-
 ρά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν
 τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς
 σχέσεσιν.
 elephantus, i, ἄ. ἐλέφας.
 e-līcīo (e καὶ lācio), cūi, cītum,
 3. (ἔξάγω). 2) verbosiores epistu-
 las ἀποσπῶ (= extorqueo) ἐπι-
 στολὰς σχοινοτενεστέρας (τοῦ συ-
 νήθους).
 eloquentiā, ae, εὐγλωττία, δεινό-
 της τοῦ λέγειν.
 emax, ācis, (ᾠνητικός). 2) ἔχων
 ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγορα-
 στής, (ἀντίθ. vendax).
 enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείο-
 νας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελούσας),
 διότι.
 e-numēro, i. ἀπαριθμῶ, διηγοῦ-
 μαι, «καταλέγω».
 εἶ, ἐπίρο. ἐκείσε Hm 3, 1. 3) eo
 — ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν
 (τόσον)—ὥστε Hm 2,3. 3) eo
 ut—εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥστε
 Hm 4,3.
 εἶ, Ἰi (καὶ Ἰvi), Ἰtum, Ἰre, 4. πο-
 ρεύομαι). 2) ἀνέτως ὀδεύω (ἀντίθ.

gero ἔρω Hn 3,4. 3) eo in ius
 de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικα-
 στήριον περὶ ὑποθέσεώς μου,
 καταγγέλλω τινὰ ὡς ἔνοχον ἰδιω-
 τικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι
 τινὰ εἰς δίκην).

εἶ, ἀφαιρ. τοῦ is.

eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

eōdem, ἐπίρο. εἰς τὸν αὐτὸν τό-
 πον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11,2.
 A 2, 3.

eōque=et eō, ἐπίρο. Hm 3, 1.
 ephēmēris, Ἰdis, «ἐφημερίς», ἡμε-
 ρολόγιον, βιβλίον τῶν καθ' ἡμέ-
 ραν οἰκιακῶν ἐξόδων.

epistūla, ae, (κάλλιον τοῦ epi-
 stōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφο).

eques, equitis, ἄ. (ἵππεύς). 2) ὁ
 ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἱππέων.

equester, tris, tre, (ἵππικός). 2)
 ὁ τῆ ἱππᾶδι (ἵππικῆ) τάξει ἀνή-
 κων.

equitātus, ūs, ἄ. τὸ ἵππικόν, οἱ
 ἵππεῖς.

equus, i, ἄ. ἵππος.

erga, πρόθ. μετ' αἰτιατικῆς : (εἰς,
 πρὸς). 2) ἐναντίον, κατά+γεν.
 ergo, ὄris, ἄ. πλάνη, ἀπάτη.

e-rūdīo (e καὶ rudis, τραχύς), Ἰvi,
 Ἰtum, 4. (ἔξημερώνω). 2) ἐκπαι-
 δεύω. erudivit filium (=eru-
 diendum curavit) ἐδίδαξε τὸν
 υἱόν (παρέδωκε πρὸς διδασκαλίαν,
 ἐπεμελήθη διὰ τῶν διδασκάλων
 τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

- eruditus [ἐξεισιώς] μεμορφωμέ-
νος.
- e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρή-
γνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος):
αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ,
(ξεσπῶ).
- et, σύνδ. καί. et—et καί—καί. 2)
καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρνη-
σις) A 22, 2.
- etiā, σύνδ. ἔτι, καί. 2) πρὸς
ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι
A 5, 3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2, 3.
- etiā-num, ἐπίρρ. ἔτι καὶ νῦν,
(καὶ τώρα ἀκόμη).
- etsi, σύνδ. εἰ καί.
- ex-aciō, cīi, cītum, 3. (ἀκονῶ).
2) παροξύνω, παρορμῶ.
- ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3.
(ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit
ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἀναψε).
- exarsi, ἰδ. exardesco.
- ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι). ἀπο-
χωρῶ.
- excellenter, ἐπίρρ. ἐξαιρέτως.
- ex-cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνα-
κινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως, με-
τακαλῶ.
- exemplum, i, οὔ. (ἐκ τοῦ eximo
ἀντὶ ex-em-p-lum=τὸ ἐκλελεγμέ-
νον), παραδείγμα. exempla re-
rum παραδείγματα πραγμάτων,
πρακτικὰ παραδείγματα, γεγο-
νότα.
- ex-ēo, 4. ἐξέρχομαι. 2 fama exit
φήμη διαδίδεται, (θρουλεῖται).
- exercitus, ūs, ἄ. στρατός.
- ex-hāurio, hāusi, hāustum, 4.
ἐξανιλῶ.
- existimatio, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπό-
ληψις, τιμή.
- exisse, ἰδ. exeo.
- existimo, 1. νομίζω Hn 12, 2.
A 6, 1. 2) ἐκτιμῶ magni aestimo
μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχη-
ματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16, 4.
20, 5. 4) θεωρῶ A 6, 1.
- exītus, ūs, ἔξοδος Hn 12, 3.
- ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως
τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλάσ-
σω), īvi, ītum, 4. (ἐκποδὼν ποί-
οῦμαι). 2) expedio me ἐκσφῶζω
ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι, [ξεμπλέ-
κω, γλυτώνω].
- ex-pendo, pendī, pensum, 3.
(σταθμῶ, ζυγίζω [κυρίως χρήμα-
τα ὅθεν] πληρώνω, ἀποτίνω). 2)
expensum fero sumptui (ὧς)
ἐξωδευμένον φέρω εἰς τὴν δα-
πάνην, καταχωρίζω ἐν τοῖς (οἰ-
κιακοῖς) ἐξόδοις, (ἐν τῷ λογιστικῷ
βιβλίῳ), χρεώνω τὴν μερίδα τῶν
(οἰκιακῶν) ἐξόδων, δαπανῶ.
- expensum, ἰδ. expendo.
- ex-pērior, pertus sum, experīgi,
4. ἀποθ. «πειρωμαί τινος», ἀνα-
μετροῦμαι πρὸς τινά, συμπαλαίω.
- ex pers, pertis (ex καὶ pars), ἄ-
μοιρος. expers periculi ἄμοιρος
(ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κιν-
δύνου.

ex-riōro, 1. ἐξετάζω.
 ex-rōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ
 γνωστόν, περιγράφω.
 exproscendus, ἰδ. exproscō.
 ex-posco, porosci, —, 3. (ἐξαιτῶ)
 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἔξαιτοῦμαι
 (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσίν
 τινος.
 exposūi, ἰδ. exproscō.
 ex-rugno, 1. (κερδαίνω μαχόμε-
 νος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2)
 νί exrugno «κατὰ κράτος αἰρῶ»,
 κυριεύω ἔξ ἐφόδου (ἔξ ἐπιδρομῆς).
 exque (ex καὶ que δύο λέξεις).
 exque eā ἀντι ex eāque, ἰδ. is.
 ex-splendescō, [exsplendūi], —,
 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.
 externus, ἔξωτερικός. externum
 malum (=externum bellum
 ἔξωτερικὸν κακόν), ἔξωτερικός
 πόλεμος.
 extra, πρόθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.
 extrēmō, ἐπίρο. τελευταῖον Hm
 2, 3.
 extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ
 ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔ-
 σχατος. Συγκρ. extērior.
 extūli, ἰδ. effero.
 exul, ūlis, ἄ. ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facile, ἐπίρο. εὐκόλως.
 facilis, e, εὐκόλος Hn 10, 3. 2)
 (ἐπὶ φαρμάκου)· εὐκόλως φέρων

ἀποτέλεσμα, εὐκόλως ἐνεργῶν
 A 21, 2.
 facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων),
 πραότης.
 faciō, fēci, factum. 3. ποιῶ. ali-
 quem imperatorem ἀναγορεύω
 [κάνω] τινὰ στρατηγόν. civem
 παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου,
 πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξερ-
 γάζομαι, συγγράφω βιβλίον.
 finem facio belli τέρμα τοῦ πο-
 λέμου θέτω. mentionem μνείαν
 ποιῶμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ
 στρατιωτικῆς πορείας. progres-
 sum προοδεύω. cohortationem
 δίδω διαταγὴν (δδηγίας). proe-
 lium navale ναυμαχῶ. detrimen-
 tum existimationis ὑφίσταμαι
 ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολή-
 ψεως. facio pacem εἰρήνην ποι-
 οῦμαι. facio alicui potestatem
 μεῖ κάμνω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ
 εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρὸς τινα.
 nihil reliqui facio οὐδὲν λοιποῦ
 ποιῶμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐ-
 δὲν παραμελῶ [κάνω τὸ πᾶν.]
 aliquid pulchre θαυμασίως [ῥω-
 σαῖα] γνωρίζω τι. versūram δια-
 πραγματεύομαι (συνάπτω) νέον
 δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγε-
 νεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι
 πράττοντες verteabant credi-
 torem (=ἥλλασσον δανειστήν).
 palam ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2)
 ἀνατρέφω, μορφῶ. domi factus

- κοι εἰθισμένος, γεγυμνασμένος. factō, ἰδ. fīo.—quo factō οὗ (= τοῦτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἔνεκα.
- factum, ἰ, οὗ. γεγονός, συμβάν, ἔργον.
- factūrus, ἰδ. faciō.
- factus, ἰδ. faciō.
- facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9, 1. 2) ἔνδεχομένη περίπτωσις, τὸ δυνατὸν A 2, 2. 3) πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικὰ Hn 6, 2. fama, ae, (φήμη). 2) διάδοσις, θοῦλος.
- fames, is, πείνα.
- familiā, ae, (ἐκ τοῦ familius οἰκέτης, ὑπηρετής, τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν, οἱ ὑπηρεταί A 13, 3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγι] A 18, 2. 18, 3. 1. pater familiās.
- familiāris, e, οἰκειός A 16, 2. 1) res familiāris, ἡ ἀτομικὴ περιουσία A 2, 3. 2) οὖσ. ὁ πιστὸς φίλος A 5, 1.
- familiaritas, ātis, σχέσις, οἰκειότης.
- familiariter, ἐπίρω. οἰκειώς, στενῶς, συγκο. familiaritus.
- familiās (=familiāe γεν.) A 13, 1. ἰδ. pater familiās.
- fastigium, ī, οὐ (κορυφή). 2) ὕψος, περιωπή (ἰδ. sto).
- fāvō, fāvi, fāutum, 2. (μετὰ δοτ.) εὐνοῶ.
- febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετικαὶ (πυρετοῦ) προσβολαί, ἐπανειλημμένος πυρετός.
- fecero, ἰδ. faciō.
- fecī, ἰδ. faciō.
- ferē, ἐπίρω. σχεδόν, περίπου.
- fēro, tāli, lātum, ferre, [ἀντὶ fer(ē)re], 3. φέρω Hn 4, 3. calamitates belli ὑπομένω τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου. fructum κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διὰ. . . (ἰδ. καὶ fructus). 2) ὑπομένω τινά, ὑποφέρω τὰς ἰδιοτροπίας τινός A 5, 1.
- ferocia, ae, (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγερωχία, εὐψυχία.
- ferum, i. οὐ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὄπλων βία, τὰ ὄπλα.
- fictilis, e, (πῆλινος ἐκ τοῦ fingo πλάττω). vas fictile (πληθυντ. vasa fictilia) σκεῦος πῆλινον, σκεῦος κεραμεῶν.
- fīdens, ntis (κυρίως ιτχ. τοῦ fīdo) θαρρῶν, θαραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποιθήσις ἰδ. καὶ animus.
- fīdes, ēi, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβύωσις, ὑπόσχεσις, λόγος Hn 2, 4. 3) προστασία Hn 9, 3.
- fīducia, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciaque (ἀντὶ spe fidentissimā) διὰ στάθεράς ἐλπίδος.
- filius, ī, ἄ. υἱός.
- filia, ae, θυγάτηρ.
- finis, is, ἄ. (ὄριον, ὄροσημον).

- 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχή.
 3) τέλος, τέραμα Hn 1, 3.
- fio, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio), γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14, 12.
- fistula, ae, σῦριγξ. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae (πληθ.) puris συρίγγια πύου, συριγγῶδη (πυοροοῦντα) ἀποστήματα.
- flagitium, ii, οὐ. αἴσχος, ἀνομία, ὄνειδος.
- flagro, 1. φλέγομαι.
- flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρῶν καὶ φιλημάτων).
- fluctus, ūs, ἄ. κῦμα. 2) fluctūs (πληθ.) civīles ὁ πολιτικὸς σάλλος, ἡ δίνη τοῦ πολιτικοῦ βίου.
- foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata πόλις ἔνσπονδος (τοῖς Ρωμαίοις).
- foedus, foedēris, οὐ. συνθήκη.
- fore, μέλλ. ἀπρομφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.
- foret, προτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es, -et, πληθ. -ent).
- foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ium).
- forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.
- formōsus, ὠραῖος (καλοκαυμώμενος).
- fortē, ἐπίρο. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) διὰ τῆς τύχης. si forte ἂν τυχὸν (ἀντὶ expectans si forte καρδαδοκῶν ἂν τυχόν).
- fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.
- fortitudo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.
- fortūito, ἐπίρο. ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως (ἴς τὰ κουτουροῦ).
- fortūna, ae, τύχη A 19, 1. 2) εὐτυχία Hm 4, 1. 3) εὐτυχία, εὐτυχῆς μοῖρα A 3,3. 4) ἡ ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης δοθεῖσα τινι ἐξωτερικὴ ἰσχὺς, περσιωπή, θέσις (ἀντίθετον: dignitas A 19, 2. 5) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα A 4, 2. 21, 1. Πληθυντ. Hm 9,3. A 4,3.
- forum, i, οὐ. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δρασίον του).
- frater, tris, ἄ. ἀδελφός.
- frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.
- frequentia, ae (πυκνότης). 2) frequentia (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ συροοῆς τοῦ πλήθους, ἐν συροοῇ τοῦ λαοῦ.
- fructus, ūs, ἄ. (καρπός). 2) fructus rei familiaris ἀξίησις τῆς (ἀτομικῆς) περιουσίας. fructus pietatis καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβή διὰ τὴν εὐσεβείαν).

frumentum, i, οὖ. σῖτος.
frūtor, fructus sum, frūti, 3.
ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquid
εὐχαριστοῦμαι μετὴν συνανα-
στροφῆν τινος, ἀπολαύω τινός,
συναντῶμαι εὐχαρίστως μετὰ
(γὰρ γὰ τὰ ποῦμε).

frustrā, ἐπίρο. (ἐκ τοῦ fraus ἀπά-
τη), μάτην. frustra facio aliquid
μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ
σκοποῦ, ἀστοχῶ.

frustor (ἐκ τοῦ frustrā), —, 1. ἀ-
ποθ. (ματαιῶ). 2) me ἀπατῶ
(σκάπτω, ἐμπαίζω) ἑμαυτὸν (ἐν
ταῖς προσδοκίαις).

fuēram, id. sum.

fuērim, id. sum.

fūga, ae, φυγή.

fugāram=fugavēram, id. fugo.

fūgio, fūgi, fugitum, 3. φεύγω.
2) rei publicae procurationem
ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πο-
λιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).

fugisse, id. fugio.

fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγῆν.

fui, id. sum.

fundamentum, i, οὖ. θεμέλιον.

funus, funēris, οὖ. κηδεία, ἐκφο-
ρά, ταφή.

futūrus, id. sum.

G

gener, ěri, ā. γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ
τῆς θυγατρὸς) A 21, 4.

generātus, (πεφυκώς). 2) ab ali-
quo καταγόμενος ἀπὸ τινος.

generōsus, εὐγενής τὴν καταγω-
γῆν. 2) γενναίοφρον, μεγαλόψυ-
χος, ἱπποτικός A 3, 1.

gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.

genus, genēris, οὖ. (γένος). 2)
εἶδος.

gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω—
φορῶ). 2) me παρέχω ἑμαυτὸν,
συμπεριφέρομαι. me splendide
ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω
τι (κατ' ἔξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου),
διοικῶ. bellum διεξάγω πόλεμον,
πολεμῶ. consulatum ἀσκῶ τὴν
ὑπατείαν, ὑπατεύω. honores δια-
χειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς,
τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλ-
λομαι ἀρχήν. res geruntur male
τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχου-
σι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ
πράξεις (κατ' ἔξοχὴν αἱ πολεμι-
καί), τὰ πολεμικά ἔργα.

gestum, id. gero

glořtor, 1. ἀποθ. καυχῶμαι, μέγα
φρονῶ.

graece, ἐπίρο. ἑλληνιστί.

graecus, ἑλληνικός. res graecae
ἡ γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς
(ἀρχαίας) Ἑλλάδος.

gratīa, ae, (χάρις). 2) δημοτικό-
της, εὐνοία (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2, 4.
6, 2. 21, 1. 3) καλή ἢ φιλική συ-
νεννόησις, συμφιλίωσις A 17, 1.
Ἰδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, δῆύς.
gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habēo, ūi, itum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ὡς) συνάροντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ὡς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ. (συνεκτελεστήν καὶ σύμβουλον, χειρᾶς καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18,4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπὼν. iudicium nullum δὲν καλοῦμαι (ὡς) κατηγορούμενος εἰς τὸ δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδαψιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7,3. A 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cognitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γινώσκω κατὰ βάθος. perceptum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω] A 17,3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν A 18,1. 8) satis habeo + ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae (dot.) + ἀπρμφ. = φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περὶ ᾧ γρά]. 11) δει-

κνύω, φανερόνω A 13,2. 12) me habeo [=sum] (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2,1. 13) eius (τ. ἔ. versūrae) condicionem aequam habeo τούτου (τοῦ νέου δανείου) ὄρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω, δάνειον ἐπὶ καλοῖς ὄροις (ἐπὶ μικρῶ τόκῳ) συνάπτω.

habīto, 1. κατοικῶ. bene habīto ἀνέτως (μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ. hāc, ἐπίρρ. ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ. μέχρις ἐνταῦθα. hasta, ae, (δόρου). 2) hasta publica δημοπρασία.—Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου, ἐπηγνύετο εἰς ἔνδειξιν δόρου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἥτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας τῶν προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον, ὡς ἦτο εὔλογον, νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν.

hereditas, ātis, κληρονομία.

hereditum, ūi, οὐ. κληρονομία. heredium a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέν, πατρῶον κτῆμα.

heres, edis, ā. κληρονόμος.

hic, haec, hoc (γεν. huius, dot. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.

hic, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.

hinc, επίρρ. ἐντεῦθεν.
 his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ.
 τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.
 historia, ae, (ἱστορία). 2) συστη-
 ματικὴ ἱστορία. contexta συν-
 εχῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγμα-
 τεία (ἀντίθετον: βιογραφία)
 A 16,3. 3) historiae (πληθ.) τὰ
 ἱστορικὰ ἔργα C 3,3.
 hodīe, επίρρ. σήμερον.
 homo, hominis, ἄ. ἄνθρωπος (ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῶον) Hn 3,4.
 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι, (κό-
 σμος) A 13,6.
 honos, ōris, ἄ. τιμὴ, ἐκδήλωσις
 τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιω-
 μάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18,5.
 3) ἀρχή, τιμητικὸν ἀξίωμα C 1,1.
 A 6,2. 18,2. 18,5.
 hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hor-
 tatū), μετὰ γεν.: τῇ προτροπῇ
 (τινος).
 hortus, i, ἄ. (κῆπος). 2) πληθ.
 «παράδεισος», περίβολος (πάροκο).
 hospitium, ii, οὐ. φιλοξενία.
 hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.
 hostis, is, ἄ. (πολέμιος). 1) ἐχθρὸς
 τῆς πατρίδος, προδότης.
 hūc, επίρρ. εἰς τοῦτον τὸν τόπον.
 huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc.
 humanitas, ātis, φιλοφροσύνη,
 «εὐμουσία, εὐγένεια τρόπων ἀ-
 πορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ
 τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου, (δια-
 νοητικὴ καὶ ἠθικὴ ἀγωγή). 2) ὑ-

ψηλή, λεπτὴ μόρφωσις A 3,3.
 ἔρασιμότης, συμπάθεια' 16,1.
 humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2)
 ταπεινός.

I

iācō (πρόφερε jacō), iēcī, iac-
 tum, 3. ρίπτω, βάλλω.
 iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio), 1
 (ριπιάζω). 2) ρίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
 iām, (πρόφ. jam) επίρρ. ἤδη.
 ianua, ae (πρόφ. janua), θύρα.
 ibi, επίρρ. αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in
 cēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12,1.
 idem, eādam, idem, ὁ αὐτὸς (γεν.
 eiusdem, δοτ. eidem). hic idem
 αὐτὸς οὗτος.
 idēō, επίρρ. (τούτου ἔνεκα). 2) ideo
 . . . quod τούτου ἔνεκα... (δι)ότι.
 idoneus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.
 igitur, επίρρ. λοιπόν.
 ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀ-
 γνοίᾳ.
 iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς
 ἀντωνυμ. is, ea, id.
 ille, illa, illud (γεν. illius, δοτ.
 illi κτλ.) ἐκεῖνος.
 il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum,
 3. ἐμπαίζω.
 illustris, e, (φαεινός). 2) ἐπιφανῆς
 (τὸ γένος) Hn 3,2. 3) res illus-
 tris ἔργον αἰγλήεν (ἔξοχον)
 A 18,2.
 illūsus, id. illudo.

imāgo, g'īnis, (εἰκῶν). 2) αἱ κήρι-
ναι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitator, ōris, ἄ. μιμητής.

immisi, ἰδ. immitto.

im-mitto, 3. («εἴω τρέχειν», «σεύω»).

2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον
νὰ δράμη, ἔξαπολύω, ἔξαπο-
στέλλω.

im-mōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mol-
la = κριθαὶ χονδροκοπανισμένοι,
ἄς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσί-
αις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdō (in καὶ pes), ἴνι, ἴtum,
4. ἐμ-ποδ-ίζω.

imperator, ōris, ἄ. ἀρχηγός, στρα-
τηγός Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐ-
τοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νι-
κητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός
A 19,1.

imperium, ἴι, οὐ. (διαταγή). 2)
ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3, 3.
Hn 7, 3. 3) summa imperii τὸ
ὄλον τῆς ἀρχῆς, ἡ ὑψίστη ἀρχή,
ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία Hn
5, 3. orbis (γεν.) terrarum ἐξου-
σία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατο-
ρία. 5) χώρα, βασιλείον Hm 2, 5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσ-
σω... alicui ut προστάσσω τινὶ
ἵνα, (διατάσσω νά...).

im-pertō, ἴνι, ἴtum, 4. (ποιῶ
τινα κοινωνόν τινος). 2) doctri-
nis quibus puerilis aetas im-
pertiri... debet... eruditur διὰ
τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδική

ἡλικία γνώριμος. νὰ καθίσταται
ὀφείλει... ἔξεπαίδευσε, τ. ἔ. δι'
ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶ-
ναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκα-
λίας τῶν παίδων.

impetrārim = impetraverim, ἰδ.
impetro.

impetro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυχά-
νω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.
impresentiārum; (δημώδης ἔκ-
φρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in
praesentiā harum (gerum).

imprudenter, ἐπίρο. ἀφρόνως.

īmus (καὶ infīmus) ὑπερθ. τοῦ
συγκρ. inferior), κατώτατος.

in, πρόθ. I. μετ' αἰτιατ. εἰς Hn
5, 3. 2) ἐναντίον Hn 2, 3. C 2, 3.

3) κατά. in singulos menses
καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. 4)
(ἀντὶ τοῦ erga) πρὸς A 17, 2.
II. μετ' ἀφαιρ., ἐπὶ τόπου, ἐν Hn
5, 1. 5, 2. 5, 3. 11, 4. C 1, 1. 1, 2.
3, 5. A 18, 3. 20, 3 καὶ ἀλλαχοῦ.

2) ἐπὶ χρόνου· κατά+αἰτ. Hn 4, 3.
C 1, 2. 2, 2. A 1, 3. 17, 1. 21, 5.

3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων:
α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων,
ὑφ' ἃς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι:
horum in concursu τούτων ἐν
τῇ συμπλοκῇ. in omni procura-
tione ἐν πάσῃ διοικήσει. β') πρὸς
δῆλωσιν προσώπων οἷς ἀνήκει τι.
erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ
παιδί. in adolescentulo... erat
ἐν τῷ μειρακίῳ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ)

- ὑπῆρχε. γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, πρὸς δῆλωσιν τῆς καταστάσεως, ἐν ἣ τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν [id. sestertius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in numero eorum) ἐν ταύταις (ἀντί: ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτων), μεταξὺ τούτων Hn 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A 13,3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ: pacem conciliavit, in quo (= in qua re) εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι (τ.ξ. ἐν ἣ εἰρήνη).
- in-cendo (in καὶ candeo), ndi, nsum, 3. ἀνάπτω, Hn 5,2. 2) ἔξάπτω, Hn 2,1.
- in-cīdo (in καὶ cado), cīdi, —, 3. (εἰσπίπτω). 2) εἰσχωρῶ.
- in-cipīo (in καὶ cāpio), cēpi, certum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἄρχομαι.
- in-cīto, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἄμιλλαν).
- incognītus, ἄγνωστος.
- incōla, ae, ἄ. κάτοικος.
- incredibīlis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ ο. dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου κορεῖτον, πίστεως μεῖζον).
- incuīta, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.
- inde, ἐπίρο. (ἐνδεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα.
- indicīum, īi, οὔ. (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.
- indīco, 1. δηλῶ, καταδεικνύω, (προδίδω).
- in-dīgēo (indu [=in] καὶ ἔgēo), ūi, —, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας. medicinā (ἀφαιρ.) δὲν κάμνω χρῆσιν φαρμάκων, δὲν ἔχω χρεῖαν φαρμάκων.
- in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω, ὑπάγω Hn 5,3. 3) προτρέπω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.
- inductus, id. induco.
- indulgentīa, ae, ἐπιείκεια, ἐνδοτικότης, συμβιβαστικότης.
- indulgēo, dulsi, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπερβολικῶς) ἐπιεικής, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (ἀνανεῶνων τὴν προθεσμίαν τῆς πληρωμῆς τοῦ χρέους).
- industriā, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3,1. 2) φιλοπονία C 3,4. 3) ἡ μετ' ἐπιμελείας ἐπιδεξιότης A 13,4.
- in-ēo, īi, (σπανιώτ. īvi), ītum, īre, 4. (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀποφασιν.
- in-ermis, e (in καὶ arma), ἄοπλος.
- inertīa, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2) ἡ πρὸς φυγοπονίαν ὀσπή, ὀρθυμία, ὀκνηρία.

in-fēro, intūli, illatum, inferre, 3. (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθροκῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infirmi, ōrum, (ιδ. imus), οἷοι. οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).

in-finitus, (ἄπειρος). 2) ὑπέροτρος.

in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias, αἰτ. πληθ.). ἀρονοῦμαι.

ingenium, ūi, οὐ. (φυή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.

in-icō, [πρόφ. in-icō] (in και iācio), iēcō, iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.

in-ī, ιδ. inco.

inimicitia, ae, ἐχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ. : ἐχθρικάι διαθέσεις.

inimicus (in και amicus), ἐχθροκός, inimicissimus, ἄ. ὁ (ἐχθιστος) θανάσιμος ἐχθρός.

iniquus (in και aequus ἄνιστος). 2) ἄδικος.

initium, ūi, οὐ. ἀρχή. in-ītio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nitor, innixus sum, innitī, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, ιδ. innitor.

inopīa, ae, ἔνδεια. inopia publica ἔνδεια δημοσία, οικονομι-

καὶ τοῦ κράτους δυσχέρεια, ἔλλειψις χρημάτων ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ.

inprīmis (in και prīmus), ἐπίρο. πρὸ πάντων, κατ' ἔξοχόν, ἰδίᾳ.

inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, -εις, -ει.

in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidiae, arum, ἐνέδρα Hn 4, 3, 5, 3. 2) δόλος, ἐπιβουλὴ Hn 12, 2.

insidiator, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.

in-stītio (in και statio), tūi, tūtum, 3. (ἰδρούω). 2) ἀποφασίζω, ἐπιχειρῶ ἀρχίζω Hn 2, 4. 2, 8. C 3, 3. 3) εἰσάγω συνθηδίζω A 14, 2. 4) προτίθεμαι [σχεδιάζω] Hn 8, 3.

insula, ae, νῆσος.

intel-lego, (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ) διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5, 4.

intemperanter, ἐπίρο. ἀκράτως, ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ. μεταξύ.

inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obtrectatio ἀναφέεται [δπάρχει ἔς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia μεμψιμοιρία, (ἀφορομὴ μεμψιμοιρίας). 3) παρέρχομαι [περὶνῶ] A 20, 2.

- intercessisse, ἰδ. intercedo.
interdum, ἐπίρρ. ἐνίοτε.
inter·έο, 4. διαφθείρομαι, ἀπόλυμαι Ην 2, 4. 4, 3. 2) φονεύομαι Ην 13, 1.
interfēci, ἰδ. interficio.
inter·ficcō (inter καὶ fācio), fēcī, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficcior ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
interficiendus (=interficiendus, ἰδ. interficio), φονευτέος. ad hunc interficiendum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
interīerim, ἰδ. intereo.
intērim, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξὺ [χρόνῳ].
interior, ἄ. καὶ θ., interiūs, οὐ. (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, ἰδ. consilium.
interīrem, ἰδ. intereo.
interītus, ūs, ἄ. ἀπώλεια, θάνατος.
inter·pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσῳ). 2) με παρεμβαίνω, δανείζω χορήματα (ἐπὶ τόκῳ).
interprētor, 1. ἐρμηνεύω.
inter·sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί). 2) παρευρίσκομαι, παρίσταμαι μάργως.
intestīnum, i, οὐ. ἔντερον. imum intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἔντερον.
intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός. Προβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντός), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος (ἀντίθετον: *externus ἔξωτερικός).
intīme, ἐπίρρ. οἰκειότατα.
intra, προθ. μετ' αἰτ. (ἔνδον). 2) ἐν τῇ σφαίρᾳ + γεν. Ην 11, 4.
in vēnio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξευρίσκω.
inventūrus, ἰδ. invenio.
in·veterasco (ἐναρктиκὸν τοῦ in·vetēro), rāvi, —, 3. ἐγγηράσκω 2) (ἐπὶ χρόνῳ) ῥιζοῦμαι, παλαιοῦμαι, ἀυξάνω A 2,5.
invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος, ἀνίκητος.
iuvidīa, ae, φθόνος.
invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι.
Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος. 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς ἀκριβῶς Ην 10,5.
irascor, irātus, sum irasci, 3. ἀποθ. ὀργίζομαι.
irātus, παρωργισμένος. Ἰδ. irascor.
ire, ἐνεστ. ἀπρομ. τοῦ ῥήμ. eo.
ir·rīdēo (in καὶ ridēo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκάπτω.
is, ea, id, (γεν. eius δοτ. ei), οὗτος.
itā, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον. non ita multis diebus (ἀφαιρ.) οὐχὶ τόσον

πολλὰς ἡμέρας ὕστερον.
itaque, καὶ οὕτω (= et ita) A 15, 1. 2)
σύνδ. ὄθεν.

itemque = et item (ἐπίρρ). ὠ-
σαύτως, ὡς καί.

iter (ἀντὶ it[In]er), γεν. itinēris.

οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).

itērum, ἐπίρρ. τὸ δεύτερον Hn 5, 3.

C 2, 2. 2) Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iūbēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum,

2. κελύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iucundus (προφ. jucundus), τερ-

ψίθυμος A 14, 1. 2) πεφιλημέ-

νος, προσφιλέστατος A 16, 1.

iudīcium, ἴι, οὐ. (πρόφ. iudīci-

um), κρίσις, δίκη. 2) δικαστή-

ριον, δίκη A 6, 3. 3) iudicio

(ἀφαιρ.) ἔξ ὑπολογισμοῦ, ἐσκεμ-

μένως A 15, 3.

iūdīco (πρόφ. iudico), 1. διαζώ,

καταδικάζω. exulem iudico ali-

quem (κρίνω τινὰ ἐξορίστων), κα-

ταδικάζω εἰς ἐξορίαν, ἐξορίζω.

hostem iudicatum (καίπερ) κε-

κηρυγμένον ἐχθρὸν (δημόσιον).

3) κρίνω, ἀποφασίζω Hn 13, 4.

A 13, 3. 16, 1. 20, 5. 4) συνάγω,

συμπεραίνω A 15, 3.

Iuppīter (πρόφερε Juppīter) γεν.

Iovis (πρόφερε Jovis), δοτική

Iovi (πρόφερε Jovi), αιτια-

τική Iovem (πρόφ. Jovem), ἀ-

φαιρ. Iove (πρόφ. Jove), ἄ.

Ζεύς, Iuppīter optimus maxi-

mus Ζεὺς ἄριστος μέγιστος.

iūro (πρόφ. iuro), 1. ὀμνῶ, ὀρ-
κίζομαι.

iūs, (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον.

2) δικαστήριον A 6, 3. 3) iuris

consultus, ἄ. ὁ νομομαθής.

ius-iurandum, (γεν. iuris iurandi,

δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure

iurando), οὐ. ὄρκος (τῶν πολι-

τῶν). Ὁ ὄρκος τῶν στρατιωτῶν

ἐλέγετο sacramentum.

iussi, ἴδ. iubeo.

iuvenens, i, ἄ. (πρόφ. juvenens),

νέος ταῦρος, μόσχος.

iuvit, ἴδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum;

1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta, πρόθ. μετ' αἰτ. = παρὰ +

αἰτ., ἐπὶ + δοτ., πλησίον.

Κ

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo =

καλῶ), καλάνδαι, τ.ξ. ἡ πρώτη

ἡμέρα ἐκάστου μηνός. pridie

kal. (= kalendas) Aprīles τῇ

προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ

Ἀπριλίου (ἦτοι τῇ 31ῃ Μαρτίου).

Λ

labor, ōris, ἄ. μόχθος, ταλαιπωρία.

laccio, lvi, lrum, 3. «καταπει-

ράζω», προκαλῶ.

lacrīma, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.

- lapis, ἴdis, ἄ. (προβλ. λέπας=ἀπόκρημνος βράχος). 2) «ὄρος», «στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ ἐπιθ. miliarĭus (ἔχων 1000), ὁ μιλιοδείκτης λίθος, τὸ μιλιάριον (=1000 ρωμαϊκὰ βήματα)· ἰδὲ καὶ passus.
- largitĭo, ὄnis, (φιλοδοξία). 2) δεκασμός, δωροδοκία.
- laus, láudis, ἔπαινος, ἐπαινετικὴ ἀναγνώρισις.
- lautus, (κυρ. μτχ. τοῦ lano λούω, ὄθεν λελουμένος, λουμένος). 2) μεγαλοπρεπής. sum inprimis lautus (=splendĭdus) εἶμαι κατ' ἐξοχὴν μεγαλοπρεπής, ζῶ μεγαλοπρεπέστατα, «ζῶ ἐν πᾶσι λαγῶις».
- lectĭca, ae, (ἐκ τοῦ lectus, λέκτρον), κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.
- lecticŭla, ae, ὑποκοριστικὸν τοῦ lectĭca, νεκρικὸς κράββατος, φέρετρον.
- lectĭo, ὄnis, ἀνάγνωσις, μάθημα.
- lector, ὄris, ἀναγνώστης.
- legātus, ĭ, ἄ. πρεσβευτής, ἀπὸστολος Hn 7, 2. 12, 2. 12, 4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ρωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.
- lego, legi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.
- lĕnis, e, (κοῦφος). 2) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτὸς A 22, 3. 3) ὁ μὴ ἔχων βαρῦτητα, ἀσήμαντος, ἐλάχιστος, μηδαμινὸς A 13, 6. 4) κούφονους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος A 15,1.
- lĕno, 1. ἀνακουφίζω.
- lex, legis, νόμος.
- libenter, ἐπίρο. ἀσμένως.
- lĭber, bri, ἄ. βιβλίον.
- lĭberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐλευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικὸς.
- lĭberālĭtas, ātis, ἐλευθεριότης.
- lĭberālĭter, ἐπίρο. φιλοξένως.
- lĭbrarĭus, ĭi, ἄ. (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφοροῦντα χειρόγραφα βιβλία.
- littĕra, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἢ ἐπιστολή, 3) Graecae litterae τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἢ ἑλλην. γραμματεία. 4) ἐλευθέριοι τέχναι (σπουδαὶ) C 3,1. A 1,2. 5) ἡ συγγραφικὴ, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.
- litterātus, δεδιδασκόμενος. 2) φιλολογικῶς κατηρτισμένος, ἐντριβῆς ἐν τινι γλώσσῃ.
- lĭtus, ὄris, οὐ. ἀκτὴ, παραλία.
- locuplĕto, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).
- locus, i, ἄ. (πληθ. συχνάκις loca, στυμ, οὐ.), τόπος, ἔδαφος, θέσις Hm 2,4. Hn 3,4. 5,2. 3) τόπος διαμονῆς Hn 12,3. 4) εὐνοϊκὸν χρονικὸν σημεῖον, λαβή, εὐκαιρία Hm 1,2.

longe, ἐπίρρ. (μακράν). 2) πολὺν καιρόν. Συγκριτ. longius (=diutius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, ἰ, ἄ. τὸ ἰσχίον.

luxuriā, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρρ. μᾶλλον.

magister, tri, ἄ. (ἄρχων). 2) magister equitum ἱππαρχός.

magistratus, ūs, ἄ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὕπατοι Hn 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνη) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18,1. 4) τὸ δημόσιον ὑπουργημα A 18,6.

magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν).

magnitudo, ūnis, (μέγεθος). 2) πληθὺς, ποσότης A 14,3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἐπιτεταμένος A 12,2. 2) πολυάριθμος Hn 3,2.

magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4,1. C 1, 2. 3, 1. A 2, 4. 16, 1. 20,5.

Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maioris) μεῖζων. maioris, um, ἄ. οἱ πρόγονοι. ὑπερθ.

maximus μέγιστος.

malē, ἐπίρρ. κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.

malle, προτ. ὑποτακτ. τοῦ ῥήμ. malo

malo, malūi, malle (mage [= magis]+volo), (μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.

malum, ἰ, οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἔξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1. Πληθ. mala, ōrum, οὐ. ἡ δεινὴ θέσις Hm 2, 3.

manceps, cīpis, ἄ. (ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐρογολήτης (μισθωτής, ἐνοικιαστής).

mando (=manum do ἐγχειρίζω), 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός.

manēo, nsi, nsum, 2. μένω.

mansi, ἰδ. maneo.

manus, ūs, χεῖρ. 2) δύναμις, στρατὸς Hn 4, 3.

mare, is, οὐ. θάλασσα. et terra et mari καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (= fretum Gaditānum) ὁ πορθμὸς τῶν Γαδείρων (τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτᾶρ) Hm 4, 1.

maritimus, παραθαλάσσιος.

mater, tris, μήτηρ.

matrimonium, ūi, οὐ. γάμος, συνοικέσιον.

matūrē, ἐπίρρ. προώρως.

- maxīm̄, ἐπίρρ. (ὑπερθετικ. τοῦ magis). τὰ μέγιστα, (κατ' εὐχὴν). maxīmus, ἰδ. magnus.
- medicīna, ae, φάρμακον, ἰατρικόν.
- medicus, i, ā, ἰατρός.
- medimnus, i, ā, μέδιμνος (μέτρον σιτηρῶν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἀττικὸς μέδιμνος = περίπου 1/2 ἑκατολ. (=52, 53).
- medicus, e, μέτριος, (ἔτσι κι' ἔτσι) A 13, 3. 2) μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13, 4.
- meditor, 1. (προβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. σκέπτομαι, ἐμφοροῦμαι τῆς ἰδέας, [σχεδιάζω].
- mēmōr, ōris, μνήμων.
- mēmōria, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διάδοσις, θρύλος Hn 8,2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13, 3.
- mendacium, ii, ōd, ψεῦδος.
- mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
- mensis, is, ā, μῆν. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
- mensura, ae, μέτρον.
- mentio, ōnis, mentione facta μνείας γενομένης.
- mercennarius, μισθοφορικός.
- mereo, ūi, itum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου(στρατιωτικοῦ)μισθοῦ εἶμαι ἄξιός, τελῶ (χάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
- merito, ἐπίρρ. δικαίως.
- met μόρ. ἐγκλιτ. γε. Ἰδ. egōmet. metior, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ, κρίνω.
- meus, ἐμός.
- mihi, δοτ. τοῦ ego.
- mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον, ἀποθνήσκω.
- miles, lītis, ā, στρατιώτης.
- mille, ἄκλ. χιλιάς, χίλιοι. Πληθύντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσια.
- mīnor, ā, καὶ θ., mīnus, οὐ. (γεν. minōris. Συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor) ἦσσαν τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἴκοσιπενταετής.
- mīnus, συγκρ. ἐπίρρ. ἦττον. minus robustus = non robustus ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλίγον ἰσχυρός.
- mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
- mīsi, ἰδ. mitto.
- missus, ἰδ. mitto.
- mitto, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω. 2) epistulam, litteras στέλλω γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16,3. 20,1.
- moderatio, ōnis, μετριασμός, (ἐν τῇ βιοτικῇ συντηρήσει), μετριότης.
- modicus, μέτριος ὀλιγαρκής, προσή-

κων, ἀνάλογος, ὅσον πρέπει, ἐπαρκής.

modius, ἱ, ἄ. μόδιος, (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρα = $\frac{1}{6}$ ἀττικοῦ μεδίμου. Γεν. πληθ. [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ] modium).

mōdō, ἐπίρρ. μόνον. modo—modo nūn μὲν—nūn δέ. non modo sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.

mōdus, ἰ, ἄ. τρόπος. 2) μέτρον, (ποσότης) A 2, 6.

mons, montis, ἄ. ὄρος.

monumentum, ἰ, οὐ. (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).

morbus, ἰ, ἄ. νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.

mōrtior, mortuus sum, mōrti, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.

mōrtor, 1. ἀποθ. διατρίβω. cum diutius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) χρόνον διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Hn 5, 1.

mons, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ. (ἔθος). 2) πληθ. (ἠθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος Hn 3,2. C 3,5. A 5,3. 19,1. 3) ἰδέαι A 14, 2. 4) τὰ πάτρια ἐπιτηδεύματα, ἦθη A 18, 1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω). 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris (=multiplicando [ἀφαιρ. usūras ἢ multiplicatione usura-

rum])πολλαπλασιάζων (ἐπισωρεύων) τόκους, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὗτοι νὰ προστίθενται εἰς τὸ κεφάλαιον).

multitūdo, ἱnis, πληθύν, (μέγα) πληθος, συμῆνος (κ ο π ἄ δ ι).

multo, ἐπίρρ. πολλῶ, πολύ.

multus, πολὺς, μέγας. 2) πολυάριθμος, ὑπερβολικός A 13, 5. 3) οὐσ. multam, ἰ, οὐ. τὸ πολὺ Hn 2, 3.

munditia, ae, (καθαριότης). 2) ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας, κομψότης.

municipiūm, ἱ, οὐ. ἰσοτελής πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ρώμης κειμένη, ἰδία ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίους ἀρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ρωμαίου πολίτου.

muniō, ἰνι, ἴtum, 4. (ὄχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος). = κατασκευάζω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ), ὁδοποιῶ.

munus, ἔris, οὐ. (λειτουργία, καθήκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7, 3. 12, 3. 3) munus fortunae εὐνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, ἰ, ἄ. (τοίχος). 2) muri, τὰ τείχη τῆς πόλεως, τείχισμα.

mutatio, onis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχή).

mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ. διότι.

namque, σύνδ. διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci, 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὡς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum (κατὰ τύχην) περιπίπτω εἰς νόσον [πρβλ. τὸ ἡμέτερον τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώσטיα].

narro, 1. διηγούμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονώς. domi natus οἰκογενής.

natūo, ὄνις, ἔθνος.

natūra, αἶ, φύσις A 22, 2. 2) χαρακτήρ, φυσικὴ κλίσις, φύσις A 17, 3.

natus, ἰδ. nascor.

naufragium, ἴι, οὐ. ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός. castra nautica, τὸ ὀρμητήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων, ὅστις ἀποτελεῖτο ἀπὸ ὀχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).

navālis, e, ναυτικός. proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίορ.). 2) σύνδ. ἵνα μή, ὅπως μή.

-nē, μόρ. ἐγκλιτ. εἰ, ἄν...

nēs ἢ nēque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ οὐ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή.

necesse, ἄκλ. necesse est δεῖ, ἀνάγκη εἶναι.

necessitudo, dīnis, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὕπηρεσιακὸς) C 1, 3.

Οἱ ταμίαι ἦσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, ὅφ' οὓς ὁ κληρὸς (=sors, τ. ἔ. ἡ τοῦ θεοῦ κρίσις)

εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους δι' ἀορηκτοῦ ἠθικοῦ δεσμοῦ.

Ὁ δεσμὸς οὗτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου ὁ ὁποῖος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς

τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη

σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitudo. 3) σύνδεσμος,

δεσμὸς συγγενικὸς A 10, 4.

nēfās (nē καὶ fās), [μόνον κατ' ὄνομα καὶ αἰτιατ.] τὸ ἀνόσιον, πᾶν

ὅ τι ἀπαγορεύει ὁ θεὸς καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ἱεροσυλία. Ἰδ. duco ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀροῦμαι Hn 12, 3. λέγω ὅτι δέν... Hm 1, 5.

nēgōtium, ἴι, (nec καὶ otium), ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullius, δοτ. nemini αἰτ. neminem, ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nē καὶ hēmo [=homo]), οὐ-

δεῖς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς = nullus A 19, 3.

neptis, is, ἐγγόνη.

neque, ιδ. nec. 2) neque multo post οὐ πολλῶ ὕστερον, μετ' οὐ πολὺ.

néuter (ně-üter), néutra, néutrūm, οὐδέτερος. in néutrām partem εἰς οὐδετέραν μερίδα (δηλ. οὔτε εἰς σπατάλην οὔτε εἰς φυλασγυρίαν).

nihil (γεν. nullīus rei, δοτ. nullī rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil ἐπίρρ. κατ' οὐδέν A 21, 5.

nihīlo, ἐπίρρ. (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ nihīlum, i, οὐ. οὐδέν). nihīlo setīus οὐδέν ἦττον.

nī-sī, σύνδ. εἰμή, εἰάν μὴ (=si non). nego nisi (=dico non... nisi λέγω ὅτι δέν... εἰάν μή), λέγω ὅτι τότε μόνον... εἰάν.

nobīlis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ nosco]). 2) πληθ. nobīles, οὐσ. ἀ. οἱ εὐγενεῖς. Οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν Ρώμῃ ἐκεῖνοι, ὧν οἱ πρόγονοι ἦρξαν ἀνωτέρας ἀρχὰς C 2, 3. 3) ὀνομαστός, nobīlis feror ὀνομαστός φέρομαι, διακρίνομαι A 3, 1. nocendus, ιδ. noceo.

nočeo, cūi,—, 2. (μετὰ δοτ.) βλάπτω.

noctū, ἐπίρρ. νύκτωρ. (ἐν καιρῶ) νυκτός.

noō (ἐκ τοῦ ně vōlo), nolūi, nolē (ἀνώμ.), δέν θέλω.

nomen, īnis, οὐ. ὄνομα. sine nomimibus ἄνευ ὀνομάτων, (ἀνευ

δηλώσεως ἐκάστοτε τοῦ ὀνόματος). suo nomine, ιδ. suus. 2) nomen Romānum (=Romāni ἢ populus Romānus) τὸ Ρωμαϊκὸν ὄνομα, οἱ Ρωμαῖοι.

nomīno, 1. ὀνομάζω.

nōn, οὐ. οὐκ, ὄχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ. ἐνενήκοντα.

nonnīhil, ἔστιν ὅ τι, τί. nonnīhil tempōris, τὶ χρόνου, χρόνον τινά.

nonnulli, ὄντων, οὐσ. ἀ. τινές.

nōnus, ἕνατος.

notitīa, ae, γνωσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3, 4.

A 18, 2. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω A 18, 3.

novem, ἕννεα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ πέπλου), λαμβάνω σύζυγον (ἀνδρα), (δπανδρεύομαι).

nullus, γεν. nullīus, δοτ. nullī, κλπ.) οὐδεις C 2, 4. A 6, 3. 14, 3. 18, 2. 2) οὐσ. οὐδεις Hn 5, 1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.) εἰ, ἄν... numērus, i, ἀ. ἀριθμός A 12, 4. 2) δύναμις Hn 2, 1.

numquam, ἐπίρρ. οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα.

nuntīo, 1. (ἀν)αγγέλλω.

nuptīae, ārum, μόνον κατὰ πληθ. (ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

(nuptus), nupta, ιδ. nubo.

Ο

ob, πρόθ. μετ' αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔνεκα.
 ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) obduc-tā nocte (ἐνν. caelo) ἔξαπλω-θείσης τῆς νυκτός (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ), νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτός.
 obductus, ἰδ. obduco.
 obiēci, ἰδ. obicio.
 ob-īcīo (πρόθ. objicio, ob και jacio), iēci, iectum, 3. (προβάλ-λω). 2) με ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. 3) obicior ἀντιτάσσομαι. quo repentino visu obiecto οὗ (=τοῦτου δὲ) τοῦ ἀπροσδοκῆτου θεάματος ἀνταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τούτου φαινομένου.
 obītus, ūs, ā. (ob-eo), θάνατος.
 ob-sēcro (ob και sēcro), 1. ἐξορκίζω, ἱκετεύω, ἰδ. oro.
 ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἐπouαι). 2) studiis (δοτικῇ) = εἶμαι (ψυχῇ και σώματι) ἀφιερωμένος εἰς τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.
 observantīa, ae, (λεπτὴ εὐλάβεια), μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπιφυλακτικότης.
 obses, obsīdis, ā. ὄμηρος.
 ob-sīdēo (ob και sēdeo), sēdi, sessum, 2. πολιορκῶ.
 obstinatīo, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύ-

νη. taciturnā obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.
 obtestatīo, ōnis, ἐξορκισμός, παράκλησις. obtestationes patris αἱ τοῦ πατρὸς (θεομαὶ) παρακλήσεις.
 obtīgī, ἰδ. obtingo.
 ob-tīnēo (ob και tēnēo), tinēi, tentum, 2. καταλαμβάνω A 6,4. 2) διατηρῶ, [χορῶ] A-1,1.
 ob-tingo (ob και tango), tīgī, —, 3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί, κλήρω δίδομαι.
 obtrectatīo, ōnis, (κακοήθης) ἀμιλλα, (ζηλότυπος) ἀνταγωνισμός, ζηλοτυπία, φθόνος.
 obnīam, ἐπίρο. (εἰς ὑπάντησιν). 2) obnīam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι, ἰδ. και venio.
 occasīo, ōnis, εὐκαιρία.
 oc-cīdo (ob και caedo κόπτω), cīdi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre occīso τοῦ Ἀμίλκα φονεθέντος, μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.
 occupatīo, ōnis, ἀσχολία, ἐνασχόλησις.
 oc-cūpo (ob και capō), 1. κατέχω. sum occupatus in apparando (ἐνν. bellum ἡ copias) εἶμαι ἀπασχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν

πολεμικὴν παρασκευὴν. occuro saltū (αἰτ. πληθ.) κατέχω τὴν κλεισώρειαν.

octoginta, ὀγδοήκοντα.

ocūlus, i, ἄ. ὀφθαλμός.

odium, īi, οὐ. μῖσος. odium patrum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.

offendo, ndi, nsum, 3. προσκρούω, βλάπτω (πειράζω).

offensio, ōnis, δυσαρέστησις, λύπη.

officium, īi, οὐ. ὑπηρεσία A 2, 6.

2) (ἐπιθυμία τοῦ ποιῆσαι τὸ καθήκον, συναίσθησις τοῦ καθήκοντος), λεπτότης (ντελικατέτα) A 6, 5.

o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παραλείπω (ἐν τῇ διηγῆσει).

omnis, e, πᾶς Hn 2, 1. 9, 2. 2) ὅλος, ὀλόκληρος Hn 3, 1. 9, 3. A 3, 2. 14, 3.

opera, ae, (ἐργασία, προσπάθεια). 2) cūius opera (ἀφαιρ.) οὗ τῆ ἐνεργεία, (οὗ πταίσματι) Hn 7, 3. 3) δρασίς, ὑπηρεσία C 1, 1.

operio, rui, rtum, 4. καλύπτω, σκεπάζω.

optino, 1. ἀποθ. νομίζω.

oprdum, i, οὐ. πόλις.

op-pleo, evi, etum, 2. πληρῶ, (γεμίζω).

oppletus, id oppleo.

op-primo (ob καὶ primo), pressi, pressum, 3. (καταπιέζω). 2) καταβάλλω, ἀφανίζω.

op-rugno (ἐντονώτερον τοῦ obsi-dēo), 1. πολιορκῶ.

ops, (ἐν τῷ ἐνικ. ἀριθμῷ μόνον ἐν τῇ γεν. opis, αἰτ. orem καὶ ἀφαιρ. ope). Πληθ. opes (γεν. opum), δύναμις, ἰσχὺς Hn 10, 2. 2) βοήθεια Hn 1, 3. 3) χρηματικά μέσα, περιουσία A 2, 4.

optimus (ὑπερθετ. τοῦ bonus), ἄριστος, (ἐξαίρετος, ἐξαισίος).

oratio, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντομος) A 22, 1. 2) λόγος γραπτὸς C 3, 3.

orator, ōris, ἄ. ῥήτωρ.

orbis, is, ἄ. (κύκλος). 2) orbis terrarum ἡ οἰκουμένη.

ordino, 1. κατατάσσω κατὰ σειράν (ἀντὶ ordīne enumerō ἐν [χρονολογικῇ] τάξει καταριθμῶ).

ordo, ordinis, ἄ. τάξις A 18, 3. 2) τάξις, θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13, 6. ordo equester ἡ ἱππὰς τάξις, ἡ τάξις τῶν ἱππέων, ἡ ἱππικὴ τάξις.

origo, gēnis, (γένεσις). Πληθ. Origines «Ἀρχαί» C 3, 3. 2) γένος, οἰκογένεια A 1, 1. 3) γενεαλογία, γενεαλογικὸν δένδρον A 18, 2.

orior, ortus sum, orti, 4. ἀποθ. (ἀνατέλλω, προκύπτω). 2) orior a + ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἀνευ τῆς a προθέσ.) κατάγομαι ἀπὸ... —notans quis a quōque (=et a quō) ortus (ἐνν. esset) quos honores

(cepisset) quibusque temporibus cepisset (honores) ἀναφέρων τίς [ἦτο] (πῶς ὀνομάζεται) [καί] ἀποποίου κατήγετο, ποίας ἀρχάς (τιμητικά ἀξιώματα κατέλαβε) καὶ κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέλαβεν (αὐτὰς) A 18,3.

ornatus, (κεκοσμημένος). 2) σεσαγμένος (χαμουρωμένος) με πύργον. orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλείζω, λαμπρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro atque obsēcro θεομῶς ἱκετεύω, (ἐξορκίζω) ἰδ. obsēcro.

ortus, ἰδ. orior.

os, oris, οὐ. (στόμα). 2) (φωνητικὸν ὄργανον), ὁμιλία, τόνος φωνῆς.

osculor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.

os-tendo, ndi, ntum, 3. δεικνύω Hn 11, 2. 2) ἀναγγέλλω Hn 12,5.

ostentatīo, onis, μεγαλαυχία, καύχησης, ἐπίδειξις (ματαία).

otium, ii, οὐ. (ἀπραγμοσύνη). 2) (ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη ἡσυχία), εἰρήνη.

P

paci, dot. τοῦ pac.

paene, ἐπίρρ. σχεδόν.

palam, ἐπίρρ. (φανερῶς), ἰδ. facio.

par, paris, ὁμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.

pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,

δηλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμητικῶς εἶμαι κατώτερος). par principibus (dot.) ὁμοιος τοῖς μεγάλοις, (τ. ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους). — par... ac ὁμοιος... ἦ, ὁμοιος... καί, ὁμοιός τινη., in pari periculo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν καταστάσει) ὁμοίου κινδύνου Hn 2,1.

parēo, rēi, —, 2. (φαίνομαι). 2) ὑπακούω, πείθομαι.

parō, 1. bellum παρασκευάζω πόλεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πόλεμον.

pars, partis, μέρος, τμήμα A 2,3. 2) πλευρὰ Hn 12, 3. 3) κόμμα A 2,2. partes Sullānae (Cinnānae) τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ Κίinna). partes optīmae τὸ ἀριστοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ συντηρητικὸν) κόμμα, ἦτοι οἱ optimātes (γεν. — ūm).

parum, ἐπίρρ. ὀλίγον. non parum ὄχι μικρόν, ἱκανῶς, ἀρκούντως. passus, Hn 13,3. A 2,4. ἰδ. par-tior.

passus, ūs, ἄ. βῆμα. (ρωμ. βῆμα = 5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. Ἐπομένως milia [οὐδ. πληθ. τοῦ mille] passūm decem χιλιάδες βημάτων δέκα = 10 ρωμ. μίλια, δηλ. 14800 μ., ἦτοι 15 περίπου

- χιλιόμετρα.
 patē-fācīo, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ facio ἀνεφχθαι ποιῶ), ἀνοίγω. loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν περιοχὴν ὥστε νὰ γίνῃ βατή), ἀνοίγω δρόμους, ὁδοποιῶ τὰ ἄβατα. patefēci, ἰδ. patefacio.
 patēo, tāi,—, 2. ἀναπέπταμαι. honores patent τὰ ἀξιώματα ἀναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἢ πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐλευθέρα.
 pater, tris, ἄ. πατήρ. 2) πληθ. ὡς τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγκλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους). patres conscripti, ἰδ. conscriptus.
 pater familiās (familiās εἶναι ἀρχαῖος τύπος τῆς γενικῆς ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ. ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
 paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
 pātior, passus sum, pāti, 3. ἀποθ. ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐπιτρέπω, παραδέχομαι Hn 13, 3.
 patrīa, ae, πατρίς.
 páucus (προβλ παῦ-ρος, σχεδὸν μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι (τὸν ἀριθμόν).
 páulum, ἐπίρρ. μικρόν, ὀλίγον.
 pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις εἰρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης A 18, 2.
 pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία. pecuniōsus, πολυχρήματος, εὐκατάστατος.
 pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ξηρᾶς.
 pedisēquus, i, ἄ. ἀκόλουθος, (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ συνοδεύων τὸν κύριον ἔξερχόμενον).
 pello, pepūli, pulsum, 3. (ᾠθῶ). 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀποκρούω, νικῶ.
 pendo, pependi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω. pepūli, ἰδ. pello.
 per, πρόθ. μετ' αἰτιατ.: διὰ (γεν.): α) τοπικῶς Hn 4, 2. β) πρὸς δῆλωσιν τῆς αἰτίας: per senatum ἔνεκα τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ ἐπιτροπούσης) τῆς συγκλήτου.
 peraeque, ἐπίρρ. πάνυ ἕξ ἴσου, (πάνυ ὁμοίως), κατὰ συνήθη ὁμοιότητα, κατὰ κανόνα.
 per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων). propositum ἐκτελῶ τὸ προκείμενον (τὸ σχέδιον). consulatu peracto τῆς ὑπατείας περατωθείσης, (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπατείας).
 per-cīpio (per-cāpio), cēpi, certum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνωρίζω, ἐκμανθάνω.

- per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn 4,3.
- peregrinatio, ōnis, ἀποδημία, διατριβή ἐν ξένη χώρα.
- per-ŕo, ŕi, ŕtum, ŕre, 4. ἀπόλλυμαι, ἀποθνήσκω.
- per-fūgio, fūgi, —, 3. καταφεύγω.
- perfunctus, id. perfungor.
- per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.) ὑφίσταμαι, (ὑπομένω, περνάω) μόχθους (πολεμικούς).
- pericūlum, i, οὔ. κίνδυνος.
- peritūrus, id. perego.
- perītus, ἔμπειρος.
- per-mitto, 3. (ἀφίνω τινά να διέλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός), ἔξαρθῶ τι ἀπό τινος (προσώπου).
- perpetūo, ἐπίρω. διηνεκῶς, ἀδιαλείπτως, ἀκαταπαύστως.
- perpetūus, διηνεκής, ὅλος. 2) odium perpetuum μῖσος διαρκές (ἀνεξάλειπτον, ἀσβεστον) Hm 4,3.
- per-scribo, 3. περιγράφω (λεπτομερῶς).
- persecūtus, id. persēquor.
- per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκαταπαύστως, καταπολεμῶ διηνεκῶς Hm 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γραφῆ) διηγοῦμαι κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (διὰ γραφῆς, ἐγγραφῶς), περιγράφω C 3,4. 3,5.
- per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
- persuasēram, id. persuadeo.
- (pertaedet), pertaesum est, 2. ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) negotii suscepti κόρος (βαρεμὸς) ἔλαβέ με τοῦ ἀναληφθέντος ὑπ' ἐμοῦ ἔργου, ἐκορέσθην . . . , ἐγκαταλείπω ἕξ ἀνίας (μετανοῶ διὰ) τὸ ἀναληφθὲν ἔργον.
- per-terreo, rīi, rītum, 2. καταπλήττω.
- perterrītus, id. perterreo.
- pertinaciā, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπιμονή.
- per-tīneo (per-tēneo), tinīi, (tentum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέρω, συντελῶ.
- per-turbo, 1. ταραττώ, εἰς ταραχὴν φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.
- per-venīo, 4. ἀφικνοῦμαι. pervenio ad desperationem περιέρχομαι εἰς ἀπελπισμόν, ἀπελπίζω, (ἀπελπίζομαι).
- per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2. perverto mores διαστρέφω, διαφθείρω τὰ ἦθη.
- petiŕim=petiverim, id. peto.
- pŕeto, ἴνι καὶ ἴi, ἴtum, 3. (ὄρω, προβλ. πέτομαι, πί-π[ε]/τω). 2) peto ut παρακαλῶ νά... 3) διευθίνομαι εἰς Hn 4,2. 4) honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα. salutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζητοῦμαι.
- piŕtas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα

- ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-
 τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἦτοι
 πρὸς τοὺς θεοὺς, τὴν πατρίδα,
 γονεῖς καὶ πρεσβυτέρους συγγε-
 νεῖς). 2) ἢ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
 ἀγάπη A 5,1. ἢ πρὸς τοὺς γονεῖς
 ἀγάπη A 17,1.
- plebes, ξί, (ἐκ τοῦ plēre πρβλ.
 πλη-θος), ὁ λαὸς (ὡς τάξις, ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
 καὶ τὴν σύγκλητον).
- plerique, pleraeque, plerāque,
 οἱ πολλοί.
- plerumque, ἐπίρρ. ὡς ἐπὶ τὸ
 πλεῖστον, κατὰ μέγιστον μέρος.
- plumbum, ι, οὔ. μόλυβδος.
- plurīmus, (ὑπερθ. τοῦ plus) πλεῖστος.
- plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ mul-
 tus) πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.)
 armati μέγας ἀριθμὸς ὠπλισμέ-
 νων. 2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ
 γεν.): plus salis πλέον κομφό-
 τητος, περισσοτέρα κομφότης.
 3) ὡς ἐπίρρ. πλέον.
- poena, ae, ποινή.
- Poenīcus καὶ Poenus (ἀρχαῖκ. τύπ.
 ἀντὶ Punicus=Karthaginiensis.
 Πρβλ. poena (ποινή) — punio,
 moenia—mūnio).
- poēta, ae, ἄ. ποιητής.
- poētīcē, ēs, (αἰτ. εν), (ἐλληνικὴ
 καὶ ῥωμαϊκὴ) ποίησις.
- poētīcus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς)..
- pro-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.
 ὑπισχοῦμαι.
- pompa, ae, πομπή. pompa fune-
 ris πομπὴ κηδείας, μεγαλοπρε-
 πῆς κηδεία.
- posno, posūi, positum, 3. (τίθη-
 μι). 2) principem (τάττω τινά)
 ἀρχηγὸν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρα-
 τοῦ). pono castra στρατοπεδεύω.
 pono (statuam) ἰδρῶω, ἀνεγείρω,
 ἀνδριάντας.
- populus, ι, ἄ. λαός, δῆμος.
- porto, 1. κομίζω (κουβαλῶ).
- possessio, ōnis, κτήσις (ἰδίᾳ κτῆ-
 μα ἀκίνητον).
- possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ pos-
 sum.
- possum, potūi, posse, δύναμαι.
 ut omnes honores quos pos-
 sent (ἐνν. habēre) haberent
 ὥστε πάσας τὰς τιμὰς ἃς ἠδύνα-
 ντο (να ἐπιδαψιλεύσωσιν) ἐπεδα-
 ψίλευσαν.
- post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ+αἰτ.
 2) ἐπίρρ. ἔπειτα· multo post πολὺ
 ὕστερον.
- postēa, ἐπίρρ. ὕστερον, μετὰ
 ταῦτα.
- postēaquam, σύνδ. ἀφοῦ=post-
 quam.
- postērus, ὕστερος, ὕστεραῖος.
- postquam, σύνδ. μετὰ πρkm. ὀ-
 ριστ.=ὡς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερ-
 συντ. ὀριστ.=ὕστερον ἢ, ἀφοῦ.
- postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn
 2,4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ
 ἀπομφ.) Hn 12,3.

posuēro, ίδ. pono.

potens, ntis, (δυνάμενος). 2) ὑπερθ. potentissimus, μέγα δυνάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσκῶν).

potentiā, ae, ἰσχύς (προσωπικὴ ἐπιρροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰσχύν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.

potēram, ποτ. ὄριστ. τοῦ possum.

potestas, ātis, δύναμις, ἰσχύς A 6, 1. 2) ἔξουσία (τοῦ τιμητοῦ C 2, 3. 3) sum in potestate meā εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui facere κάμνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ εἰσέλθῃ εἰς μάχην πρὸς τινα.

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον. dico...potius quam προτιμῶ νά... παρὰ νά... 2) ὑπερθ. potissimum κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν A 3,3.

potuēro, ίδ. possum.

potuisse, προκμ. ἀπρομφ. ρ. possum.

praebēo, (prae καὶ hābeo), būi, bītum, 2. (παρέχω). 2) me eādem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω ὁμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν: παρέχω ἑμαυτόν ὁμοίας περισκέψεως).

praecceptum, i, οὐ. διδασκαλία, δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, ἐντολή. praeccepto (ἀφαιρ.) μετὰ

γεν.: κατὰ διαταγὴν (τινος).

prae - cīpio (prae καὶ cāpio, προλαμβάνω). 2) ut διατάσω... νά. praecipue, ἐπίρρ. ὄλως ἰδιαιτέρως, ἔξαιρέτως.

prae - dico, 3. προλέγω A 16,4.

prae - dico, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω.

praedictum, īi, οὐ. κτῆμα, γεωκτησία.

praeesse, ίδ. praesum.

praefectūra, ae, ἔξουσία, (συνήθως διδομένη ἐν τῇ διοικήσει ρωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάρχου ἢ στρατηγοῦ εἰς ρωμ. ἱππεῖς), διοίκησις, ὑπαρχία.

praefectus, i, ἄ. ἐπιτηρητής, ἐπόπτης (ἐν Καρχηδόνη). Ἄντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ. praefici, ίδ. praesum.

praemium, īi, οὐ. βραβεῖον, ἀνταμοιβή.

praes, praedis, ἄ. (ἡ ὑπὲρ ἐργολήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις). 2) ὁ (ἀξιοχρεως) ἐγγυητής.

prae - scribo, 3. (προγράφω). 2) ἐκ τῶν προτέρων καταγγέλλω.

praesens, ntis, παρών, ίδ. praesum.

praesidium, īi, οὐ. (φρουρά, στρατός). 2) πληθ. = castra náutica.

praestitisse, ίδ. praesto.

prae - sto, stīti, stītum, 1. ὑπερ-

βάλλω, ὑπερερεῶ, ὑπερβαίνω
 Hn. 1, 2. A 3, 3. 18, 5. 2) ἐκτελεῶ,
 πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15, 1.
 grae - sum, fūi, esse (προΐσταμαι).
 2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ.
 praeesse coepit (=grae -
 fuit) ἤρξε. 3) potestati προΐ-
 σταμαι ἐξουσίας, διευθύνω (διοικῶ)
 ἀρχὴν (ἄξιωμα).
 praeter, πρόθ. μετ' αἰτ. πλήν.
 praeter-ἔα, ἐπίρρ. ἐκτός τούτων,
 πρὸς τούτοις, πλὴν τούτου.
 praeter-ἔο, ἴι, ἴtum, ἴre, 4. πα-
 ρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
 praeteribo, ἴδ. praetereo.
 praeterquam, ἐπίρρ. ἐκτός, πλὴν.
 praeterquam quod ἐκτός ὅτι.
 praetor, ὄρις, ἄ. (πραΐτωρ) στρα-
 τηγός.
 praetūra, ae, στρατηγία.
 p̄ces, γεν. p̄cum, (κατὰ πληθ.)
 δέσεις, παράκλησις.
 p̄mo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
 ζω), καταδιώκω (πεισματοδῶς),
 πρόσκειμαι. 2) p̄mor valetu-
 dīne κατατρύχομαι (πιέζομαι) ὑπὸ
 τῆς ἀσθενείας, [παλεύω μὲ τὴν
 ἀρρώστειαν].
 pretium, ἴι, οὖ. (τιμή). 2) ἀργύ-
 ριον, χρήματα.
 (p̄rex), ἴδ. p̄ces.
 p̄diē, ἐπίρρ. τῆ προτεραία. p̄-
 die, kal(endas) Apr̄iles τῆ προ-
 τεραία τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπρι-
 λίου (=τῆ· 31 Μαρτίου).

p̄imo, ἐπίρρ. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
 p̄imum = p̄imo, ὁ ἴδῆ.
 p̄imus, πρῶτος.
 p̄ncers, c̄ipis, ἄ. (ἀρχων), πρῶ-
 τος Hm 3, 3. 2) ἀρχηγός, ὁ ἐπὶ
 κεφαλῆς Hn 2, 6. 3) σπουδαιό-
 τατος, διακεκριμένος A 17, 3. 4)
 πληθ., p̄ncipes οἱ πρόκριτοι
 (πολιται), οἱ μεγάλοι Hn 9, 3. A
 3, 1. 4) p̄ncipes = ὁ Καῖσαρ, ὁ
 Πομπήιος, ὁ Ἀντώνιος, ὁ Ὀ-
 κταβιανὸς κλπ. A 16, 4. 6) ὁ Κι-
 κέρων, ὁ Σύλλας, ὁ Πομπήιος, ὁ
 Καῖσαρ, ὁ Ἀντώνιος κλπ. A 19, 2.
 p̄ncipatus, ūs, ἄ. ἡ πρώτη τά-
 ξις, τὰ πρωτεῖα A 5, 4. κυρίως
 ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ C 2, 2.
 p̄ior, ἄ. καὶ θ., p̄ius, οὖ. (γεν.
 p̄ioris) πρότερος.
 p̄stinus, πρότερος.
 p̄ius, ἐπίρρ. συγκρ. πρότερον.
 p̄iusquam, σύνδ. πρὶν ἢ, πρὶν.
 p̄ivatus, i, ἄ. ὁ (ἄνευ δημοσίου)
 ὑπουργήματος) ἰδιώτης.
 p̄ivignus, i, ἄ. ὁ πρόγονος, (πρ ο -
 γονός).
 p̄io, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ
 + αἰτιατ., πρὸς + αἰτιατ., ἐν σχέ-
 σει πρὸς ...
 p̄abilis, e, (εὐλόγος καὶ καλός
 πως), ἄξιος ἐπαίνου (τινός).
 p̄obo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκι-
 μάζω, ἐγκρίνω.
 p̄curatio, ὄρις, (ἐπιμέλεια). 2)
 διοίκησις, δημοσία ὑπηρεσία.

- pro-cero, 1. negotia φροντίζω
περὶ τῶν ὑποθέσεων.
prodītus, ἰδ. prodo.
pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέ-
ρω). 2) memoriae (δοτ.) παρα-
δίδωμι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ,
τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria
prodita est εἰδήσις διεθόθη.
pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo
(ἄφαιρ.) in proelium προάγω
διὰ δόλου πρὸς μάχην, δελεάζω
πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω
τὴν ζωὴν, διατηροῦμαι ἐν τῇ ζωῇ.
productus, ἰδ. prodūco.
proelium, ἦ, οὔ. (συμπλοκή). 2)
μάχη. navale proelium ναυμα-
χία.
profectus, ἰδ. proficiscor.
professus, ἰδ. profiteor.
proficiscens (ἀντὶ profecturus=
μέλλων νὰ πορευθῆ) Hn 2,3 ἰδ.
proficiscor.
pro-ficiscor, fectus sum, profi-
cisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι Hn
2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1.
in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς
τὸν πόλεμον), ἐστρατεύω.
pro-fitēor (pro-fāteor), fessus
sum, 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.
pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατα-
νικῶ.
pro-flūgio, 3. προσφεύγω. 2) do-
mo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3)
καταφεύγω Hn 7,6.
progressus, ūs, ἄ. πρόοδος, προ-
κοπή.
pro-hībeo (pro-hābeo), hūi, hī-
tum, 2. ἀπείρω. transitū (ἄ-
φαιρ.) ἀπείρω (ἀπὸ) τῆς διαβά-
σεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.
pro-lābor, lapsus sum, lābi, 3.
ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπὶ
κινδύνῳ: εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταρ-
ρεύσω, (ἀπειλῶ νὰ καταρρεύσω).
pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπι-
σχοῦμαι.
pro-nuntīo, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀ-
παγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
propāgo, 1. (διαδίδω, μεταφυ-
τεύω). 2) fines imperii ἐπεκτεί-
νω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
propāgo, g'p'is, (ἀποφυάς). 2)
πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας),
γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα).
propatūlum, i, οὔ. προαύλιον,
αὐλή.
propēte, ἐπίρω. ταχέως, σπουδῆ.
propinquus, ἐγγύς ὢν, πλησιόχω-
ρος.
proprius, ἐπίρω. συγκρ. τοῦ prope
ἐγγύς μετ' αὐτ. ἐγγύτερον.
pro-rōno, 3. (προστίθημι). 2)
quaestionem προβάλλω, (προ-
τείνω) ζήτημα. remedia προτεί-
νω φάρμακα (μέσα θεραπευτικά).
proposītum, i, οὔ. προκείμενον,
σκοπός.
propter, πρόθ. (μετ' αὐτ.), ἔνεκα,
διὰ+αὐτ.
pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3.

(ἐξορῶ). 2) tanta vis morbi
progrūpit τoσαύτη ὁρμή τῆς νό-
σου ἐπέπεσε (παρουσιάσθη), με-
τὰ τoσαύτης ὁρμῆς ἐνέπεσεν ἡ
νόσος.

pro-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμω.
prosperitas, ātis, εὐτυχία. 2) pros-
peritas valetudinis ἀκμὴ εὐρω-
στίας, ἀκρα ὑγεία.

pro-spīcio (pro-spēcio), spexi,
spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω
μακρὰν, παρατηρῶ.

pro-ut, ἐπίρρ. ὡς, καθάπερ.

pronōidō, 2. (προνοῶ). 2) λαμ-
βάνω προφυλακτικὰ μέτρα, προ-
φυλάττομαι.

provincīa, ae, ἐπαρχία.

proxīmus (ὑπερθ. τοῦ propior),
ἐγγύτατος πλησιέστατος Hn 11,4.
2) προσεχῆς Hn. 3,2.

prudentīa, ae, σύνεσις, φρόνησις,
νοημοσύνη. 2) τέχνασμα Hn 11,7.

publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona
δημεύω τὴν περιουσίαν.

publice, ἐπίρρ. (δημοσίᾳ). 2) ἐν
ὀνόματι (ἀποφάσει) τῆς πολιτείας
A 3,1. ἐπισήμως Hn 3,1. 3) δη-
μοσίᾳ δαπάνη A 2,4.

publicus, δημόσιος, τοῦ κράτους.
puer, eri, ā. (παῖς). 2) δοῦλος
(ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς»,
γαροσόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,3.

puerilis, e παιδικός.

pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.

puerulus, i, ā. μικρὸν παιδίον.

rugna, ae, μάχη, πόλεμος.

rugno, πολεμῶ. rugno rugnam
πολεμῶ πόλεμον. hāc rugnā rug-
natā ταύτης τῆς μάχης πολεμη-
θείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομέ-
νης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).

pulchre, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδεξίως.

pullulo, 1. (βλαστάνω, ἐπὶ τῶν
βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν
νεοσσῶν). 2) διαδίδομαι.

pulsus, id. pello.

purpis, is, πρῦμα.

puris, γεν. τοῦ puris.

pus, puris, οὐ. πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται v i ā ἢ
p a r t e δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ. ὅπουδήποτε,
quaero, sīvi, sītum, 3. ζητῶ
θέλω Hn 11,2. 2) quaero ab
aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μά-
θω παρὰ τινος.

quaesīvi, id. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαί-
οτης ἢ σημασίας) εἶναι...

quaestio, ōnis, ζήτημα.

quaestor, ōris, ā. ταμίης.

quam, ἐπίρρ. ἢ (μετὰ τὰ συγκρι-
τικὰ καὶ τὸ alius μετ' ἀρνήσεως).
clarius quam (ἐννοεῖται ut) pos-

set λαμπρότερον ἢ ὥστε δύνασθαι, λαμπρότερον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ... A 1,3.

2) quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἔκτος) anagnostem ἔκτος τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ ὑπερθετικῶν: ὡς, ὅσον τὸ δυνατὸν Hn 10, 4.

quam-diu, ἐπίρρο. ἐφ' ὅσον(χρόνον) Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὁ)πόσον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ. εἰ καί. 2) ἀλλά, ὅμως, ἐν τούτοις A, 16,6.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἑάν.

quanto, ὅσῳ. tanto—quanto τοσοῦτῳ—ὅσῳ, τσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ. οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνικοῦ), ὡς ἐπίρρομα, ὅσον A 19,1.

quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἡλίκος) πόσον μέγας Hn 5,4.

quā-re, ἐπίρρο. δι' ὃ, ἕνεκα, ὅθεν. 2) ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κευρωσμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις qua-re (=ut eā re) ἵνα διὰ τούτου τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na, (γεν. quaternum). ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες. -que ἔγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hn 1, 2.

quemlibet, αἰτ. τοῦ quilibet, ὁ ἰδέ. quēo, quīni, —, (quīre), 4. (μετ' ἀρνήσεως καὶ ἀπορμφ.) δύναμαι. queringōnīa, ae, παρὰπονον, μεμ-

ψμοιρία, ἀφορμὴ θρήνων.

quī, quae, quōd. ἀντων. ἀναφ. ὅς, ἡ, ὁ Hn 1,5. Hn 3,1. 5,4. 7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4. 2,5. 3,1. 5,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3. 16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.

2) ἀντὶ συνδ. qui=et is ἢ sed is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is igitur, cuius = huius enim διότι τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2. quibus = iis igitur A 18,4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut is ὥστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ: qui = ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. C 2,3.

γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui = cum is ἢ cum ii ἐπειδὴ οὗτος ἐπειδὴ οὗτοι Hn 1,3. 12,2. A 6,4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρο. γε, τῇ ἀληθείᾳ, 2) τοῦλάχιστον A 14,1.

quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς τις, ὁ τυχόν. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν, ὅστις (ὥστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ A 2,2. 20,1.

quīni, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinqüiens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid? τίς; τί; Ην 12,5. Α 17, 1. 18, 3.

quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐσιαστικῶς, καὶ quodque ἐπιθετικῶς). ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quini, ἰδ. queo,

quō, ἐπίρρ. ὅπου, εἰς ὁποῖον μέρος Ην. 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγκριτικοῦ: (καὶ) διὰ τοῦτο Ην 10,2.

quoad, σύνδ. ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι. 2) δέ. quod nisi ἐὰν δὲ μή.

quodam-mōdo, ἐπίρρ. τρόπον τινά.

quoniam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quodque, σύνδ. ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι.

quotannis (χυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot anni ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ. κατ' ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ. ὡσάκις καί, ὅποσάκις καί, ὅποτεδήποτε.

R

ratio, ὄνις, (λογαριασμός). 2) σχέδιον, ὁδός, μέσον Ην 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρομένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος Α 14,3.

ratus, ἰδ. geor.

recēri, ἰδ. recipio.

re-cīpio (re καὶ cāpio), cēri, ceptum, 3. (ἀνακομίζομαι). 2) με ἀποσύρομαι, ἀποχωρῶ Ην 11,2. 3) ὑποχωρῶ Ην 1,4.

re-cūso (re καὶ causa δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. recusavit ne postularent ἠρηγήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαιτήσιν των ὅπως..., παρεκάλεσε μόνον νὰ μή...

reddīdi ἰδ. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Ημ 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Ην 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Ην 2,1. Α 19,4

red-ō, īi, ītum, īge, 4. ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέροχμαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι. (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, ἰδ. redeo.

redītus, īs, ā. (ἐπάνοδος). 2) εἰσόδημα, ἔσοδον.

re-fēro, rettūli, relātum, referre,

3. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω. re-ficō (re καὶ ficō), fēcī, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res re-ficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συν-θῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύ-ουν), ἢ κατάστασις τῶν πραγμά-των βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω.
- A 20, 3.
regnum, ἰ, οὔ. βασιλείον.
relictum, ἰδ. relinquo.
religiōse, ἐπίρο. (μετὰ θρησκευτι-κῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς περισκέψεως (σταθμῆσεως).
relinquo, Ἰῳῖ, lictum, 3. κατα-λείπω. scriptum (οὔδ. μτχ.) γρα-πτῶς καταλείπω. ἀναγράφω, ἱστο-ρῶ. 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.
reliq̄ui, ōrum, οὔσ. οἱ λοιποὶ, τὰ λείψανα Hn 6,4. reliqua τὰ λοι-πὰ A 19.1. 2) nihil reliq̄ui fa-cio, ἰδ. facio.
reliq̄uus, λοιπός, ὑπόλοιπος.
remediūm, ἴι, οὔ. φάρμακον, [γιατρικόν].
re-migro, 1. ἐπανέρομαι.
re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπο-δίδω, ἀπολύω.
remōtus, ἰδ. removeo.
re-mōvō, mōvī, mōtum, 2. ἀπο-μακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hn 2,4. 3) ἐκποδὸν ποιῶμαι [παρამερίζω] Hn 10,3.
re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.
re-nuntio, 1. ἀναγγέλλω.
rēor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. προκμ. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι...
repente, ἐπίρο. ἐξαίφνης, ἀπροσ-δοκῆτως.
repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδό-κητος.
re-pretio, repp̄eri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) εὐρίσκω C 3,2. causam bellandī εὐρίσκω αἰτίαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
rēro, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2) βαδίζω ἔρωπον, (βαδίζω τετραπο-δητί).
re-rōno, 3. καταθέτω (ὡς περισ-σευμα).
repp̄eri, ἰδ. repperio.
re-rīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-χω, [σταματῶ τι].
requiro, (re-quaero) quisīvi, quisītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (περὶ τινος πράγματος).
rēs, rēi, πράγμα. in omnibus re-bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτά-σεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3. 2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις, Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμὴ C 2,2. 3,3. A21, 4. 4) ἐπιχείρησις (ἐργο-λαβία) A 6,3. 5) πληθ. res τὰ χρήματα, ἢ περιουσία Hn 10, 1. res familiāris, ἰδ. familiāris. 6) προσόντα, προτερήματα A 13, 1. 7) res domesticāe οἰκιακαὶ ὑπο-

θέσεις. 8) res mandata τὸ ζητηθέν, τὸ δι' ὃ τις παρακαλεῖται II προᾶξις, ἔργον Hn 11,6. C 3, 4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολεμικὰ ἔργα C 3,3. res gestae πράξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res maxima κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑψίστη δύναμις. III. res Graecae (Italicae) ἑλληνικὴ(ρωμαϊκὴ ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων) ἱστορία.

res publica (γεν. καὶ δοτ. rei publicae, αἰτ. rem publicam ἀφ. re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολιτεία, τὸ κράτος C 2, 2, 2, 4. A 3,2. 6,2. 2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A 6,1.

res-scisco, —, —, 3. πληροφοροῦμαι, μανθάνω.

re-servo, 1. me διατηρῶ ἑμαυτὸν (ἐν τῇ ζωῇ), διαφυλάττω.

re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀντίσταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ' ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μή...

re-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἀποκρίνομαι. mihi respondetur eis ἐμὲ ἀποκρίσεις δίδεται (ἀποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάντησιν.

responsum, i, οὐ. ἀποκρίσεις, ἀπάντησις.

restīti, id. resisto.

re-stitūo (re-stātuo), tūi, tūtum, 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι, (κερδίζω ἐκ νέου).

re-tīnēo, tirūi, tentum, 2. (οὐκ

ἔω ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sensit... neque sibi diutius vitam esse retinendam ἐνόησεν (ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν ἦτο δυνατόν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὸν βίον ἑαυτῶ νὰ παρατείνῃ. 3) γνωρίζω νὰ διατηρῶ A 20,5. rettūli, id. refero.

revertor, reversus sum (καὶ reverti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπιστρέφω.

re-vōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (ἀ' ὑπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.

rex, regis, ἄ. βασιλεύς. 2) reges «βασιλεῖς» (ὄνομα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων [κυρίως δικαστικῶν] ἀρχόντων), σωφέται, δικασταί, κριταί.

rīsus, ūs, ἄ. γέλως, καγχασμός.

robustus, (δρύνος). 2) opibus (ἀφαιρ. minus esse robustum) (ἔβλεπεν ὅτι ἦτο) ὄχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū (ἀφ. τοῦ rogātus αἴτησις), μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινός).

rōgo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ. (πρβλ. τοῦ εὐαγγελίου «ἔρωτῶ» = παρακαλῶ).

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.

rusticus, ἀγροτικός.

S

sacrifico, 1. θύω, θυσιάζω.

saepe. *ἐπίρρ.* πολλάκις.

sāl, sālis, *ἄ.* (*ἄλας*). 2) καλαισθησία, (*γούστο*), κομψότης.

saltus, *ūs, ἄ.* ὄρος δασῶδες, δρυμὸς Hn 3,3,3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια, στενὸν πέραμα (*πέρασμα*), διαβάσεις Hn 4,3.

salus, *ūtis*, σωτηρία. 2) ἀνάρωσις (*ἐξ ἀσθενείας*) A 21, 6.

salutāris, *e*, σωτήριος.

sancīo, *nxi, nctum*, 4. (*κυρῶ π.χ. νόμον*). 2) necessitudīnem (*καθιερωῶ*) συνδέω, συνάπτω, (*ἔτι στενώτερον*) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.

sanctus, *īerōs*. ὑπερθ. sanctissīmus *λίαν ἱερός* θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapientīa, *ae*, φρόνησις, σύνεσις.

sarmentum, *i, oῦ*. (*κλών, βλαστός*), πληθ. φρυγάνων δέσμη, φρούγανα.

satis, *ἄκλ.* 1) ὡς *ἐπίθ.* *ἐξαρκῶν*, ἱκανός. hoc unum satis erit dictum (=hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) *ἄλις, ἀρκετόν*. satis habeo μετ' *ἐνεσιῶτος ἀποφ.* = *ἀρκοῦμαι* νά...

satis-fācīo, 3. (*ἱκανὸν ποιῶ* τινά) 2) μετ' *αἰτιατ.* καὶ *ἀποφ.* = *πέιθω* τινά *ὅτι...*, *δίδω* *ἐπαρκῆ* *ἐξήγησιν* *ὅτι...*

sāucīus, τετραυματισμένος.

scapha, *ae*, σκάφη, μικρὰ (*ὄρθότ. μικρὸς*) *λέμβος*.

scilīcet, *ἐπίρρ.* (*ἐκ τοῦ sci[re]licet εἰδέναι ἔξεστι*), δηλονότι, δηλαδή. scīo, scīni καὶ scīi, scītum, 4. *γιγνώσκω, γνωρίζω*.

scrībo, *psi, ptum*, 3. *γράφω*. aliquid de pace scriptum est τί περὶ τῆς εἰρήνης *ἐγράφη* (τὸ περιεχόμενον τοῦ *ἐγγράφου* ἀφείρα εἰς τὴν *σύναψιν* τῆς *εἰρήνης*).

scriptum, *ιδ.* scribo.

sē ἢ sēsē, *ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτό, ἑαυτοὺς κλπ.*, *ιδ.* sui.

sēcum=cum se μεθ' *ἑαυτοῦ, μεθ' ἑαυτῶν κλπ.*

secundus (*ἐκ τοῦ sequor* *ἔπομαι*). *δεύτερος*. 2) *εὔνοος*. secundā fortūnā *ἀγαθῆ* *τύχῃ, εὐτυχῶς*.

secūtus, *ιδ.* sequor.

sed, *σύνδ.* *ἄλλά*.

se-dēcim, *δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ*.

se grēgo, 1. (*ἀπαγγέλλω*). 2) *ἀποκλείω, ἀπομακρύνω*.

se-iungo (*πρόφ.* sejunco), *nxi, nctum*, 3. *διαχωρίζω, ὀρίζω*.

semel, *ἐπίρρ.* *ἄριθμ.* *ἅπαξ*.

semper, *ἐπίρρ.* *πάντοτε*.

senātus, *ūs, ἄ.* *σύγκλητος*. 2) ἡ *ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις* Hn 7,4. senatus populusque Romanus ἡ *ρωμαϊκῆ κυβέρνησις*, τὸ *ρωμαϊκὸν κράτος* (ἡ *βουλευτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία* τῆς

Ρώμης).
senectus, ūtis, γῆρας. extrēma
ἢ summa senectus βαθύτατον
γῆρας.

senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is),
ἐπίθ. προσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι
C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior
γέροντος πως C 3, 2.

seni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1.
seni, senae, sena, ἀνά ἕξ, ἕξ A
2,6.

sensi, ἰδ. sentio.

sententiā, ae, (γνώμη). 2) ex
sententiā κατὰ γνώμην, (κατ'
εὐχὴν).

sentio, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι
(καταλαβαίνομαι) A 21,4. 2)
ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2,2.

separātim, ἐπίρρ. ἰδίᾳ, (χωριστά).

sepelĭo, pelĭvi pultum, 3. θάπτω,
ἐνταφιάζω.

septem, ἑπτά.

septuagesĭmus, ἑβδομηκοστός.

septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.

sepultus, ἰδ. sepelio.

seque (se καὶ que=et se), Hn
11,7.

sēquor, secūtus sum, sēqui, 3.
ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius
ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος,
συνεκστρατεύω μετὰ τινος. ali-
quem in provinciam (ὡς βοη-
θός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ
ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ρωμαϊκῆς
ἐπαρχίας.

sermo, ōnis, ᾶ. (ὁμιλία, λόγος).

2) γλῶσσα. Graeco sermone ἑλ-
ληνικῶ λόγῳ, ἑλληνιστί.

serpens, ntis (ἐνν. bestĭa) ὄ-
φης, (γεν. πληθ. serpentĭum).

servio, ĭvi, ĭtum, 4. (εἶμαι ἢ ὑ-
πηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπη-
ρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν
τὴν προσοχὴν μου εἰς..., ἐργά-
ζομαι πολὺ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης).
3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προ-
νοῶ ὑπὲρ A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum,
ἰδ. servio.

servulus, i, ᾶ. δοῦλος.

sestertĭus, i, ᾶ. ἐκ τοῦ semis [=
se mi - as ἡμισσάριον] καὶ ter-
tĭus ἐνν. nummus τρίτον ἡμι-
ασσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ,
= τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡ-
μισσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμίσεος δέ-
οντα=2½, ἄσσάρια). σηστέριος

ρωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔ-
χον βραδύτερον 4 ἄσσαριων ἄ-
ξίαν, περίπου 0,25 τῆς δραχμῆς.

2) sestertium, ĭi, οὔ. κυρίως γεν.
πληθ. τοῦ sestertius, ἀντὶ cen-
tēna milia sestertium (=sester-
tiorum) μετὰ ἀριθμ. ἐπίρρημα=

100.000 σηστέριοι, περίπου
25.000 δρ. Κατὰ ταῦτα centiens
sestertĭum=περίπου 2.500.000

δραχμῶν. in sestertĭo viciens=
περίπου 500.000 δρχμ. Ἴδὲ in.
setĭus (καὶ secĭus συγκρ. τοῦ se-

- cus=άλλως ἢ ὅσον πρόπει), ἐπίρο. ἦττον. neque eo setius οὐδὲν ἦττον ὅμως.
- senēre, ἐπίρο. αὐστηρῶς.
- severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.
- sex, ἕξ.
- sexaginta, ἑξήκοντα.
- sī, σύνδ. εἰ, ἔάν, ἄν.
- sīc, ἐπίρο. οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὧδε. 2) οὕτω, τόσον A 1, 4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρω... A 6, 4.
- significo, 1. δηλῶ.
- signum, i, οὐ σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον τῆς (ἐνάραξως) τῆς μάχης.
- silva, ae, (ῦλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, [πάροχο].
- similitudo, dīnis, ὁμοιότης.
- simul, ἐπίρο. ὁμοῦ Hn 6, 4. 2) συγχρόνως Hn 2, 4. 7, 2. 9, 5. 13, 3.
- simulo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιῶμαι, [καμώνομαι].
- simultas, ātis, (ἀμιλλα). 2) ἔρις, διχόνοια.
- sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.
- singularis, e, (μόνος). 2) ἐξαίρετος, διαφέρων πάντων.
- singūli, ae, a, ἕκαστος. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (dot.) ἑκάστω, κατὰ κεφαλὴν.
- socer, ἔρι, ἄ. πενθερός.
- societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.
- solēo, solūtus sum, 2. (οῖμα ἡμιοποθετικόν), συνηθίζω, εἴωθα.
- solūtus, id. soleo.
- soll-ers, rtis, (sollus [=totus] καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
- solum, ἐπίρο. μόνον.
- solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω, (ἀνοίγω, ἀποσφραγίζω) ἐπιστολήν.
- soror, ōris, ἀδελφή.
- sors, sortis, κλήρος C 2, 1. non pro sortis necessitudine οὐχὶ συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δεσμὸν (ὑπηρεσιακὴν σχέσιν, σύνδεσμον) τὸν ὁποῖον ὁ κλήρος εἶχεν ὀρίσει (μεταξὺ αὐτῶν).
- sorte, ἀφαιρ. τοῦ sors.
- specimen, mīnis, οὐ. (δειγμα), 2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
- sperārat=speranārat, id. spero
- spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
- spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς σκοποὶ A 6, 5.
- splendide, ἐπίρο. λαμπρῶς.
- splendidus, λαμπρός, ἀξιοπρεπεῶς ζῶν, ἀξιοπρεπέης, ἀντ. πολυδάπανος
- sponsalia. ūm, οὐ. πληθ. μνηστεία, ὑπόσχεσις γάμου.
- statim, ἐπίρο. εὐθύς.
- statua, ae, ἀνδριάς.

statūo, ūi, ūtum, 3. (ἴστημι). 2) ἀποφασίζω.

stipendium, ūi, ου. (φόρος ἐκ τοῦ stips [= κέρμα] καὶ pendo [= τίνω, πληρώνω]). 3) (ἡμερήσιος) στρατιωτικὸς μισθός.

stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώτη γενεαλογικὴ καταγωγή.

sto, stēti, stātum, 1. ἕστηκα. pari fastigio (ἀφαι.) ἵσταμαι, διατηροῦμαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κοινωνικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi stat + ἀπροφ. = ἔχω στερορὰν ἀποφασισιν νά, (εἰς ἐμὲ ἀπόκειται νά...)

studēo, dūi, —, 2. (σπουδάζω). 2) προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προσπαθῶ, [κοιτάζω νά..., πασχίζω νά...].

studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studiosus litterarum φίλος τῶν γραμμάτων, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.

studium, i, ου. σπουδὴ, ζῆλος A 1, 4. 2) studia principum αἱ τάσεις (προσπάθειαι, κομματικοὶ ἀνταγωνισμοί, πολιτικὰ πάθη) τῶν μεγάλων (πολιτικῶν) ἀνδρῶν A 16, 4. 3) (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως διαρκὴς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ νοῦ. studia litterarum ἡ περὶ τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας) σπουδὴ. 4) αἱ κλίσεις (ἀτόμου τινός) A 2, 2.

stulte, ἐπίρο. μωρῶς, ἀνοήτως.

suauietas, ātis, (ἡδύτης). 2) suauitas oris atque vocis γλυκύτης

τῆς προφορᾶς καὶ (τοῦ τόνου) τῆς φωνῆς.

sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρο. ὑπὸ + αἰτ. subēgi ἰδ. subigo.

sub-igo (sub καὶ ἄγο), ēgi, actum, 3. ὑποτάσσω.

subīto, ἐπίρο. αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως.

sub-lēno, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστῶ δυνατόν, διευκολύνω.

sub-scribo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ πρώτου καὶ κυρίου κατηγοροῦ, «κλητῆρ ἐπιγράφομαι».

sub-terco, χῆi, xtum, 3. συνυφαίνω», (παρ)ενεῖρω, (παρ)εμβάλλω, (παρ)ενθέτω ἐν τῷ λόγῳ, ἐν τῷ ἔργῳ).

sub-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ρώμης) κείμενος.

suc-cēdo (sub καὶ cedo), (ὑπέροχομαι). 2) alicui διαδέχομαι (τινα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ).

suc-cumbo, cubūi cubitum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπέκω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω. succumbente patrīā = si succumbēret patrīā εἰάν ἡ πατρις ἤθελεν ἐνδώσει (ὑποκύψει, ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς πατρίδος).

suffectus (μτχ. τοῦ sufficior), ἐπι κατασταθείς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεχθείς.

sūi, sūbi, sē ἢ sēsē, ἑαυτοῦ, ἑαυ-
τῆς, ἑαυτῶν κλπ.

sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui
artissimus προσαρμόζομαι τινι,
(προσοκollōμαί τινι). sum alicui
iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρε-
στότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερ-
βολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum
in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ
(ἐν καταστάσει) ὁμοίου κινδύνου,
ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat
viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο
εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συν-
εποσοῦτο εἰς..). sum adversus ali-
quem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπα-
λός) τινος. sum in amicitia cum
aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς
διαβιῶ) πρὸς τινά. cum eadem
mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν
αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς
διαθέσεις. sunt in sua potestate
εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ, (εἶναι
αὐτεξούσιοι). sum optimarum
partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρα-
τικοῦ κόμματος. continentis est
εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est
signum continentiae εἶναι ση-
μεῖον οἰκονομίας, (προδίδει οἰ-
κονομίαν). est signum dili-
gentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμελοῦς
φιλοπονίας. aliquid est indicio
(δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρησι-
μεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum
est ut . . . ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπο-
λείπεται) νά . . .

summa, ae, (τὸ ὅλον). 3) summa
imperii ἀριστρατηγία Ην 3,1.

3) κοσμοκρατορία Ην 8,3.

summus καὶ suprēmus (ὑπερθ.),
ἀνώτατος, ὑπάτος. summas am-
phōras ορεῖται καλύπτει τὴν ἐπι-
φάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμ-
φορέων.

sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.

sumpsi, id. sumo.

sumptuosus, δαπανηρός, πολυδά-
πανος, πομπώδης.

sumptus, ūs, ā. δαπάνη, πολυτέ-
λεια.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ
(ἐπιπλα κλπ.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, id. supersum.

superior, ā. καὶ θ. ἴσος, οὐ. (γεν.
īdis, συγκρ. τοῦ supērus) πρό-
τερος, παρελθὼν C 1,4. Ην 4,4.

2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Ην
8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Ημ
1,2. Ην 1,2.

superō, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2)
ὑπερτερόν, ὑπερβάλλω Ην 1,1.

3) νικῶ, καταβάλλω. classe «ναυ-
σικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Ην
11,7. 4) superōr ὑπερτεροῦμαι,
εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stētis, ἐπιζῶν. sum
superstes alicui ἐπιζῶ τινι, ζῶ
μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισεύω, ὑπολείπο-

μαι. 2) temporibus (δοτ.) ζῶ
μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως
(τῆς νόσου).

suprā, (ἐκ τοῦ superā parte),
ἐπίρρ. ἀνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus-cīpio (sub [su(b)s] καὶ cā-
pio), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστη-
ρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω
ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχ-
θρας. bellum ἐπιχειρῶ ἀποδύο-
μαι εἰς πόλεμον.

suspicio, ōnis, ὑποψία.

sus-tīno (sub [=su(b)s] καὶ tē-
no), tinī, tentum, 2. (βαστάζω).

2) vim hostium ὑπομένω (ἀπο-
κρούω) τὴν ὀρμὴν τῶν πολεμίων.
sustūli, id. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἴδια
αὐτοῦ περιουσία. meo nomine
accūso ἐπ' ἰδίῳ ἔμοῦ ὀνόματι
κατηγορῶ, (εἶμαι ὁ κυριώτατος
κατηγορός). 3) Οὐσ. suī, ōrum,
ἀ.οἱ οἰκτεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2.
20,1.

Τ

tabellarīus, īi, ἀ. κήρυξ γραμμα-
τοφόρος, γραμματηφόρος.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός.

talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας
A 5,4.

tam, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον πολύ.

tam...quam, τόσον...ὅσον.

tāmen, σύνδ. ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ. (ὥσπερ, ὡσεῖ).
2) ἀντὶ τοῦ tamquam si. Hn 2,2.
(μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ
antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ. (τόσον πολύ). 2)
μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, (τοσοῦτος) C 3,2. A 15,2.
18,6. 2) οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας
A 14,2.

tectum, i, οὐ. (στέγη). 2) οἶκος,
οἴκημα.

temēre, ἐπίρρ. (ἀλογίστως). 2)
προηγουμένως ἀρονήσ.= (οὐχὶ) εὐ-
κόλως, δυσκόλως A 20,2.

templum, i, οὐ. ναός.

temporibus, id. tempus.

tempus, ōris, οὐ. χρόνος. tem-
pore relīquo ἐν τῷ μέλλοντι
χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰ-
κείῳ χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τά-
ξει A 18,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3.
3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, (ἡ
κρίσις τῆς ἀσθενείας) A 22,2.

tenēo, nīi, 2. (κρατῶ). 2) aram
ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βω-
μοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ
ἱεροῦ *Ἐδαγγελίου*). 3) κατέχω Hn
1,5. 4) principatum eloquentiae
κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα)
τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος
ρῆτωρ. me uno loco διαμένω
ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω,
πραγματοποιῶ A 15,2.

tenesmos, i, ἀ. κωλικὴ νόσος με-

- τὰ προσπαθείας πρὸς κένωσιν, «τενεσμός», (*τάνντό, τάννμα*).
- tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.
- terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς.
- terna milia (ἐνν. sestertium) = 3.000 σηστέρτιοι, περ. 750 δραχ.
- terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.
- terror, oris, ὄ. τρόμος.
- tertio. ἐπίρρ. τὸ τρίτον, (*τρίτην φοράν*).
- tertius, τρίτος.
- testamentum, i, οὐ. διαθήκη.
- testimonium, ii, οὐ. τεκμήριον, ἀπόδειξις.
- testis, is, ἄ. μάρτυς.
- timor, oris, ἄ. φόβος.
- tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.
- totus, (γεν. totius. δοτ. totī), ὅλος, ὀλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.
- trādo (trans-do), didi, ditum, 3. παραδίδω. non sua esse virtutis arma adversariis tradere (*εἶπεν ὅτι*) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τοῦ ἑαυτοῦ χαρακτῆρος) τοῖς πολεμίοις τὰ ὄπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (*ἐπὶ διδασκάλου*) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς) A 1,3.
- trā-dūco(trans-duco),3. διαβιβάζω.
- traduxi, id. traduco.
- traīeci, id. traicio,
- trā-īcīo (πρόφερε τραϊχίω), īeci, iectum, 3. διαβιβάζω.
- tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.
- tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) ἡσύχασαν (κατηνύασθησαν), ἀφοῦ ἐγινεν ἡσυχία.
- trans-ēo, 4. διαβαίνω, διαπερῶ.
- transīi, id. transeo,
- transītus, ūs, ἄ. δίοδος.
- trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
- tribūnus, i, ἄ. (φύλαρχος). 2) tribunus militum χιλιάρχος. Ἐκαστός λεγεὼν εἶχεν 6 ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλιάρχους tribunus plebēi (γεν. τοῦ plebes) δήμαρχος.
- tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ.) nonnihl temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμματίων χρόνον τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) χορηγῶ A 19,3. 4) cum tribūi (ἀπομφ. τοῦ tribuor) vidērent ἐπειδὴ ἐβλεπον ὅτι ἀπεδίετο (ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῆ) A 6,5.
- tridūum, i, οὐ. τριήμερον.
- triennium, i, οὐ. τριετία.
- triginta, τριάκοντα.
- tritīcum, i, οὐ. σῖτος.
- triumphus, i, ἄ. θρίαμβος. Ὁ

θρίαμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λεγεῶνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπετωλίου Διός.

tuſor, tuſtus ἢ tūtus sum, 2. ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω. valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν μου, (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).

tulī, ἰδ. fero.

tum, ἐπίρο. τότε. tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη).

tumultus, ūs, ἄ. (ταραχῆ). 3) στάσις, ἐμφύλιος πόλεμος.

U

ŭbi, I ἐπίρο. ὅπου, ἐνθα Hm 1,2.

Hn, 12,2. — II ŭbi, σύνδ. χρόν. ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8, 2. 11,2.

ullus, γεν. ullŭs, δοτ. ullī, (προηγουμένης ἀρνήσ.) τίς, οὐδεὶς.

ultīmus, (ὑπεροθ. τοῦ ἀχρήστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20,4. 2) ἀρχαιότατος A 1,1.

umquam, (προηγουμένης ἀρνήσ.) ποτέ, οὐδέποτε.

unde, ἐπίρο. ὅθεν, ὀπόθεν.

undique, ἐπίρο. πανταχόθεν.

universus (ἐκ τοῦ unus-versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ. πάντες ὁμοθυμαδάν.

unus (γεν. unŭs, δοτ. unī) εἰς Hn 2, 1. 2) εἰς μόνος Hn 1, 2. 3) εἰς ἕκαστος, ἕκαστος χωριστὰ Hn 3,4. 4) εἰς μὲν, ὁ μὲν Hn 3, 3. 5) εἰς καὶ ὁ αὐτὸς Hn 12,3. 6) ὡς ἐπιτατ. τοῦ ὑπεροθ., ὑπερὸ πάντα ἄλλον A 3,3.

urbānus, ἀστικός (τῆς Ρώμης).

urbs, urbis, πόλις. 2) Ῥώμη Hn 5,1. C 2,2. A 20, 1. 2 (προβλ. τὸ ἄστν=Ἀθῆναι Πόλις=Κων/νούπολις Πόντος=Εὔξεινος Πόντος).

usque, ἐπίρο. (διηνεκῶς). 2) μετ' ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρόν. usque de μέχρι Hn 2, 5.7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3. usŭra, ae, χοῆσις, (ὠφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου), τόκος. usura inīqua τόκος ἄδικος (ὑπεροβολικός, καταθλιπτικός).

usŭs, ūs, ἄ. χοῆσις, χρησιμοποίησις A 14,3. 2) αἱ φιλικαὶ σχέσεις (ἢ καλὴ συναναστροφή) usus benevolentiaque ἡ οἰκεία εὐνοια (εὐμένεια) A 20,5. 3) usu veniit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς τακτικῆς τῶν πραγμάτων φορᾶς) συμβαίνει ἢ εἰς χρῆσιν (τότε usŭ εἶναι δοτ. πτώσεως ἀντὶ usui) ἐρχεται, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ, (λαμβάνει χώραν) Hn 12,3 usu veniunt πίπτουσιν εἰς τὴν ἡμετέραν πεῖραν A 16,4. usus (sum), ἰδ. utor.

ἔτ I. *ἐπίρο*. ὥς, ὅσπερ. 1) ἐν παρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σαφετέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἀφθονον). παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut—sic καθὼς—ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὥς, εὐθὺς ὥς (μετὰ προκμ. ὀριστ. Hn 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.— II *σύνδ.* μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δήλωσιν ἐνεργείας, συμβάντος κλπ.—ὥστε νά... Hn 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2. 4,3. 10,5 12,1. A 1,3. (εἰς τρόπον ὥστε A 15,1. 18,2) 18,1. 20,3. 21,1. 21,2. 21,3. 21,5. 3) ἵνα Hn 2,1.

ἔτερ, utra, utrum, πότερος. uterque, utraq̄ue, utrumque, ἑκάτερος, ἀμφοτέρω. Καθ' ἑνικὸν ἀριθμὸν Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὥς οὐσιαστικὸν quod utrumque ὅπερ ἕκαστον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). (Πληθ. utriq̄ue (ὅταν ἑκατέρωθεν εὐρίσκωνται πολλοὶ) Hn 11,1 (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον Hn 4,2).

ἔτι, ἀπρομ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια.

ἔτορ, ἔsus sum, ἔτι, 3. ἀποθ. χρῶμαι. alīquo doctōre χρῶμαι τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὥς) διδάσκαλον· beneficio (ἀφαιρ.) δέ-

χομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων. prosperitate valetudinīs ἀπολαύω ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. 2) τηρῶ A 14,2. ut—p̄te, (ὥς δυνατὸν [ἔστιν]), ἄτε + μετοχῆ. utrius, ἰδ. uter. utrobique, ἐπίρο. ἑκατέρωθεν. utrum, (εἰσάγει τὸ πρῶτον μέλος πλαγίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum-an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ἦ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4. vāl̄eo, ἔχι, —, 2. (ὑγιαίνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρὸς Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροὴν) 5,3. valetudo, dīnis, κατάστασις ὑγείας, καλὴ κράσις, ὑγεία A 21,1. 21,5. 3) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3. vallum, i, οὐ. (περι)χαράκωμα, πρόχωμα. varius, ποικίλος. vas, vasis, οὐ. (ἀρχαιοτ. vasum, ὄθεν) ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίσι.vasa, ὄrum, σκεῦος, ἀγγεῖον. vates, tis, ἄ. μάντις, προφήτης. -ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἦ. vectigal, ālis, οὐ. φόρος, τέλος (κυρίως εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς

ἐμπορευμάτων).
 v̄chor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2)
 in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.
 v̄cī (κυρίως προσιακτ. τοῦ volo =
 λαβὲ κατὰ προτίμησιν) σύνδ. ἢ,
 vel—vel ἢ—ἢ, εἶτε—εἶτε.
 vellem, παρατατ. τῆς ὑποτακτ. τοῦ
 volo.
 vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vel-
 lem πρτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).
 velum, i, οὐ. ἱστίον (τῶν πλοίων).
 velut, ἐπίρρ. ὡς, ὥσπερ, καθάπερ.
 venenātus, δηλητηριώδης, ἰοβόλος.
 venēnum, i, οὐ. δηλητήριο, ἴος.
 veniō, veni, ventum, 4. ἔρχο-
 μαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio ob-
 viam alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάν-
 τησίαν τινος, ἀντιτάσσομαί τινι (ἐχ-
 θρικῶς). 3) venio usu ἰδ. usus.
 venter, tris, ἄ. γαστήρ, κοιλία.
 ventus, i, ἄ. ἄνεμος.
 verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.
 verbum, i, οὐ. λόγος, λέξις. pluri-
 bus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων
 (λέξεων), ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον. A 5, 2.
 vere, ἐπίρρ. ἀληθῶς, δικαίως.
 ver̄bor, ver̄itus, sum, 2. ἀποθ.
 (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦ-
 μαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2,1.
 2) asperitatem alicuius μετὰ
 σεβασμοῦ (εὐλαβείας) φέρομαι
 πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 3)
 aliquem σέβομαι τινα A 15,1.
 vero, ἐπίρρ. δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. διάγω, διατρί-
 βω, διαρκῶς μένω. in Sabīnis
 ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ.ξ. ἐν τῇ χώρᾳ
 τῶν Σαβίνων. in re publicā πο-
 λιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέ-
 ρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτι-
 κῇ), δρῶ πολιτικῶς.
 versūra, ae, (στροφή), δάνειον.
 versūram facere νέον δάνειον
 δανείζομαι, ἰδ. καὶ facio.
 versus, ūs, ἄ. (ἀύλαξ). 2) στίχος,
 ποίησις.
 verto, rti, rsum, 3. στρέφω,
 verto puppes ἀνακρούω πρύμναν,
 στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέ-
 ρος τῶν πολεμίων ἵνα φύγω,
 τρέπομαι εἰς φυγὴν.
 verus. ἀληθής. si verum est ut
 ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀλη-
 θεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονὸς
 ὅτι...
 veto, tūi, tūtum, 1. (κωλύω). 2)
 vetor + ἀπορμφ. = κωλύομαι νά...
 ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
 vetustas, ātis, παλαιότης, πολυε-
 τία, πολυκαιρία.
 vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
 via, ae, ὁδός.
 vicesimus, εἰκοστός.
 vicīens, ἐπίρρ. εἰκοσάκις.
 vicissem, ἰδ. vinco
 victus, ἰδ. vinco.
 vīd̄eō, vīdī, visum, 2. ὁρῶ, (δια)
 βλέπω A 13,4. 2) μετ' ἀρνήσεως
 δὲν γνωρίζω, δὲν εἶμαι βέβαιος

- Hn-11,6.—Παθ. 1) φαίνομαι. videtur potuisse (φαίνεται ότι ἤθελε δυνηθῆ (φαίνεται ότι θὰ ἠδύνατο) Hn 1,2 2) θεωροῦμαι, [περὸν γὰρ] Hm 1,2. 2,5. C 3,4. A 3,1. 15,2.
- viginti, εἴκοσι.
- villa, ae, ἔξοχικὴ οἰκία.
- vincō, vīci, victum, 3. νικῶ.
- vir, viri, ἄ. ἀνὴρ. 2) πληθ. στρατιῶται, ἄνδρες.
- virgo, g'nis, παρθένος. virgo filia νεαρὰ παρθένος.
- virtus, ūtis, (ὅ τι ἀπαιτεῖται παρ' ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ). 2) = virtus bellica ἀρετὴ πολεμικὴ, ἀνδρεία Hn 1,1. 3) δραῖσις ἰκανότης Hn 1,2. 4) ἀρετὴ, χαρακτῆρ Hm 1,6.—Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γενναῖαι πράξεις, τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα Hn 12,2. 2) ἀτομικὴ ἀξία C 2,4.
- vis, aitr. vim, ἄφ. vī, Πληθ., vires, virium, viribus, κλπ. (βία). 2) ὄρμη Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρότης A 24,3. 4) ἔφοδος ἐπιδρομὴ Hn 3,2.
- visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ., ἰδ. videor.
- visus, ūs, ἄ. θέαμα.
- vīta, ae, (ἐκ τοῦ vivīta, βιο-τή), βίος, ζωή.
- vitium, īi, οὐ. κακία. 2) σφάλμα (πολιτικὸν ἢ στρατηγικόν). vīto, 1. (ἀπο)φεύγω.
- vīno, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέστερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθόνοισ). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ τινος, σχετίζομαι πρὸς τινα.
- vīnus, ζωός, ζωντανός. 2) = vivens. Ὡστε Hannibale vivo = Hannibale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.
- vix, ἔπιρρ. μόγις, μόλις. quod vix credendum sit ὅπερ (= καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν, ὅπερ ἤθελε δυσκολευθῆ τις νὰ πιστεύσῃ.
- vixi, ἰδ. vivo.
- vōco, 1. (καλῶ). 2) προσκαλῶ (εἰς δέιπνον) A 14,1.
- vōlo, (ἐκ vīci. Fel ὅθεν ἔλδομαι), vol-ūi, velle, (ἀνώμ.) θέλω, ἐπιθυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.
- volūmen, m'nis, οὐ. (ἐλιγμός). 2) βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ὄλου) A 16,3.
- voluntas, ātis, (βούλησις). 2) διαθέσεις, σκοπός.
- vox, vocis, φωνή, τόνος φωνῆς.
- vulgus, i, οὐ. (ὄχλος). 2) πλῆθος, τὸ κοινόν, [κόσμος].
- vultus, ūs, ἄ. (σχῆμα προσώπου). 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

826

~~Ελληνισμός~~
~~Ελληνισμός~~
~~Ελληνισμός~~

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦ. ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

ΔΡΧ. 25.—

ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΔΡΧ. 27.50